

RIKSDAGENS REVISORERS
VERKSAMHETSBERÄTTELSE
FÖR ÅR 1970

Innehållsförteckning

Riksdagens revisorers skrivelse	3
Den statsfinansiella utvecklingen	5
Skatteuppbörden	39
Viktigare förvaltningsorganisatoriska förändringar m. m.	76
Revisorernas organisation och verksamhetsformer	81
Föredragningar och besök	82
Granskningsverksamheten	86
Under år 1969 till Kungl. Maj:t avlåtna skrivelser	119
Sakregister till granskningsärendena åren 1968—1970	121

Till RIKSDAGEN

Enligt föreskrift i 14 § instruktionen för riksdagens revisorer får revisorerna härmed avlämna redogörelse för sin verksamhet under år 1970. Redogörelsen har utformats efter samma principer som föregående år. Stockholm den 11 januari 1971.

BERTIL VON FRIESEN

ANNIE WALLENTHEIM

NILS G. HANSSON

NILS ODHE

NILS THEODOR LARSSON

RAGNAR SVENINGSSON

ERIK JANSSON

GUNNAR ENGKVIST

NANCY ERIKSSON

KARIN WETTERSTRÖM

BIRGER LUNDSTRÖM

GILLIS AUGUSTSSON

/ *Per Dahlberg*

DEN STATSFINANSIELLA UTVECKLINGEN

Riksstat och tilläggsstater

I riksstaten för budgetåret 1969/70 upptogs inkomsterna på driftbudgeten till 39 160 397 000 kronor och utgifterna till 37 415 012 000 kronor. Ett överskott av inkomster på 1 745 385 000 kronor beräknades således komma att uppstå. Senare anvisades på tilläggsstat sammanlagt 174 393 000 kronor, vilket innebar en minskning av det beräknade överskottet med detta belopp till 1 570 992 000 kronor.

Under riksstatens kapitalbudget anvisades investeringsanslag om sammanlagt 5 414 959 000 kronor. Denna bruttoinvestering avsågs skola finansieras med avskrivningsmedel från riksstaten till ett belopp av 1 105 287 000 kronor, med avskrivningsmedel inom vederbörande kapitalfonder till ett belopp av 1 311 255 000 kronor, med övriga kapitalmedel till ett belopp av 94 805 000 kronor och med kapitaltillskott från riksgäldskontoret (investeringsbemyndiganden) till ett belopp av 2 903 612 000 kronor. Sistnämnda belopp motsvarar efter avdrag av 39 539 000 kronor, utgörande kapitalåterbetalning, de på kapitalbudgeten upptagna utgifterna, 2 864 073 000 kronor. På tilläggsstat anvisades sedermera investeringsanslag om sammanlagt 349 647 000 kronor, vilket innebar en ökning av de på kapitalbudgeten upptagna utgifterna med 332 450 000 kronor till 3 196 523 000 kronor.

Den på grundval av drift- och kapitalbudgeterna upprättade totalbudgeten omfattade inkomster om sammanlagt 40 604 996 000 kronor och utgifter om sammanlagt 42 123 684 000 kronor, vilket innebar ett beräknat underskott på 1 518 688 000 kronor. Om hänsyn tas till de till totalbudgeten hänförliga anslag som sedermera anvisades på tilläggsstat stiger underskottet med 506 843 000 kronor till 2 025 531 000 kronor.

Budgetutfall

Totalbudgeten

Utfallet av totalbudgeten redovisas i tabell 1 på närmast följande sida. Som framgår av tabellen uppgick de sammanlagda statsinkomsterna under budgetåret 1969/70 till 40 403,6 milj. kronor och utgifterna till 44 220,6 milj. kronor. Totalbudgeten utföll således med ett underskott av 3 817,0 milj. kronor.

Det redovisade underskottet anger det belopp varmed statens utgifter bestridits genom upplåning på marknaden och motsvarar i princip statsskuldens ökning. Av olika skäl, såsom förändringar i myndigheternas kassahållning, eftersläpning i inleverans av vissa uppbördsmedel m. m., avviker dock i regel den av riksgäldskontoret redovisade förändringen i statsskulden från totalbudgetens saldo. Under budgetåret 1969/70 ökade

Tabell 1. Totalbudgeten 1969/70 (milj. kronor).

Inkomster			Utgifter		
	Budgeterade belopp	Redovisade belopp		Budgeterade belopp	Redovisade belopp
Skatter, avgifter, m. m.	37 070,6	37 114,9	Utgiftsanslag	42 230,5	44 046,0
Inkomster av statens kapitalfonder	2 089,8	1 772,2	Beräknad övrig medelsförbrukning		
Beräknad övrig finansiering			Minskning av anslagsbehållningar	300,0	—
Avskrivningar och övriga kapitalmedel inom statens kapitalfonder	1 406,1	1 496,1	Ökad disposition av rörliga krediter	100,0	174,6
Övrig kapitalåterbetalning	38,5	20,4			
	40 605,0	40 403,6			
Underskott	2 025,5	3 817,0			
Summa	42 630,5	44 220,6		42 630,5	44 220,6

statsskulden med 3 959 milj. kronor, vilket med 142 milj. kronor överstiger totalbudgetens underskott. Statsskulden uppgick därmed vid utgången av budgetåret 1969/70 till 30 960 milj. kronor.

Sambandet mellan totalbudgetens underskott och utfallet av drift- och kapitalbudgeterna åskådliggörs i följande sammanställning.

Kapitalbudgeten	3 934 milj. kronor
Ökning av rörliga krediter	175 " "
<i>Avgår:</i> Överskott på driftbudgeten	292 " "
Totalbudgetens underskott	3 817 " "

Enligt rikshuvudboken översteg statens tillgångar skulderna med 11 050 milj. kronor vid utgången av budgetåret 1969/70. Detta innebär att statens förmögenhetsställning har förbättrats med 659 milj. kronor under budgetåret. Förmögenhetsförändringen belyses i följande sammanställning.

Ökad behållning av kapitalbudgetens tillgångsfonder	+ 3 964 milj. kronor
Ökning av statens utestående fordringar (uppdebiterade riksstatsmedel)	+ 326 " "
Driftbudgetens överskott	+ 292 " "
Kapitalbudgeten (motsvarar ökad skuld på riksgäldsfonden)	— 3 934 " "
Redovisad skuldminskning på fonden för oregrerade kapitalmedelsförluster	+ 11 " "
Summa förmögenhetsförändring	+ 659 " "

De i riksstaten upptagna inkomsterna på totalbudgeten uppgick till 40 605,0 milj. kronor. De redovisade inkomsterna understeg därmed de beräknade med 201,4 milj. kronor, vilket motsvarar en avvikelse på — 0,5 procent. De redovisade utgifterna återigen översteg de i riksstat

och tilläggsstat upptagna utgifterna på totalbudgeten om 42 230,5 milj. kronor med 1 815,5 milj. kronor, vilket motsvarar en avvikelse på + 4,3 procent.

Dispositionen av rörliga krediter ökade under budgetåret 1969/70 med 174,6 milj. kronor mot i riksstaten beräknad ökning av 100 milj. kronor.

Driftbudgeten

Utfallet av driftbudgeten för budgetåret 1969/70 redovisas i tabell 2 på denna sida. Av tabellen framgår att de redovisade inkomsterna upp-

Tabell 2. Driftbudgeten 1969/70 (milj. kronor).

<i>Inkomster</i>			<i>Utgifter</i>		
	Budgeterade belopp	Redovisade belopp		Budgeterade belopp	Redovisade belopp
Skatter, avgifter, m. m.	37 070,6	37 114,9	Egentliga statsutgifter	35 015,9	35 807,3
Inkomster av statens kapitalfonder	2 089,8	1 772,2	Utgifter för statens kapitalfonder	2 573,5	2 788,4
Säger för driftbudgetens inkomster	39 160,4	38 887,1	Därav Riksgäldsfonden	1 450,0	1 679,3
Reservationer från föregående budgetår	—	3 302,5	Avskrivning av nya kapitalinvesteringar	1 122,5	1 108,1
			Avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster	1,0	1,0
			Säger för driftbudgetens utgifter	37 589,4	38 595,7
			Reservationer till följande budgetår	—	3 396,6
			Avräkning mot statens budgetutjämningsfond		
			Avsättning till budgetutjämningsfonden av kommunalskattemedel	—	625,0
			Överskott att tillföras budgetutjämningsfonden	1 571,0	— 427,7
			Säger för avräkning mot statens budgetutjämningsfond	1 571,0	197,3
Summa	39 160,4	42 189,7		39 160,4	42 189,7

gick till 38 887,1 milj. kronor och de redovisade utgifterna till 38 595,7 milj. kronor. Som redan nämnts utföll sålunda driftbudgeten med ett överskott på 291,4 milj. kronor. Om från detta belopp dras ökningen av reservationerna om sammanlagt 94,1 milj. kronor, erhålls det överskott som har avräknats mot budgetutjämningsfonden, nämligen 197,3 milj. kronor.

Vid ingången av budgetåret 1969/70 redovisades en behållning på budgetutjämningsfonden av 1 439,5 milj. kronor. Av de på budgetutjämningsfonden upptagna posterna utgjordes 2 750,0 milj. kronor av kommunalskattemedel och 1 270,4 milj. kronor av medel som tillförts fonden som överskott på automobilskattemedlens specialbudget. Summan av särredovisade överskott på automobilskattemedlens specialbudget och kommunalskattemedel uppgick således till 4 020,4 milj. kronor, varför för driftbudgeten i övrigt redovisades en brist på budgetutjämningsfonden på 2 580,9 milj. kronor.

Enligt Kungl. Maj:ts beslut uppskrevs budgetutjämningsfonden under loppet av budgetåret 1969/70 med 3,9 milj. kronor. Uppskrivningen avsåg reaktivering av vissa tillgångar under statens datamaskinfond. Genom denna uppskrivning och genom att överskottet på driftbudgeten för budgetåret 1969/70 om 197,3 milj. kronor tillfördes fonden ökades behållningen till 1 640,7 milj. kronor. Fondens sammansättning ändrades vid utgången av budgetåret 1969/70 på så sätt att de på fonden särredovisade kommunalskattemedlen ökade till 3 375,0 milj. kronor och överskottsmedel hänförliga till automobilskattemedlens specialbudget till 1 796,0 milj. kronor, varigenom den till budgeten i övrigt hänförliga bristen steg till 3 350,2 milj. kronor.

Kapitalbudgeten

De sammanlagda kapitalinvesteringarna uppgick under budgetåret 1969/70 till 6 559,4 milj. kronor. Dessa kapitalinvesteringar finansierades till ett belopp av 1 108,1 milj. kronor genom avskrivningsmedel från riksstaten, till ett belopp av 1 339,5 milj. kronor genom avskrivningsmedel inom statens kapitalfonder och till ett belopp av 156,6 milj. kronor genom övriga kapitalmedel inom fonderna. Återstående belopp eller 3 955,1 milj. kronor har täckts genom belastning av de på kapitalbudgeten uppförda investeringsbemyndigandena från riksgäldskontoret till respektive kapitalfond.

Under den på kapitalbudgeten uppförda posten lånemedel redovisades för budgetåret 1969/70 ett belopp av 3 074,0 milj. kronor. Sambandet mellan detta belopp och investeringsbemyndigandena belyses i vidstående tablå (milj. kronor).

Om till det redovisade beloppet lånemedel läggs det belopp på 859,7 milj. kronor varmed outnyttjade belopp av investeringsanslag minskat, erhålls det belopp om 3 074,0 milj. kronor varmed den på riksgälds-

fonden redovisade skulden ökat. Av det redovisade beloppet för kapitalåterbetalning utgör 1,0 milj. kronor avskrivningsmedel som överförs från driftbudgeten till fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster.

	Riksstat och tilläggsstat	Utfall	Riksstat och tilläggsstat		Utfall
Lånemedel	3 196,5	3 074,0	Investeringsbe- myndiganden	3 236,0	3 955,1
			Kapitalåterbe- talning	—39,5	—21,4
Minskning av outnyttjade belopp av inve- steringsanslag	—	859,7			
Summa	3 196,5	3 933,7		3 196,5	3 933,7

Fördelningen av statens kapitalinvesteringar på olika ändamål kommer att beröras i det följande i samband med redogörelsen för utvecklingen av statsutgifterna under de olika departementens verksamhetsområden. I detta sammanhang må endast påpekas att de genom investeringsanslag finansierade kapitalinvesteringarna till inte obetydlig del avser statlig utlåning. Detta är främst fallet för de under statens utlåningsfonder och fonden för låneunderstöd redovisade investeringsanslagen, vilka för budgetåret 1969/70 belastades med 3 235,2 milj. kronor respektive 450,0 milj. kronor. De under de båda nämnda kapitalfonderna redovisade utgifterna motsvarade därmed 56 procent av de sammantagna kapitalinvesteringarna.

Statens inkomster

Skatter

Av de på totalbudgeten redovisade statsinkomsterna om sammanlagt 40 403,6 milj. kronor utgjordes 35 568,5 milj. kronor av skatter, vilket motsvarar 88 procent av de sammantagna inkomsterna. Skatterna fördelade sig med 17 671,1 milj. kronor på direkta skatter och med 17 897,4 milj. kronor på indirekta skatter. Härvid har i enlighet med vad som är fallet i riksrevisionsverkets årsbok såsom direkta skatter räknats intäkterna under de till skatt på inkomst, förmögenhet och rörelse hänförliga inkomsttitlarna och såsom indirekta skatter intäkterna under inkomsttitlar hänförliga till automobilskattemedel, allmän arbetsgivaravgift samt tullar och acciser.

I följande tablå har den procentuella fördelningen på direkta och indirekta skatter under vissa senare år sammanställts.

	1959/60	1961/62	1963/64	1965/66	1967/68	1968/69	1969/70
Direkta skatter	51,6	51,7	46,0	48,1	46,1	46,4	49,7
Indirekta skatter	48,4	48,3	54,0	51,9	53,9	53,6	50,3

De förskjutningar i relationerna mellan direkt och indirekt beskattning som kan iakttas hänger samman med de successiva höjningar som företagits av den allmänna varuskatten och införandet fr. o. m. år 1969 av mervärdesskatt samtidigt som den allmänna varuskatten då avvecklades.

Skatt på inkomst och förmögenhet m. m.

Skatt på inkomst och förmögenhet m. m. utgör den helt dominerande inkomstiteln bland inkomstitlarna under skatt på inkomst, förmögenhet och rörelse. De skatter som slutligt skall redovisas på inkomstskattetiteln utgörs av statlig inkomstskatt, statlig förmögenhetsskatt, sjömansskatt och folkpensionsavgifter. De uträknade beloppen av dessa skatter vid 1969 och 1970 års taxeringar framgår av följande tablå (milj. kronor).

	Taxeringsår		Ökning 1969—70	
	1969	1970	Belopp	Procent
Statlig inkomstskatt	11 939	13 273	+ 1 334	+11,2
Därav: A-längden	10 443	11 691	+ 1 248	+12,0
B- och C-längderna	1 496	1 582	+ 86	+ 5,7
Förmögenhetsskatt	432	447	+ 15	+ 3,5
Folkpensionsavgift	2 214	2 386	+ 172	+ 7,8
Sjömansskatt ¹	163	165	+ 2	+ 1,2
Totalt	14 748	16 271	+ 1 523	+10,3

¹ Influtna belopp budgetåren 1968/69 och 1969/70.

Som framgår av tablå ökade det totala beloppet uträknade skatter med 1 523 milj. kronor, motsvarande 10,3 procent, från 1969 till 1970 års taxering. För skattskyldiga uppförda på A-längden, d. v. s. fysiska personer m. fl., på vilka den helt övervägande delen av de uträknade skatterna belöpte, ökade skatten med 12,0 procent. Denna uppgång kan jämföras med en stegring av fysiska personers m. fl. beskattningsbara inkomst med 9,0 procent. För skattskyldiga upptagna på B- och C-längderna, d. v. s. främst svenska aktiebolag, stannade ökningen av de uträknade skatterna vid 5,7 procent efter att mellan taxeringsåren 1968 och 1969 ha stigit med drygt 20 procent.

De på inkomstskattetiteln redovisade inkomsterna under budgetåret 1969/70 uppgick till 17 048 milj. kronor. Skillnaden mellan uträknade belopp för de skatter som slutligt skall redovisas på titeln och den fak-

tiskt redovisade behållningen hänger samman med dels att det i det förra fallet är fråga om kalenderår och i det senare fallet om budgetår, dels att över titeln redovisas även andra skatter och avgifter, främst kommunal inkomstskatt, dels att betydande avvikelser regelmässigt förekommer mellan den skatt som slutligt debiteras för visst år och den för samma år influtna preliminärskatten.

De i preliminärskatten ingående kommunalskattemedlen utbetalas till kommunerna för varje kalenderår enligt kommunernas per den 1 januari framräknade fordran på statsverket. I kommunernas per den 1 januari 1969 framräknade fordran, som till halva sitt belopp belastade budgetåret 1969/70, ingick dels förskott grundade på 1968 års taxering och de kommunala utdebiteringarna för 1969, dels slutavräkningsmedel motsvarande skillnaden mellan slutligt uträknad kommunal inkomstskatt enligt 1968 års taxering och under kalenderåret 1967 utbetalade förskott. På motsvarande sätt belastade kommunernas per den 1 januari 1970 framräknade fordran, som utbetalades under kalenderåret 1970, med halva sitt belopp budgetåret 1969/70.

Genom eftersläpningen i avräkningsförfarandet överstiger i regel de av staten i källskatteuppbörden uppburna kommunalskattemedlen de till kommunerna samtidigt utbetalade medlen. För att möjliggöra en utjämning av de svängningar som kunde föranledas av den då tillämpade ordningen för utbetalning av kommunalskattemedel inrättades enligt beslut av 1952 års riksdag en fond för reglering av utbetalningarna av kommunalskattemedel. Denna fond redovisas fr. o. m. budgetåret 1955/56 på budgetutjämningsfonden, varigenom avsättningar och återföringar inte längre direkt påverkar de redovisade inkomsterna på inkomstskatttiteln. Som nämnts i det föregående uppgick de på budgetutjämningsfonden särredovisade medlen vid utgången av budgetåret 1969/70 till 3 375 milj. kronor, vilket motsvarar vad staten beräknats sedan budgetåret 1955/56 ha uppburit av kommunerna tillkommande skattemedel utöver vad som t. o. m. budgetåret 1969/70 faktiskt utbetalats till kommunerna.

Automobilskattemedel, allmän arbetsgivaravgift samt tullar och acciser

De redovisade inkomsterna under de största inkomstitlarna hänförliga till automobilskattemedel, allmän arbetsgivaravgift samt tullar och acciser under budgetåren 1967/68—1969/70 framgår av tablå på följande sida (milj. kronor).

Utvecklingen av inkomsterna av fordonsskatt samt bensin- och bränsle-skatt under den redovisade perioden får ses mot bakgrund av den fortgående ökningen av bilbeståndet.

Allmän arbetsgivaravgift inflöt under budgetåret 1969/70 enligt tablå med 698,1 milj. kronor. Avgiften infördes fr. o. m. den 1 januari 1969. I de redovisade beloppen ingår även av staten erlagda avgifter.

	1967/68	1968/69	1969/70
Fordonsskatt	865,7	962,8	1 129,6
Bensin- och brännoljeskatt	1 696,2	1 799,6	1 914,3
Allmän arbetsgivaravgift	—	287,3	698,1
Tullmedel	949,8	952,8	1 046,0
Allmän varuskatt	6 571,7	4 963,0	—
Mervärdeskatt	—	1 991,2	6 741,1
Särskilda varuskatter	384,5	394,0	393,1
Omsättningsskatt på motorfordon	309,3	424,9	469,2
Tobaksskatt	1 489,8	1 522,7	1 606,7
Skatt på sprit	1 787,2	1 837,4	1 900,2
Skatt på vin	190,7	211,2	225,2
Skatt på malt- och läskedrycker	347,8	402,7	474,8
Energiskatt	846,5	905,0	971,0
Särskild skatt på motorbränslen	211,0	225,1	239,0

Den obetydliga uppgången av tullmedel mellan budgetåren 1967/68 och 1968/69 trots en väsentlig fortgående stegring av utrikeshandeln får ses mot bakgrund dels av tullsänkningar på varor från EFTA-området, dels av tullsänkningar fr. o. m. den 1 juli 1968 enligt åtaganden i den s. k. kennedyronden. Fr. o. m. den 1 juli 1970 har skett en viss utökning av förteckningen över varor för vilka tullfrihet åtnjutes och fr. o. m. den 1 januari 1970 en fortsatt tullavtrappning enligt kennedyronden. Sistnämnda åtgärder medförde dock väsentligt mindre effekt på tulluppbörden än vad som var fallet närmast föregående budgetår. Tullmedlen ökade sålunda med inemot 10 procent från budgetåret 1968/69 till budgetåret 1969/70 mot endast 1/3 procent mellan budgetåren 1967/68 och 1968/69.

Inkomsterna av den fr. o. m. år 1969 införda mervärdeskatten understeg de för budgetåret 1968/69 redovisade sammanlagda inkomsterna av allmän varuskatt och mervärdeskatt med 213 milj. kronor. Mervärdeskatten utgjorde under budgetåret 1969/70 10 procent av beskattningsvärdet. Fr. o. m. den 9 februari 1970 höjdes dock skattesatsen för vissa varor.

Utvecklingen av inkomsterna av tobaksskatt får bedömas mot bakgrund av att skatten i februari 1968 höjdes för vissa typer av cigaretter och att en allmän höjning av skattesatserna genomfördes fr. o. m. den 9 februari 1970.

Ökningarna i procent mellan budgetåren 1967/68 och 1968/69 samt mellan budgetåren 1968/69 och 1969/70 för inkomsttitlarna skatt på

	Ökning i procent	
	1967/68—1968/69	1968/69—1969/70
Skatt på sprit	+ 2,8	+ 3,4
Skatt på vin	+10,8	+ 6,6
Skatt på malt- och läskedrycker	+15,8	+17,9

sprit, skatt på vin samt skatt på malt- och läskedrycker framgår av sammanställning på föregående sida.

Av sammanställningen framgår att skatt på vin under den redovisade perioden ökade betydligt snabbare än skatt på sprit och att inkomsterna av skatt på malt- och läskedrycker i sin tur steg väsentligt mera än inkomsterna av skatt på vin. Till bilden hör att skattesatserna för sprit och vin höjdes i februari 1968 och att skatten på öl skärptes fr. o. m. den 9 februari 1970.

Uppbörd i statens verksamhet och diverse inkomster

Under rubriken uppbörd i statens verksamhet redovisas inkomster för statliga myndigheter och inrättningar, i huvudsak motsvarande ersättningar eller avgifter för av vederbörande myndigheter utförda tjänster eller uppdrag. Taxor och avgifter fastställs i allt väsentligt av Kungl. Maj:t. Dessutom redovisas under uppbörd i statens verksamhet vissa andra inkomster. Bl. a. upptas på titeln bidrag till kostnader för polis-, domstols- och uppbördsväsendet m. m. de kontanta bidrag som kommunerna erlägger till staten som medverkan vid förstatligandet av polis-, uppbörds- och domstolsväsendet. Ifrågavarande bidrag uppgick för budgetåret 1969/70 till 99,7 milj. kronor.

Fr. o. m. budgetåret 1969/70 infördes en ny uppbördstitel av speciellt slag, benämnd *pensionsmedel m. m.* Denna uppbördstitel inrättades för de transaktioner som hörde samman med den anslagstekniska omläggning som genomfördes budgetåret 1969/70. Beträffande denna omläggning, vilken kommer att närmare beröras i kommentaren till statens utgifter, må i detta sammanhang påpekas att den främst hade innebörden att under avlöningsanslag och andra anslag, varifrån löner bestrids, upptogs för pensions- och socialförsäkringskostnader samt för den ovan nämnda allmänna arbetsgivaravgiften ett lönekostnadspålägg, som uppgick till 23 procent av lönebeloppen.

Dessa lönekostnadspålägg jämte medel som tidigare redovisades under uppbördstiteln personalsjukpenningar och vissa socialförsäkringsavgifter m. m. upptas som inkomster under uppbördstiteln pensionsmedel m. m., medan faktiskt utbetalade personalpensionsförmåner, arbetsgivaravgifter till den allmänna tillägspensioneringen och sjukförsäkringen samt allmän arbetsgivaravgift m. m. upptas som utgifter på titeln. Det överskott som härvid framkommer redovisas som inkomst under uppbördstiteln. Det överskott som redovisades för budgetåret 1969/70, 179,2 milj. kronor, hängde bl. a. samman med den statliga verksamhetens expansion såtillvida som lönekostnadspålägget hänförde sig till löner till under budgetåret anställda, medan de pensioner som utbetalades avsåg pensionerade tjänstemän.

Under rubriken diverse inkomster redovisas bl. a. totalisator-, tips- och lotterimedel.

De under uppbörd i statens verksamhet och diverse inkomster influtna medlen under budgetåren 1967/68—1969/70 redovisas i följande tablå (milj. kronor).

	1967/68	1968/69	1969/70
Uppbörd i statens verksamhet	798,8	823,3	914,2
Diverse inkomster	555,6	535,3	632,2

Inkomster av statens kapitalfonder

I riksstaten upptagna och i budgetredovisningen redovisade belopp för budgetåret 1969/70 under inkomster av statens kapitalfonder belyses i nedanstående sammanställning (milj. kronor).

Det kan påpekas att på s. 27—38 ges uppgifter om affärsverkens driftstater med vissa därtill knutna kommentarer.

	Riksstat	Budget-redovisning	Brist (—) resp. mer- inkomst (+)
Statens affärsverksfonder	721,2	524,8	—196,4
Därav: Försvarets fabriksverk	15,0	16,2	+ 1,2
Postverket	19,0	12,9	— 6,1
Televerket	176,3	150,0	— 26,3
Statens järnvägar	140,0	40,7	— 99,3
Luftfartsverket	14,9	15,1	+ 0,2
Statens vattenfallsverk	350,0	277,9	— 72,1
Domänverket	6,0	12,0	+ 6,0
Riksbanksfonden	200,0	200,0	—
Statens allmänna fastighetsfond	92,0	72,6	— 19,4
Försvarets fastighetsfond	83,3	82,7	— 0,6
Statens utlåningsfonder	772,2	699,4	— 72,8
Fonden för låneunderstöd	37,7	33,1	— 4,6
Fonden för statens aktier	50,0	19,4	— 30,6
Statens pensionsfonder	89,1	90,3	+ 1,2
Diverse kapitalfonder	44,3	49,9	+ 5,6
Summa	2 089,8	1 772,2	—317,6

Statens utgifter

Utgifter inom de olika departementens verksamhetsområden m. m.

I tabell 3 på s. 15 har, med fördelning på de olika departementens verksamhetsområden m. m., sammanställts de belopp på drift- och kapitalbudgeterna för budgetåret 1969/70 som upptagits i riksstat och tilläggsstat (budgeterade belopp) och redovisats i budgetredovisningen.

I det följande kommer utgifterna inom de olika verksamhetsområdena att kommenteras. Dessförinnan må dock erinras om dels den anslagstekniska omläggning som genomfördes fr. o. m. budgetåret 1969/70 och

Tabell 3. Utgifter på drift- och kapitalbudgeterna budgetåret 1969/70 (milj. kr.).

Verksamhets- område	Budgeterade belopp			Redovisade belopp		
	Drift- budge- ten	Kapital- budge- ten	Summa	Drift- budge- ten	Kapital- budge- ten	Summa
Kungl. hov- och slottsstaterna	7,6	—	7,6	7,6	—	7,6
Justitiedeparte- mentet	1 545,0	57,1	1 602,1	1 616,6	31,7	1 648,3
Utrikesdeparte- mentet	499,1	9,3	508,4	503,8	9,2	513,0
Försvarsdeparte- mentet	5 426,5	277,5	5 704,0	5 605,6	329,4	5 935,0
Socialdeparte- mentet	11 506,0	122,6	11 628,6	11 830,7	155,4	11 986,1
Kommunikations- departementet	2 521,2	1 177,2	3 698,4	2 498,7	1 136,6	3 635,3
Finansdeparte- mentet	2 516,0	126,2	2 642,2	2 508,1	134,5	2 642,6
Utbildnings- departementet	6 733,2	1 000,3	7 733,5	6 931,2	962,1	7 893,3
Jordbruksdeparte- mentet	884,1	40,3	924,4	852,4	—12,4	840,0
Handelsdeparte- mentet	173,3	74,9	248,2	185,4	85,6	271,0
Inrikesdeparte- mentet	2 095,2	1 878,0	3 973,2	2 242,0	2 748,2	4 990,2
Civildeparte- mentet	719,3	8,7	728,0	737,3	3,7	741,0
Industriedeparte- mentet	316,2	992,3	1 308,5	214,7	975,2	1 189,9
Oförutsedda utgifter	1,0	—	1,0	2,8	—	2,8
Riksdagen och dess verk m. m.	72,2	0,1	72,3	70,7	—	70,7
Riksgäldsfonden	1 450,0	—	1 450,0	1 679,3	—	1 679,3
Summa	36 465,9	5 764,6	42 230,5	37 486,6	6 559,4	44 046,0

som antytts under rubriken Uppbörd i statens verksamhet och diverse inkomster i det föregående, dels den ändrade fördelning av ärenden mellan statsdepartementen som genomfördes fr. o. m. den 1 juli 1969.

Den anslagstekniska omläggningen innebar dels att de förutvarande avlönings- och omkostnadsanslagen — med något undantag — slogs ihop till ett för varje myndighet gemensamt förvaltningskostnadsanslag, dels att pensions- och socialförsäkringskostnader samt lokalkostnader, vilka tidigare redovisats över för hela statsförvaltningen eller vederbörande huvudtitel gemensamma anslag, gjordes till utgifter hos myndigheterna.

Pålägget för pensions- och socialförsäkringskostnader, det s. k. löne-kostnadspålägget, angavs till 23 procent på de utgående lönerna, varav 1 procent avsåg den fr. o. m. 1969 införda allmänna arbetsgivaravgiften. Det enhetliga pålägget med 23 procent får i avvaktan på särskild utredning om differentierade lönekostnadspålägg anses som provisoriskt. Karaktären av provisorium innebar för de områden som reglerades av

särskilda fleråriga ekonomiska ramar, nämligen det militära försvaret och civilförsvaret, att någon slutlig ramjustering inte kunde göras för budgetåret 1969/70. Med hänsyn härtill beräknades medel för lönekostnadspålägg på särskilda anslag som anvisades vid sidan av dessa ramar.

Den företagna anslagstekniska omläggningen får ses som ett första steg mot programbudgetering och ansluter till de försök och studier som bedrivits vid några myndigheter. Det må erinras om att de anslagstekniska konsekvenser som ett fullt genomförande av programbudgetering skulle medföra och återverkningarna härav på riksstatens uppställning utreds i särskild ordning.

Fr. o. m. den 1 juli 1969 överfördes civildepartementets dåvarande arbetsuppgifter till finansdepartementet. Samtidigt överflyttades till civildepartementet dels från kommunikationsdepartementet i huvudsak de grupper av ärenden som rörde länsstyrelserna m. m., kommunerna och den fysiska planeringen, dels från jordbruksdepartementet de ärenden som rörde lantmäteriväsendet och kartväsendet.

De inom justitiedepartementets verksamhetsområde redovisade utgifterna för budgetåret 1969/70 översteg de för budgetåret 1968/69 redovisade utgifterna med 344 milj. kronor. Den helt övervägande delen av denna ökning eller 271 milj. kronor hänförde sig till polisväsendet. I väsentlig grad hängde utgiftsökningen för polisväsendet samman med lönekostnadspåläggen och lokalkostnader, vilka sammanlagt budgeterats till ca 150 milj. kronor, men ökningen förklaras också av en betydande personell förstärkning.

Av de inom utrikesdepartementets verksamhetsområde redovisade utgifterna utgjordes sammanlagt 349 milj. kronor, motsvarande 68 procent, av utgifter för internationell biståndsverksamhet, en ökning i jämförelse med närmast föregående budgetår med 78 milj. kronor.

De redovisade utgifterna inom försvarsdepartementets verksamhetsområde översteg budgetåret 1969/70 de budgeterade beloppen med 231 milj. kronor. Av denna ökning hänförde sig 52 milj. kronor till kapitalbudgeten. Bland merutgifter på driftbudgeten kan nämnas att merutgifter för löner till aktiv personal för armén, marinen och flygvapnet redovisades om sammanlagt 66 milj. kronor. Jämfört med budgetåret 1968/69 var de redovisade utgifterna under budgetåret 1969/70 677 milj. kronor större. Ungefär hälften eller 340 milj. kronor hänförde sig till de förutnämnda nya anslagen för lönekostnadspålägg för militära ramen respektive civilförsvarsramen.

Utgifterna inom socialdepartementets verksamhetsområde skiljer sig från utgifterna inom övriga departementsområden såtillvida som de till övervägande del avser inkomstöverföringar till hushållen. Under de fyra största anslagen härvidlag, nämligen folkpensioner, allmänna barnbidrag, bidrag till sjukförsäkringen och bostadstillägg för barnfamiljer m. m., redovisades under budgetåret 1969/70 utgifter om sammanlagt

9 258 milj. kronor, motsvarande 77 procent av de under socialdepartementets verksamhetsområde redovisade utgifterna på totalbudgeten. I jämförelse med motsvarande utgifter under budgetåret 1968/69 ökade utgifterna under de fyra nämnda anslagen med 898 milj. kronor, vilket utgör den dominerande delen av den för departementsområdet totalt redovisade utgiftsökningen om 1 225 milj. kronor. Av utgiftsökningen svarade folkpensioner för 665 milj. kronor, vilket får ses mot bakgrund dels av ökat antal pensionärer och värdeförsäkring av folkpensionerna vid prisförändringar, dels av de nya pensionstillskott som fr. o. m. den 1 juli 1969 utgick till pensionärer som inte hade ATP-pension eller som hade låga ATP-belopp. Utgifterna för bostadstillägg för barnfamiljer m. m. ökade mellan budgetåren 1968/69 och 1969/70 med 210 milj. kronor väsentligen som en följd av den familjepolitiska reform som beslöts vid 1968 års riksdag.

Den i det föregående nämnda ändrade fördelningen av ärenden på statsdepartementen innebar en utgiftsminskning för kommunikationsdepartementets verksamhetsområde på 425 milj. kronor för budgetåret 1969/70 jämfört med närmast föregående budgetår. De redovisade utgifterna minskade dock med endast 215 milj. kronor, vilket betyder att utgifterna i övrigt inom kommunikationsdepartementets verksamhetsområde ökade med 210 milj. kronor. Bland utgiftsökningar mellan budgetåren 1968/69 och 1969/70 kan nämnas vägväsendet, för vilket redovisades utgiftsökning om 243 milj. kronor, och investeringar i posthus, för vilka utgiftsökningen uppgick till 38 milj. kronor. Minskade utgifter mellan de bägge budgetåren redovisades bl. a. för investeringar i järnvägar m. m. om 50 milj. kronor.

De för finansdepartementets verksamhetsområde redovisade utgifterna under budgetåret 1969/70 var 468 milj. kronor mindre än under närmast föregående budgetår. Denna redovisningsmässiga utgiftsminskning är dock av formell karaktär och får ses mot bakgrund av dels att utgifterna för finansdepartementets tidigare s. k. ekonomienheter, som fr. o. m. år 1969 överfördes till det då nyinrättade industridepartementet, först fr. o. m. budgetåret 1969/70 redovisades under industridepartementet, dels att den ovan berörda ändrade fördelningen av arbetsuppgifter mellan departementen medförde att vissa nya arbetsuppgifter tillfördes finansdepartementet. Bortses från dessa ändrade arbetsuppgifter ökade utgifterna under finansdepartementets verksamhetsområde med 277 milj. kronor från budgetåret 1968/69 till budgetåret 1969/70. Av denna utgiftsökning föll 150 milj. kronor på bidrag och ersättningar till kommunerna m. m. Totalt uppgick därmed dessa bidrag och ersättningar till 1 554 milj. kronor under budgetåret 1969/70, motsvarande inemot 60 procent av de på totalbudgeten redovisade utgifterna för finansdepartementets verksamhetsområde.

Inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde redovisades för

budgetåret 1969/70 de — näst utgifterna inom socialdepartementets verksamhetsområde — största sammanlagda utgifterna. Av utgifterna belöpte 4 469 milj. kronor, motsvarande 57 procent av de sammanlagda utgifterna inom verksamhetsområdet, på skolväsendet. Jämfört med budgetåret 1968/69 innebar detta en ökning med 872 milj. kronor. På driftbudgeten redovisade utgifter för högre utbildning och forskning uppgick till 1 070 milj. kronor under budgetåret 1969/70, motsvarande en ökning från närmast föregående budgetår med 325 milj. kronor. Liksom för övriga områden med stora personalkadror förklaras de nämnda utgiftsökningarna till väsentlig del av den i det föregående nämnda anslagstekniska omläggningen men motsvarar även en fortsatt kvantitativ utbyggnad av undervisningsväsendet. För byggnadsarbeten vid universiteten och vissa högskolor redovisades under budgetåret 1969/70 investeringsutgifter på 129 milj. kronor. Utgifter för studiesociala ändamål uppgick till 1 232 milj. kronor, av vilket belopp 616 milj. kronor utgjordes av studiemedel anvisade på kapitalbudgeten under statens utlåningsfonder.

Fr. o. m. budgetåret 1969/70 överfördes som tidigare nämnts ärenden avseende lantmäteriväsendet och kartväsendet från jordbruksdepartementet till civildepartementet. Bortses härifrån förbyts den redovisningsmässiga minskningen i utgifterna inom jordbruksdepartementets verksamhetsområde mellan budgetåren 1968/69 och 1969/70 om 7 milj. kronor i en utgiftsökning om 91 milj. kronor. Denna utgiftsökning är tämligen jämnt fördelad över de olika delområden som ryms inom verksamhetsområdet.

Det negativa belopp som i tabell 3 redovisas för utgifter på kapitalbudgeten beror på nettoinkomster på vissa äldre kapitalfonder.

Utgifterna inom handelsdepartementets verksamhetsområde ökade från budgetåret 1968/69 till budgetåret 1969/70 med 33 milj. kronor till sammanlagt 271 milj. kronor. Den största utgiftsposten, 73,5 milj. kronor, hänförde sig till det på kapitalbudgeten under fonden för låneunderstöd upptagna investeringsanslaget för lån till utbyggnad av oljelagringen.

Inom inrikesdepartementets verksamhetsområde redovisades till ett belopp av 2 671 milj. kronor utgifter för bostadsbyggande under budgetåret 1969/70. Av detta belopp, som motsvarade 54 procent av de sammanlagda utgifterna inom verksamhetsområdet, utgjordes 2 440 milj. kronor av medel anvisade på investeringsanslag till lånefonden för bostadsbyggande — en ökning på 1 170 milj. kronor i jämförelse med budgetåret 1968/69. Utgifterna inom delområdena arbetsmarknad och lokaliseringssöd uppgick under budgetåret 1969/70 till 2 308 milj. kronor, innebärande en ökning jämfört med nästföregående budgetår på 211 milj. kronor.

Genom den tidigare nämnda ändrade fördelningen av arbetsuppgif-

ter mellan departementen sammanfördes ärenden avseende kommunerna, regional indelning och förvaltning samt vissa delar av samhällsplanneringen till civildepartementet, medan de ärenden som tidigare handlagts inom departementet — huvudsakligen rörande arbets- och anställningsvillkor för arbetstagare i allmän tjänst — fördes över till finansdepartementet. Departementets verksamhetsområde ändrade därigenom fullständigt karaktär. Av de under civildepartementets verksamhetsområde redovisade utgifterna för budgetåret 1969/70 hänförde sig 561,3 milj. kronor till utgifter för länsstyrelserna, vilket motsvarade 76 procent av de för verksamhetsområdet på totalbudgeten redovisade utgifterna.

Budgetåret 1969/70 redovisades det fr. o. m. år 1969 inrättade industridepartementets utgifter under en särskild huvudtitel efter att, som nämnts, under budgetåret 1968/69 ha redovisats under främst finansdepartementet. Av de sammanlagda utgifterna under budgetåret 1969/70 på 1 189,9 milj. kronor belöpte den helt övervägande delen eller 975,2 milj. kronor på investeringsutgifter. Den största investeringsutgiften avsåg kraftstationer m. m., 580 milj. kronor. I övrigt kan bland investeringsutgifterna nämnas teckning av aktier i Sveriges Investeringsbank AB till ett belopp av 300 milj. kronor och aktieteckning i andra bolag till ett sammanlagt belopp av 80 milj. kronor.

Utgifter efter anslagsform

Av de för budgetåret 1969/70 anvisade medlen på driftbudgeten om sammanlagt 37 589 milj. kronor utgjordes 8 355 milj. kronor av reservationsanslag och 29 234 milj. kronor av förslagsanslag och obetecknade anslag. De på reservationsanslag redovisade utgifterna uppgick till 8 241 milj. kronor. Den vid budgetårets början föreliggande anslagsbehållningen av reservationer om 3 303 milj. kronor ökade härigenom (efter avdrag av indragna anslagsbehållningar) till 3 397 milj. kronor.

På kapitalbudgeten anvisades för budgetåret 1969/70 investeringsanslag till ett sammanlagt belopp av 5 765 milj. kronor. Den redovisade nettoutgiften uppgick till sammanlagt 6 559 milj. kronor. Det vid budgetårets början föreliggande beloppet av outnyttjade investeringsanslag om 1 853 milj. kronor minskade härigenom (efter avdrag av besparingar reglerade över titeln lånemedel om 65 milj. kronor) med delning på departement m. m. i tablå på följande sida (milj. kronor).

Beloppen utestående reservationer respektive outnyttjade belopp investeringsanslag vid utgången av budgetåret 1969/70 redovisas, med fördelning på departement m. m., i tablå på följande sida (milj. kronor).

Som framgår av tablå redovisades de största beloppen utestående reservationer och outnyttjade belopp investeringsanslag för försvars-, kommunikations-, finans- och inrikesdepartementens verksamhetsråden. De inom försvarsdepartementets verksamhetsområde utestään-

	Utestående reservationer Egentliga statsutgifter	Avskrivning av nya kapital- investeringar	Outnyttjade belopp inves- teringsanslag
Justitiedepartementet	56,2	21,5	68,2
Utrikesdepartementet	22,2	6,6	19,7
Försvarsdepartementet	1 099,6	73,1	86,7
Socialdepartementet	85,6	28,0	82,6
Kommunikationsdeparte- mentet	1 032,4	13,6	128,7
Finansdepartementet	369,0	13,5	128,7
Utbildningsdepartementet	85,9	55,3	67,8
Jordbruksdepartementet	106,5	0,9	47,0
Handelsdepartementet	3,5	15,4	24,9
Inrikesdepartementet	147,0	0,0	269,3
Civildepartementet	7,0	2,6	8,0
Industridepartementet	132,7	15,8	61,6
Riksdagen och dess verk	2,9	—	0,3
Summa	3 150,4	246,3	993,4

de reservationerna hänförde sig i allt väsentligt till materielanslagen. För kommunikationsdepartementets verksamhetsområde redovisades de största enskilda beloppen reservationsmedel under anslagen byggande av statliga vägar, 478 milj. kronor, samt drift av statliga vägar, 389 milj. kronor. De under finansdepartementets verksamhetsområde redovisade utestående reservationerna hänförde sig i stort sett till anslaget finansiellt utvecklingsbistånd, 361 milj. kronor. Under inrikesdepartementets verksamhetsområde redovisades det största outnyttjade beloppet för kapitalinvestering, 138 milj. kronor, för investeringsanslaget lokaliseringsslån. I övrigt kan beträffande inrikesdepartementet nämnas att outnyttjade belopp investeringsanslag för lånefonden för bostadsbyggande uppgick till endast 25 milj. kronor vid utgången av budgetåret 1969/70 efter att vid budgetårets ingång ha uppgått till 865 milj. kronor, en minskning således med 840 milj. kronor.

Under förslagsanslag och obetecknade anslag redovisades för budgetåret 1969/70 merutgifter till ett sammanlagt belopp av 1 504 milj. kronor och besparingar till ett sammanlagt belopp av 411 milj. kronor. Som besparing reglerad över specialbudget redovisades dessutom ett belopp av 74 milj. kronor och som merutgift reglerad över specialbudget ett belopp av 82 milj. kronor. Det förstnämnda beloppet kan antingen läggas till övriga besparingar eller hellre dras ifrån merutgifterna, eftersom det i allt väsentligt motsvarar som merutgift upptagen avsättning under det på kommunikationsdepartementets huvudtitel anvisade anslaget avsättning till statens automobilskattemedelsfond. Med sistnämnda betraktelsesätt skulle merutgifterna begränsas till 1 430 milj. kronor. Det som merutgift över specialbudget redovisade beloppet kan lämpligen dras ifrån besparingarna, eftersom det i allt väsentligt motsvarar besparing på det under inrikesdepartementets huvudtitel anvi-

sade anslaget allmänna beredskapsarbeten m. m. Besparingarna skulle härigenom begränsas till 329 milj. kronor. Under budgetåret 1968/69 uppgick merutgifterna till 1 176 milj. kronor och besparingarna till 1 145 milj. kronor, om de då redovisade besparingarna och merutgifterna reglerade över specialbudget behandlas på motsvarande sätt som här skett för budgetåret 1969/70.

Eftersom utgifterna under obetecknade anslag, vilka till övervägande del utgörs av statliga bidrag till olika ändamål, i regel uppgår till hela de anvisade beloppen, faller inte endast merutgifter utan även besparingar i allt väsentligt på förslagsanslagen.

Fördelningen av besparingar och merutgifter budgetåret 1969/70 under de olika departementens huvudtitlar m. m. framgår av följande tablå (milj. kronor).

Departement m. m.	Merutgift	Besparing
Justitiedepartementet	92	9
Utrikesdepartementet	2	2
Försvarsdepartementet	148	37
Socialdepartementet	387	75
Kommunikationsdepartementet	135	10
Finansdepartementet	59	15
Utbildningsdepartementet	326	104
Jordbruksdepartementet	35	24
Handelsdepartementet	12	1
Inrikesdepartementet	72	135
Civildepartementet	25	6
Industridepartementet	2	2
Riksgäldsfonden	229	—
Övrigt	6	11
Summa	1 430	329

¹ Nettomerutgifter under anslag som avräknas mot automobilskattemedelsfonden har frändragits.

² Nettobesparingar under anslag som avräknas mot automobilskattemedelsfonden har frändragits.

Besparing eller merutgift redovisas för snart sagt alla förslagsanslag. Det kan i och för sig även sägas ligga i sakens natur att faktiskt redovisade utgifter inte exakt visar sig stämma överens med i riksstat och tilläggsstat beräknade belopp.

Som framgår av tablå översteg merutgifterna besparingarna under budgetåret 1969/70 med 1 101 milj. kronor, medan för budgetåret 1968/69 enligt i det föregående lämnade uppgifter besparingar och merutgifter i stort sett uppgick till samma belopp. Till viss del hänger denna skillnad mellan de bägge budgetåren samman med att — på grund av den sena uppgörelsen om 1969 och 1970 års löner — endast ett formellt belopp om 1 000 kronor anvisades för budgetåret 1969/70 till täckning av merkostnader för löner och pensioner m. m. Någon sedvanlig besparing på detta täckningsanslag såsom motvikt mot merutgifter på löneanslag uppstod därför ej.

Även bortsett från anslag över vilka lönekostnader redovisas var merutgifterna under budgetåret 1969/70 betydligt större än besparingarna. I följande tablå har sammanställts vissa förslagsanslag (andra än löneanslag) för vilka betydande merutgifter redovisas (milj. kronor).

Anslag		Anvisat belopp	Mer- utgift
IV B 12	Armén: Mathållning	54,0	10,4
V B 4	Folkpensioner	6 510,0	107,0
V C 3	Bostadstillägg för barnfamiljer m. m.	425,0	98,8
V C 4	Ersättning för bidragsförskott	63,0	21,2
V D 1	Bidrag till social hemhjälp	135,0	24,3
V I 6	Ersättningar till kommunerna enligt social- hjälp- och barnvårdsdagarna m. m.	12,0	10,6
V K 4	Bidrag till vissa hjälpmedel för handikappade	60,0	21,0
VIIID 28	Bidrag till byggnadsarbeten inom skolväsen- det m. m.	274,0	10,6
VIII G 6	Bidrag till studiecirkelverksamhet	60,0	18,0
IX D 2	Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område	153,0	10,2
XI B 12	Omhändertagande av flyktingar	6,3	27,9
XI D 5	Räntebidrag	5,0	10,2

Automobilskattemedlens specialbudget

Automobilskattemedlens specialbudget utgör numera den enda inom riksstaten kvarstående specialstaten av någon betydelse. Redovisningsformen gör det möjligt att följa i vad mån vissa statsinkomster som direkt härleds ur motorfordonstrafiken, främst fordonsskatt och bensinskatt, kommer till användning för väg- och vägtrafikväsendet eller närstående ändamål. De på specialbudgeten uppkommande differenserna mellan inkomster och utgifter salderas år från år. Slutbeloppet visar alltså inte årsresultatet utan det slutliga saldot efter hela den tid under vilken systemet varit i tillämpning.

Inkomster och utgifter som hänför sig till automobilskattemedlens specialbudget redovisas såväl i riksstaten som i budgetredovisningen blandade med övriga poster. Någon särredovisning av medlen förekommer alltså inte. I syfte att möjliggöra en samlad överblick över dessa medel har revisorerna sedan ett antal år tillbaka i sin berättelse intagit en sammanställning av automobilskattemedlens specialbudget för det snast förflutna budgetåret.

Inkomster och utgifter på automobilskattemedlens specialbudget under budgetåret 1969/70 framgår av följande sammanställning.

Ingående balans den 1/7 1969

Tillgångar:

Reservationer	1 012 739 201: 52	
Fordran på budgetutjämningsfonden	<u>1 270 402 167: 12</u>	2 283 141 368: 64

Inkomster

A. I. 2. a) Fordonsskatt	1 129 571 640: 26	
2. b) Bensin- och brännolja-skatt	1 914 305 287: 65	
A. II. 18. Inkomster vid statens vägverk	1 696 926: 53	
19. Inkomster vid statens trafiksäkerhetsverk	<u>18 322 464: 88</u>	<u>3 063 896 319: 32</u>
		5 347 037 687: 96

Utgifter:

II. JUSTITIEDEPARTEMENTET

B. <i>Polisväsendet</i>		
1 Rikspolisstyrelsen	3 500 000: —	
Polisverket:		
2 Inköp av motorfordon m. m.	16 600 000: —	
3 Underhåll och drift av motorfordon m. m.	25 900 000: —	
Lokala polisorganisationen:		
6 Förvaltningskostnader	174 150 000: —	
7 Utrustning	<u>2 500 000: —</u>	222 650 000: —

V. SOCIALDEPARTEMENTET

L. <i>Arbetarskydd m. m.</i>		
1 Arbetarskyddsstyrelsen	130 000: —	
2 Yrkesinspektionen	<u>990 000: —</u>	1 120 000: —

VI. KOMMUNIKATIONS-
DEPARTEMENTET

A. <i>Kommunikationsdepartementet m. m.</i>		
2 Kommittéer m. m.		1 550 000: —
B. <i>Vägväsendet</i>		
1 Statens vägverk: Ämbetsverksuppgifter	4 104 722: 56	
2 Drift av statliga vägar	749 429 876: 53	
3 Byggande av statliga vägar	678 600 093: 68	
4 Bidrag till drift av kommunala vägar och gator	99 365 064: 17	
5 Bidrag till byggande av kommunala vägar och gator	309 581 532: 28	
6 Bidrag till drift av enskilda vägar m. m.	52 285 507: 22	
7 Bidrag till byggande av enskilda vägar	22 348 114: 37	
8 Tjänster till utomstående	7 522 873: 80	
Äldre anslag 1968/69 D 1	<u>240 656: 95</u>	1 923 478 441: 56
C. <i>Trafiksäkerhet</i>		
Statens trafiksäkerhetsverk:		
1 Förvaltningskostnader	8 043 651: 33	
2 Uppdragsverksamhet	14 994 542: 24	

4	Bidrag till trafiksäkerhetsfrämjande åtgärder vid järnvägs korsningar	6 499 900: 18	
5	Trafiksäkerhetsforskning	3 066 624: 80	
6	Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande	2 000 000: —	
	Äldre anslag 1968/69 E 6	4 988 647: 18	39 593 365: 73
E.	<i>Institut m. m.</i>		
1	Transportnämnden	572 321: 63	
8	Statens väginstitut	3 302 599: 49	
9	Statens väginstitut: Utrustning	151 818: 36	4 026 739: 48
F.	<i>Diverse</i>		
2	Ersättning till trafikföretag för drift av icke lönsamma busslinjer	9 933 239: 99	
4	Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser	2 500 000: —	12 433 239: 99

VIII. UTBILDNINGSDEPARTEMENTET

E.	<i>Högre utbildning och forskning Universiteten m. m.</i>		
21	Tekniska fakulteterna m. m.: Avlöningar till lärarpersonal		1 043 000: —

IX. JORDBRUKSDEPARTEMENTET

C.	<i>Lantbrukets rationalisering och befrämjande av dess produktion, m. m.</i>		
12	Restitution av bensinskatt till trädgårdsnäringen	311 903: —	
	Äldre anslag 1968/69 C 16	187 164: 52	499 067: 52
H.	<i>Skogsväsendet</i>		
4	Vägbyggnader på skogar i enskild ägo		13 071 083: 25
I.	<i>Fiskeriväsendet</i>		
11	Restitution av bensinskatt till fiskerinäringen		904 470: —
J.	<i>Naturvårdsverksamhet</i>		
7	Åtgärder för fritidsbåttrafiken		6 289 263: 97
K.	<i>Lappväsendet m. m.</i>		
3	Kompensation för bensinskatt till rennäringen		100 000: —

XI. INRIKESDEPARTEMENTET

B.	<i>Arbetsmarknad m. m.</i>		
3	Allmänna beredskapsarbeten m. m.	221 238 839: 16	
4	Särskilda beredskapsarbeten m. m.	64 010 359: 29	285 249 198: 45
	Summa utgifter		2 512 007 869: 95

Utgående balans den 30/6 1970

Tillgångar:

Reservationer	1 039 065 753: 67	
Fordran på budgetutjämningsfonden	1 795 964 064: 34	2 835 029 818: 01
		5 347 037 687: 96

Alltsedan budgetåret 1954/55 har ett överskott förelegat på specialbudgeten. Överskottet steg under loppet av fem budgetår från 53 till 766 milj. kronor och varierade därefter kring sistnämnda belopp t. o. m. budgetåret 1967/68. För budgetåren 1968/69 och 1969/70 redovisas en betydande ökning av fondens överskott. Utvecklingen framgår av följande uppställning, i vilken beloppen avrundats till jämna miljontal kronor.

Budgetår	Reservationer	Överskott	Summa behållning
1954/55	398	53	451
1955/56	511	259	771
1956/57	681	287	968
1957/58	548	588	1 136
1958/59	383	743	1 126
1959/60	365	766	1 131
1960/61	376	747	1 123
1961/62	400	687	1 087
1962/63	509	742	1 251
1963/64	498	828	1 326
1964/65	784	594	1 378
1965/66	916	652	1 568
1966/67	920	718	1 638
1967/68	1 015	807	1 822
1968/69	1 013	1 270	2 283
1969/70	1 039	1 796	2 835

Under budgetåret 1969/70 har inkomsterna uppgått till 3 064 milj. kronor och utgifterna till 2 512 milj. kronor. Inkomsterna överstiger alltså utgifterna med 552 milj. kronor. Samtidigt har reservationerna ökat med 26 milj. kronor, varför automobilskattemedlens fordran på budgetutjämningsfonden ökat med 526 milj. kronor. Den 30 juni 1970 utvisar specialbudgeten som följd härav en behållning på 2 835 milj. kronor, varav 1 039 milj. kronor i form av reservationer på anvisade men för sitt ändamål ännu inte utnyttjade anslag samt 1 796 milj. kronor som fordran på budgetutjämningsfonden. Sistnämnda belopp motsvarar alltså vad som vid budgetårets utgång influtit i automobilskattemedel men ännu inte anvisats för vägväsendet och övriga med dessa medel avsedda ändamål.

Att utnyttjade automobilskattemedel är avsedda att framdeles komma vägväsendet till godo innebär inte att någon fondering i egentlig mening förekommer. Det såsom behållning angivna beloppet visar endast specialbudgetens ställning vid budgetårets slut. Det må även anmärkas att utfallet av specialbudgeten inte lämnar något slutligt svar på frågan om automobilbeskattningen är rättvist utformad eller i vad mån vägväsendets krav tillgodoses från det allmännas sida. I den allmänna budgeten förekommer nämligen såväl inkomster som utgifter med betydande belopp, vilka äger nära samband med biltrafiken men likväl inte redovisas över automobilskattemedlens specialbudget.

Övriga specialbudgeter

Utöver automobilskattemedlens specialbudget återstår inom riksstatens ram de båda specialbudgeter som sammanhänger med bankinspektionens respektive försäkringsinspektionens verksamhet. Dessa specialbudgeter är i stort sett så konstruerade, att de företag som är underkastade nämnda ämbetsverks tillsyn har att inleverera vissa bidrag, vilka redovisas såsom uppbörd i statens verksamhet på riksstatens inkomstsida och över särskilda avsättningsanslag på finansdepartementets huvudtitel överförs till de fonder som är inrättade för att finansiera hithörande kostnader. Eventuellt uppkommande överskott kvarstår på fonderna.

I budgetredovisningen lämnas uppgifter endast om belastningen på nyssnämnda avsättningsanslag, däremot inte om utfallet på själva specialbudgeterna, dvs. bankinspektionens och försäkringsinspektionens förvaltningskostnader. Uppgifter härom är intagna i efterföljande båda tabeller.

Bankinspektionens fond budgetåret 1969/70 (1 000-tal kr.)

	Banktill- synens fond	Fondtill- synens fond	Jordbruks- kassetill- synens fond	Sparbanks- tillsynens fond	Summa
Ingående balans	1 687,5	342,9	234,4	263,6	2 528,4
Inkomster					
Bidrag till bankin- spektionen	1 524,0	138,8	240,3	1 872,1	3 775,1
Summa	3 211,5	481,7	474,7	2 135,7	6 303,5
Utgifter					
Avlöningar	845,2	61,5	205,2	1 333,5	2 445,4
Omkostnader	194,3	13,7	48,1	277,8	533,8
Summa utgifter	1 039,5	75,2	253,3	1 611,3	2 979,2
Utgående balans	2 172,0	406,4	221,4	524,4	3 324,2
Summa	3 211,5	481,6	474,7	2 135,7	6 303,4

Försäkringsinspektionens fond budgetåret 1969/70 (1 000-tal kr.)

Ingående balans		1 620,2
Inkomster		
Bidrag till försäkringsinspektionen		2 390,4
Anslag till understödsfören.avdelningen		300,0
Uppbördsmedel: försålda publikationer		2,7
	Summa	4 313,3
Utgifter		
Avlöningar		2 522,7
Omkostnader		278,9
Utgående balans		1 511,7
	Summa	4 313,3

Affärsverkens driftstater

Såsom erinrats i det föregående upptas i den statliga budgeten endast överskotten i affärsverkens rörelser, medan deras löpande driftinkomster och driftutgifter redovisas på s. k. driftstater, vilka på grundval av förslag från vederbörande affärsverk fastställs av Kungl. Maj:t utan riksdagens medverkan. Domänverket, vars redovisning i motsats till övriga affärsverks avser kalenderår och inte budgetår, befriades dock av Kungl. Maj:t att före den 1 december 1968 avge förslag till driftstat men anbefalldes att senast den 15 mars 1969 inkomma med förslag till budget för 1969. Utfallet av affärsverkens driftstater för budgetåret 1969/70 (domänverket således kalenderåret 1969) framgår av efterföljande tabeller och vissa därtill knutna kommentarer.

Försvarets fabriksverks (förenade fabriksverkens) driftstat budgetåret 1969/70 (milj. kr.).

	Budgeterat	Redovisat
<i>Intäkter</i>		
Fakturering		
Svenska beställare		
Försvarsbeställningar	320,0	262,4
Civila beställningar	30,0	43,0
Tvätteriverksamheten	83,0	83,8
Utländska beställare	30,0	24,3
Intäkter vid försäljning av överskottsmateriel	12,5	13,5
Diverse intäkter	2,0	8,6
Särskilda uppbördsmedel	—29,1	23,9
Summa intäkter	448,4	459,5
<i>Kostnader</i>		
Gemensamma driftkostnader	35,1	36,9
Vissa kostnader för försöks- och utvecklingsarbeten m. m.	11,5	11,5
Driftkostnader vid fabriker		
Avlöningar	143,6	149,8
Material	120,0	103,0
Diverse driftkostnader	30,0	44,9
Avsättning till värdeminskningsskonto	8,6	8,5
Driftkostnader vid tvätterier		
Avlöningar	43,2	44,7
Material	5,4	5,6
Diverse driftkostnader	16,0	23,1
Avsättning till värdeminskningsskonto	5,1	5,2
Kostnader vid försäljning av överskottsmateriel		
Avlöningar till tjänstemän	2,0	1,9
Omkostnader	3,0	2,9
Material	8,0	5,0
Driftkostnader vid vissa försvarets materielverk tillhöriga anläggningar för krigstillverkning	0,5	1,1
Summa kostnader	432,0	444,1
Överskott	16,4	15,4
Inleverans		
Därav		
årets överskott	16,4	15,4

För försvarets fabriksverk (förenade fabriksverken) ökade från budgetåret 1968/69 till budgetåret 1969/70 den externa faktureringen med åtta procent. Ökningen var störst inom tvätterisektorn, bl. a. genom att nya tvätterier togs i bruk. Orderingången inom de nytillverkande fabrikerna och underhållsverkstäderna under budgetåret 1969/70 understeg däremot orderingången under nästföregående budgetår med sammanlagt åtta procent. Det kan beträffande de nytillverkande fabrikerna särskilt nämnas att orderingången från det svenska försvaret minskade med 34,2 milj. kronor eller med 23 procent mellan budgetåren 1968/69 och 1969/70. Samtidigt ökade emellertid exportbeställningarna i sådan grad att orderingången för de nytillverkande fabrikerna sjönk med endast en procent mellan de nämnda budgetåren. För underhållsverkstäderna, vid vilka ordermedgången mellan budgetåren 1968/69 och 1969/70 belöpte sig till 15 procent, får minskningen bl. a. ses mot bakgrund av nedläggningen av verkstaden i Västerås och de överföringar av arbetsobjekt till verkstäderna i Arboga och Malmslätt som gjordes i samband därmed.

Överskottsmedel (ränta) inlevererades under budgetåret 1969/70 till ett belopp av 15,4 milj. kronor, motsvarande 6,25 procent av den vid budgetårets ingång redovisade kapitalbehållningen om 246,4 milj. kronor. Dessutom inlevererades till statsverket under budgetåret avskrivningsmedel om tillhopa 14,1 milj. kronor, varav 2 milj. kronor såsom extra avskrivningsmedel enligt särskilt beslut av Kungl. Maj:t.

Postverkets driftstat budgetåret 1969/70 (milj. kr.)

	Budgeterat	Redovisat
<i>Intäkter</i>		
Porton	878,0	863,0
Tjänstepost	150,2	149,3
Tidningar	104,8	110,3
Transitersättning m. m.	13,1	12,8
Uppdrag åt staten	38,0	38,8
För driftkostnader ianspråktaga ränteintäkter	339,4	319,6
Industrierna	3,4	3,4
Diligenstrafiken	21,9	19,8
Fastighetsförvaltningen m. m.	4,0	3,2
Centralupphandlingen	32,9	32,2
Ersättning från Tidningstjänst AB		1,6
Vinst vid försäljning av anläggningstillgångar	0,1	0,3
Övriga intäkter	34,3	37,5
Summa intäkter	1 620,1	1 591,8
<i>Kostnader</i>		
<i>Personalkostnader</i>		
Löner m. m.	955,8	940,8
Övriga avlöningsförmåner	132,0	133,1
Pensioner m. m.	143,7	144,0
Allmän arbetsgivaravgift	10,2	10,2
<i>Sakkostnader</i>		
Transporter	123,4	105,1
Fastigheter och förhyrda lokaler	73,5	72,1
Inventarier och förbrukningsartiklar	80,5	78,4
Centralupphandlingens inköp för andra myndigheter	26,0	27,8
Avsättning till värdepapperskonto	11,8	11,8
Övriga sakkostnader	45,2	58,1
Ränta på statsverkslån, postbanken		0,7
Summa kostnader	1 602,1	1 582,1
Överskott	18,0	9,7
Inleverans		12,9
Därav		
från föregående budgetår		6,2
av årets överskott		6,0
ränta på statsverkslån, postbanken		0,7

Av ovanstående tablå kan utläsas att utfallet för budgetåret 1969/70, när det gäller såväl intäkter som kostnader, innebar en minskning i förhållande till driftstatens budgeterade belopp med sammanlagt mellan en och två procent. Detta sammanhänger till största delen med att rörelseutvecklingen under budgetåret blev något dämpad i förhållande till vad som väntades i maj 1969.

I jämförelse med budgetåret 1968/69 ökade postverkets redovisade intäkter med 130,9 milj. kronor och kostnaderna med 141,2 milj. kronor. Överskottet, inklusive räntan på postbankens statsverkslån, blev budgetåret 1969/70 10,4 milj. kronor. Minskningen från det budgeterade överskottet på 18,0 milj. kronor beror på att överskottet i enlighet

med affärsverksutredningens förslag direkt anpassats till avkastningen på det i genomsnitt under budgetåret disponerade statskapitalet, som uppgick till 140 milj. kronor. Överskottet innebar en förräntning av detta kapital med 7,5 procent.

Portointäkterna, inklusive ersättning för befordran av tjänstepost, överskred under budgetåret för första gången en miljard kronor. De uppgick till 1 012 milj. kronor, vilket innebar en ökning med 12 procent. Uttryckta i fasta priser ökade portointäkterna med 0,2 procent.

Personalkostnaderna, som utgör närmare 80 procent av postverkets totala driftkostnader, ökade under budgetåret med 105 milj. kronor eller med nära 10 procent till 1 228 milj. kronor. Av personalkostnaderna avsåg 73 procent lön för arbetad tid och 24 procent kostnader för sociala förmåner, inklusive semester. Personalen har dock under åren 1967—1969 minskat med sammanlagt 1 700 årsanställda i samband med bl. a. rationaliseringar. Under samma tid har den automatiska personalökningen, som följer av urbaniseringen, den minskade boendetätheten och den ökade fritidsbebyggelsen, kunnat neutraliseras. Den faktiska rationaliseringseffekten för de tre åren uppgick därför till cirka 3 500 årsanställda, vilket motsvarar en förbättring av produktiviteten med cirka tre procent per år. Den 1 januari 1970 uppgick antalet årsanställda till ca 37 300.

Den nya postbankslagen, som gäller fr. o. m. den 1 januari 1970, har tillkommit för att skapa möjligheter till konkurrens på lika villkor mellan postbanken och övriga bankinstitut. Enligt lagen skall postbanken ha ett eget kapital för att täcka risker i samband med bankverksamheten. Av postverkets kapital har under budgetåret anläggningstillgångar till ett värde av 20 milj. kronor hänförs till postbanken. Därutöver har postbanken genom beslut av riksdagen tillförts 25 milj. kronor, varför banken vid utgången av budgetåret 1969/70 disponerade 45 milj. kronor av postverkets förräntningspliktiga statskapital. Den totala inlåningen i postbanken uppgick vid budgetårets utgång till ca 14 miljarder kronor. Postbanken var därmed alltså landets till inlåningsvolymen största bank.

Postverket har i förhållande till omslutningen relativt små kapitalbehov. Under budgetåret 1969/70 uppgick de totala investeringarna till 41,9 milj. kronor. Därav finansierade postverket 20,4 milj. kronor med egna driftintäkter och 0,3 milj. kronor med kapitalmedel som influtit vid försäljning av fastigheter. Återstående 21,2 milj. kronor lyftes från det statliga investeringsanslaget. Sammanlagt ökade det förräntningspliktiga statskapitalet i postverket under budgetåret med 46,5 milj. kronor till 169,2 milj. kronor.

Under budgetåret har om- och tillbyggnad av posthusen i Kristinehamn, Skellefteå och Västervik slutförts, och i Örnsköldsvik har ett nytt posthus tagits i bruk. Tillbyggnaden av postgirohuset i Stockholm

har pågått hela året. Dessutom har arbetena med ett helt nytt posthus i Växjö och med om- och tillbyggnad av posthuset i Ängelholm påbörjats.

Televerkets driftstat budgetåret 1969/70 (milj. kr.)

	Budgeterat	Redovisat
<i>Intäkter</i>		
Telefon		
Inträdesavgifter	62,5	71,9
Abonnemangs- och samtalsavgifter	2 095,0	2 187,7
Telex	41,2	48,6
Telegraf	46,6	47,9
Ljudradio	3,9	483,4
Television	458,6	
Ersättning för viss rundradioverksamhet	31,2	30,5
Övrig radio	12,2	14,5
Anläggningsavgifter	20,0	29,4
Övriga intäkter	66,0	67,8
Summa intäkter	2 837,2	2 981,8
<i>Kostnader</i>		
Avlöningar m. m.	448,1	468,9
Pensioner m. m.	171,9	184,5
Övriga personalkostnader	92,9	106,0
Lokalkostnader	57,7	70,6
Sveriges Radio		
Ljudradio	104,3	108,3
Television	230,4	249,8
Radiohusen (byggnadsstyrelsen)	13,2	11,4
Andel av anslaget Ersättning för viss rundradioverksamhet	23,9	23,2
Underhåll m. m.		
Fastigheter	24,4	25,2
Telefon-, telegraf- och radioanläggningar	565,4	678,7
Övriga omkostnader		
Kontorsmateriel m. m.	31,7	37,6
Frakt- och transportkostnader	46,9	46,6
Förrådsutgifter	24,5	27,9
Postavgifter m. m.	20,3	21,8
Ränta på rundradiofonderna m. m.	15,5	18,5
Övriga räntor	16,0	14,7
Nedskrivning av osäkra fordringar	—	10,0
Rikstelefonkatalogen	32,0	33,0
Verktyg och instrument	39,0	50,4
Diverse utgifter	31,2	40,1
Kostnader för arbeten som ersättes	20,0	19,0
Avsättning till värdeminskningsskonto	608,1	630,0
Summa kostnader	2 617,4	2 876,2
Ljudradio- och televisionsradioavgiftsmedel som balanseras	— 33,8	— 40,4
Överskott	253,6	145,9
Inleverans		150,0
Därav		
från föregående budgetår		48,4
av årets överskott		101,6

Från budgetåret 1968/69 till budgetåret 1969/1970 ökade televerkets redovisade intäkter med 362,8 milj. kronor och kostnaderna med 385,4 milj. kronor. Intäkterna under budgetåret 1969/70 översteg kostnaderna med 105,6 milj. kronor. För att erhålla överskottet på den egentliga televerksamheten, d. v. s. efter det att rundradioverksamheten frånräknats, skall man emellertid till sistnämnda belopp lägga det underskott som under budgetåret uppstod på rundradiorörelsen och som uppgick till 40,4 milj. kronor. Televerksamheten gav således ett överskott om 146,0 milj. kronor under budgetåret 1969/70, vilket innebär en förräntning med 6,7 procent av det i medeltal disponerade lånmedelskapitalet.

Rundradioverksamheten (ljudradio och television) vid televerket omfattar projektering, anläggning, drift och underhåll av sändarstationer och programdistributionsnät samt fakturering och inkassering av allmänna mottagaravgifter och särskilda ljudradioavgifter. Enligt beslut av 1957 och 1959 års riksdagar skall rundradiorörelsen vara helt självfinansierande i fråga om såväl driftkostnader som investeringar. Eventuella överskott skall alltså inte levereras in till statsverket utan balanseras i televerkets räkenskaper för att användas för rundradiorörelsens framtida behov. De sålunda balanserade överskottsmedlen har under budgetåret 1969/70 minskat med 40,4 milj. kronor, beroende på att rundradiorörelsens ovan angivna underskott reglerats genom ianspråktagande av ifrågavarande balanserade överskottsmedel. Dessa uppgick vid budgetårets slut till 242,7 milj. kronor. En separat redovisning av rundradioverksamhetens avgiftsfinansierade verksamhet lämnas i nedanstående sammanställning.

	Budgetår 1968/69 (milj. kr.)	1969/70
<i>Intäkter</i>		
Avgifter för mottagarinnehav	368,1	461,6
Ränta på balanserade avgifts- och överskottsmedel	19,7	18,5
Diverse	10,8	8,9
Summa	398,6	489,0
<i>Kostnader</i>		
Sveriges Radio AB	290,3	358,2
Televerket	78,3	87,2
Summa	368,6	445,4
<i>Intäkter utöver kostnader</i>	30,0	43,6
<i>Investeringar</i>		
Radio- och TV-hus	11,5	11,4
Televerket	47,7	72,6
Summa	59,2	84,0
<i>Överskott att balansera</i>		
Överskott minus investeringar	—29,2	—40,4

Telefonverksamheten är den helt dominerande rörelsegrenen vid televerket. Ca 82 procent av bruttovärdet av samtliga anläggningstill-

gångar och ca 76 procent av intäkterna hänförs till telefonverksamheten.

I ovanstående redovisning av kostnaderna under budgetåret 1969/70 utgörs personalkostnaderna i huvudsak av posterna avlöningar, pensioner och övriga personalkostnader samt större delen av posten underhåll m. m., sammanlagt ca 1 000 milj. kronor, vilket motsvarar 35 procent av de sammanlagda driftkostnaderna.

Avsättning till värdeminskningskonto görs vid televerket på basis av det beräknade återanskaffningsvärdet av anläggningarna. För budgetåret 1969/70 uppgick avskrivningarna till 630,0 milj. kronor, vilket innebär att 95 procent av investeringarna finansierades med avskrivningsmedel.

Statens järnvägars driftstat budgetåret 1969/70 (milj. kr.)

	1969/70 Budgeterat	Redovisat
<i>Intäkter</i>		
Järnvägs-, färje- och busstrafik		
Gods- och posttrafik	1 435,0	1 470,2
Persontrafik	760,0	772,6
Ersättning för drift av olönsamma järnvägs- linjer m. m.	218,0	215,0
Övriga rörelsegrenar	19,0	21,1
Diverse intäkter	47,0	43,4
Summa intäkter	2 479,0	2 522,3
<i>Kostnader</i>		
Järnvägs-, färje- och busstrafik		
Administrativa avdelningen	40,8	36,9
Banavdelningen	396,0	404,2
Driftavdelningen	1 105,9	1 133,5
Ekonomiavdelningen	17,1	17,3
Kommersiella avdelningen	36,4	36,9
Maskinavdelningen	160,3	153,7
Utvecklingsavdelningen	11,4	10,6
Gemensamma (övergripande)		
Avskrivningar (ordinarie)	244,9	245,0
Pensioner och ATP-avgifter	421,1	405,9
Arbetsgivaravgift till sjukförsäkring samt kostnader för grupplivförsäkring	39,2	38,4
Allmän arbetsgivaravgift	12,8	12,7
Ersättning från försäkringskassor	—22,0	—23,8
Driftersättning till dotterföretag	18,6	19,4
Övriga gemensamma kostnader	—2,2	—0,8
Övriga rörelsegrenar		
Hyresverksamheten m. m. (exkl. avskrivningar)	9,4	9,4
Hyresverksamheten, avskrivningar	0,7	0,7
Summa kostnader	2 490,4	2 499,8
Överskott före bokslutsdispositioner	—11,4	22,5
Disposition av pensionsavsättningar	30,0	30,0
Minskning av lagerreserv	10,0	—
Nettoöverskott	28,6	52,5
Inleverans		40,7
Därav		
från föregående budgetår		5,7
av årets överskott		35,0

Statens järnvägars intäkter ökade från budgetåret 1968/69 med 153 milj. kronor, medan kostnadsökningen stannade vid 86 milj. kronor. Resultatet före bokföringsmässiga dispositioner blev därmed 67 milj. kronor bättre än föregående budgetår och 34 milj. kronor bättre än budgeterat belopp.

Till intäktsökningen bidrog i hög grad högkonjunkturen under budgetåret men även strukturella förändringar och höjd taxenivå. Det största intäktsstillskottet — ca 130 milj. kronor — erhöles i godstrafik, trots att malmtrafikintäkterna minskade med ca 20 milj. kronor till följd av strejken vid LKAB. Persontrafikintäkterna på järnväg och färjelider steg med ca 55 milj. kronor, medan busstrafikens intäkter sjönk med 30 milj. kronor på grund av att storstockholmstrafiken överfördes till AB Storstockholms lokaltrafik (SL) i februari 1969.

Av kostnadsökningen föll drygt 85 procent på personalkostnader. Dessa kostnader, som uppgår till ca 75 procent av de totala kostnaderna, ökade under budgetåret med 4,1 procent trots att personalantalet minskade med 1 630 personer (3,6 procent). Ca en tredjedel av personalminskningen berodde på överföringen av busstrafiken till SL. Om personalantalet varit oförändrat skulle personalkostnaderna ha stigit med drygt 140 milj. kronor. Genom personalminskningen begränsades ökningen av personalkostnaderna till ca 75 milj. kronor. Till den allmänna höjningen av personalkostnadsnivån kom engångsökningar på 17 milj. kronor, som belastade budgetåret 1969/70. Dessa uppstod huvudsakligen genom att banarbetare, bussförare m. fl. överfördes till tjänstemannaanställning den 1 juli 1970, vilket medförde merkostnader för budgetåret 1969/70 till följd av bl. a. intjänad semesterersättning för år 1969 och för första halvåret 1970.

Som framgår av sammanställningen gav budgetåret ett överskott på 52 milj. kronor, sedan 30 milj. kronor tagits i anspråk av tidigare avsatta pensionsmedel. Förräntningskravet för budgetåret uppgick till 145 milj. kronor.

Luftfartsverkets driftstat budgetåret 1969/70 (milj. kr.)

	Budgeterat	Redovisat
<i>Intäkter</i>		
Flygplatserna		
Trafikintäkter:		
landningsavgifter	37,4	39,9
passageraravgifter	37,0	39,4
parkerings- och hangaravgifter	1,4	1,4
stationstjänst	7,7	9,4
Övriga intäkter	21,6	24,5
Centralförvaltningen, exkl. luftfartsinspektionen	1,9	1,6
Luftfartsinspektionens avgifter	3,0	3,0
Driftbidrag till luftfartsverket	4,5	4,0
Summa intäkter	114,5	123,2

	Budgeterat	Redovisat
<i>Kostnader</i>		
Ledning och gemensamt	1,0	0,9
Driftavdelningen		
Centralt	12,8	14,9
Flygplatserna:		
Ledning och gemensamt	2,8	5,4
Avskrivning	16,2	18,0
Flygsäkerhetstjänst	26,8	25,6
Markttjänst	18,8	20,6
Stationstjänst	5,4	6,1
Ekonomiavdelningen	1,0	2,5
Administrativa avdelningen	9,4	9,7
Luftfartsinspektionen	4,1	4,0
Oförutsett	—	—
Summa kostnader	98,3	107,7
<i>Överskott</i>	16,2	15,5

Luftfartsverkets intäkter under budgetåret 1969/70 uppgick till 123,2 milj. kronor eller 8,7 milj. kronor mer än det budgeterade beloppet. Av det på riksstaten upptagna driftbidraget om 8,0 milj. kronor togs endast 4,0 milj. kronor i anspråk. Ökningen av de totala intäkterna exkl. driftbidraget utgjorde 14 procent om jämförelse görs med budgetåret 1968/69. Ökningen berodde huvudsakligen på den kraftiga trafik-tillväxten under det sistförflutna budgetåret och även, till en mindre del, på prisjusteringar inom sådana verksamhetsområden där verket har att fastställa taxorna, t. ex. hyror, arrenden, bilparkeringsavgifter.

Utgifterna under budgetåret 1969/70 översteg utgifterna under näst-föregående budgetår med 15,4 milj. kronor, motsvarande inemot 17 procent. Löner inklusive sociala kostnader uppgick under budgetåret 1969/70 till sammanlagt 44,8 milj. kronor, vilket var 6 milj. kronor mer — motsvarande en ökning om 16 procent — än budgetåret 1968/69. I övrigt kan beträffande kostnadssidan nämnas att budgetåret 1969/70 belastats med vissa extraordinära kostnader, såsom avgift för anslutning av Arlanda flygplats till käppalssystemet om 2,4 milj. kronor samt kundförluster om 1,5 milj. kronor.

Ökade investeringar har medfört att kapitalkostnaderna har ökat. De ordinarie avskrivningarna ökade med drygt sex procent till 0,7 milj. kronor från budgetåret 1968/69 till budgetåret 1969/70, medan de av Kungl. Maj:t medgivna extra avskrivningarna uppgick till 5,7 milj. kronor för båda de nämnda budgetåren. Av de extra avskrivningarna hänförde sig 3,5 milj. kronor till Malmö-Bulltofta flygplats, medan 2,2 milj. kronor användes för särskild avskrivning inom objektgruppen "Fordon, maskiner, redskap" i syfte att få till stånd en bättre överensstämmelse med objektens ekonomiska livslängd.

Det av luftfartsverket disponerade statskapitalet uppgick den 30 juni 1970 till 257,5 milj. kronor. Räntekostnaden uppgick under budgetåret 1969/70 till 15,5 milj. kronor, vilket svarade mot det överskott som verket var skyldigt inleverera till statsverket.

Domänverkets driftstat kalenderåret 1969 (milj. kr.)

	Budgeterat	Redovisat
<i>Intäkter</i>		
Skogsdomäner	403,7	410,4
Jordbruksdomäner	8,8	8,9
Räntor	1,0	2,7
Summa intäkter	413,5	422,0
<i>Kostnader</i>		
Skogsförvaltningen:		
Administration	34,5	37,7
Egentliga förvaltningskostnader	260,5	248,1
Jordbruksförvaltningen:		
Egentliga förvaltningskostnader	1,6	1,4
Gemensamma kostnader:		
Distriktsförvaltningen administration	14,4	13,4
Centralförvaltningen administration	19,9	22,4
Pensioner och övriga gemensamma kostnader	37,7	44,6
Kommunalskatter	9,9	8,3
Räntor	3,3	5,1
Avskrivningar	25,7	25,1
Summa kostnader	407,5	406,1
Överskott för kalenderår	6,0	15,9
Inleverans för år 1968		10,2
1969		12,0

Riksdagens på propositionen 1968: 103 grundade beslut har bl. a. medfört ändringar i domänverkets ekonomiska redovisning. Markfonden och förnyelsefonden för återväxtkostnader har upplösts och ombildats till en investeringsfond och en dispositionsfond. Vissa tillgångar som tidigare avskrivits vid anskaffandet har skrivits upp med 82,7 milj. kronor. Fr. o. m. år 1969 tillämpas planenliga avskrivningar.

För år 1969 har Kungl. Maj:t fastställt ett avkastningskrav på 12,0 milj. kronor. Däremot har Kungl. Maj:t ej fastställt någon driftstat för detta år.

Domänverkets intäkter för kalenderåret 1969 blev ca 8 milj. kronor eller 2 procent högre än för 1968.

Ändringarna i den ekonomiska redovisningen gör att jämförelser med tidigare års redovisningar inte utan närmare analys kan göras.

Statens vattenfallsverks driftstat budgetåret 1969/70 (milj. kr.)

	Budgeterat	Redovisat
<i>Inkomster</i>		
Kraftverk		
Inkomster av elektrisk energi	1 111,7	1 168,4
Diverse inkomster	23,6	25,2
Kanalverk		
Trafikavgifter	9,6	8,9
Diverse inkomster	0,1	0,6
Summa inkomster	1 145,0	1 203,1

	Budgeterat	Redovisat
<i>Driftkostnader</i>		
Kraftverk		
Kostnader för drift och underhåll av särskilda förvaltningsobjekt		
Fastigheter inkl. bostäder	5,6	6,0
Primärstationer och vattenregleringsanläggningar	76,0	75,6
Stam- och primärlinjer	10,8	9,0
Sekundärstationer	20,9	21,7
Sekundärlinjer, tertiärstationer, tertiärlinjer och kvartärnät	29,1	33,6
Diverse distributionsanläggningar	2,3	2,2
Gemensamma driftkostnader	35,7	34,2
Bränslekostnader i värmekraftstationer	36,0	49,8
Kostnader för från främmande kraftverk inköpt kraft	69,3	267,0
Kostnader för hyrda stamlinje- och anläggningar	12,0	11,0
Skatter	32,0	25,0
Allmänna omkostnader		
Centrala administrativa kostnader	22,1	18,8
Lokala administrativa kostnader	8,1	8,4
Kostnader för planering och projektering	12,4	13,8
Kostnader för utveckling, forskning och standardisering	5,9	6,1
Övriga omkostnader		
Pensionsutgifter	22,0	23,3
Avskrivning av inventarier	6,6	6,3
Gratifikationer, belöningar och studieresor	0,2	0,3
Propaganda och upplysningsverksamhet	3,6	3,2
Representationskostnader	0,3	0,3
Postavgifter	2,2	2,0
Civilt försvar, driftvärn, ränta på rörlig kredit samt diverse och oförutsebara kostnader	13,1	3,4
Avsättning till värdeminskningskonto	340,0	294,3
Kanalverk		
Kostnader för drift och underhåll av särskilda förvaltningsobjekt	4,3	4,5
Kostnader för lotsning	2,0	2,1
Allmänna omkostnader	0,5	0,5
Övriga omkostnader		
Skatter	0,0	0,0
Pensionsutgifter	1,2	1,4
Diverse och oförutsebara kostnader	0,1	0,1
Avsättning till värdeminskningskonto	0,7	0,7
Summa driftkostnader	775,0	924,6
<i>Överskott</i>		
Kraftverk	369,1	278,3
Kanalverk	0,9	0,2
Summa överskott	370,0	278,5
Inleverans	370,0	277,9
Därför		
från föregående budgetår	103,0	102,9
årets överskott	267,0	175,0

De redovisade inkomsterna för statens vattenfallsverk under budgetåret 1969/70 översteg de för nästföregående budgetår redovisade med 89,5 milj. kronor, motsvarande en ökning på åtta procent. De redovisade inkomsterna översteg därmed de budgeterade med 58,1 milj. kronor. De sammanlagda driftkostnaderna ökade från budgetåret 1968/69 till budgetåret 1969/70 med 156,0 milj. kronor, motsvarande en ökning på 20,2 procent. Jämförda med de budgeterade kostnaderna innebär de redovisade en uppgång med 149,6 milj. kronor. Den väsentligt starkare stegringen av kostnaderna än av inkomsterna medförde att det redovisade överskottet minskade från 345 milj. kronor under budgetåret 1968/69 till 278,5 milj. kronor under budgetåret 1969/70.

Nedgången i det redovisade överskottet på drygt 66 milj. kronor får ses i samband med det besvärliga kraftförsörjningsläge som rådde under budgetåret 1969/70. Inkomstökningen blev betydligt lägre från budgetåret 1968/69 till budgetåret 1969/70 än mellan närmast föregående budgetår, beroende på kraftbristen och därav föranledd ransonerings. Förskjutningen i kraftförsäljningen mot större andel fast kraft medverkade också till den svagare ökningstakten. På kostnadssidan ökade kostnaden för inköpt kraft från främmande kraftverk med närmare 140 milj. kronor från budgetåret 1968/69 till budgetåret 1969/70, motsvarande en ökning på 109,7 procent. Denna kraftiga kostnadsökning berodde såväl på ökad inköpskvantitet som på högre genomsnittliga inköpspriser. Även för bränslekostnader i värmekraftstationer redovisas en betydande stegring från budgetåret 1968/69 till budgetåret 1969/70. Däremot stannade ökningen i de allmänna omkostnaderna vid 2,4 milj. kronor, motsvarande 2,9 procent.

SKATTEUPPBÖRDEN

Från centrala folkbokförings- och uppbördsnämnden har revisorerna erhållit redogörelse för dels den ordinarie uppbörden av preliminär skatt under uppbördsåret 1969—70 (tabell 1), dels den ordinarie uppbörden av kvarstående skatt under uppbördsåret 1970—71 (tabell 2). Från nämnden har även erhållits uppgifter om den slutliga, kvarstående och överskjutande skatten för beskattningsåret 1969 (tabell 1). Vidare har riksrevisionsverket i enlighet med sin instruktion överlämnat vissa redogörelser för resultatet av restindrivningen t. o. m. utgången av år 1969 i fråga om särskilt uppdebiterad A-skatt, preliminär B-skatt, kvarstående skatt, särskilt uppdebiterad preliminär allmän varus katt, arbetsgivaravgifter samt bötesmedel. Av redogörelserna framgår dels det årsvisa resultatet och dels det ackumulerade resultatet. Slutligen omfattar redogörelserna en summarisk sammanställning över alla skatter och allmänna avgifter som under år 1969 redovisats till länsstyrelserna i utmätningsmännens månadsräkningar (tabell 5).

Såsom de överlämnade redogörelserna utvisar inflöt under uppbörds-terminerna uppbördsåret 1969—70 preliminärskatt med ett sammanlagt belopp av 32 737 milj. kronor, varav 27 531 milj. kronor såsom A-skatt (84 procent) och 5 206 milj. kronor såsom B-skatt (16 procent). I jämförelse med närmast föregående uppbördsår har A-skattens andel av den totala preliminärskatteuppbörden ökat med en halv procent. I förhållande till sist förflutna uppbördsår har den totalt influtna preliminärskatten ökat från 29 226 milj. kronor eller med 3 511 milj. kronor. Av ökningen hänför sig 3 080 milj. kronor till A-skatt och 431 milj. kronor till B-skatt.

Av den debiterade B-skatten, 5 352 milj. kronor, inflöt i rätt tid med bortseende från verkställda överbetalningar 5 096 milj. kronor (95 procent). Närmast föregående uppbördsår, då den debiterade B-skatten uppgick till 4 954 milj. kronor, inflöt i rätt tid 4 678 milj. kronor (94 procent). För erhållande av en fullständig bild av preliminärskatteuppbörden måste till de belopp som influtit under uppbördsterminerna läggas de fyllnadsinbetalningar av preliminärskatt som verkställts efter uppbördsårets utgång och som tas med vid avräkningen av den preliminära skatten mot den slutliga. För uppbördsåret 1969—70 uppgick fyllnadsinbetalningarna till 2 022 milj. kronor, varav 752 milj. kronor (37 procent) såsom A-skatt och 1 270 milj. kronor (63 procent) såsom B-skatt (tabell 1). För närmast föregående uppbördsår uppgick inbetalningar av sådant slag till 1 670 milj. kronor, av vilket belopp 570 milj. kronor (34 procent) utgjorde A-skatt och 1 100 milj. kronor (66 pro-

Tabell 1. Preliminär, slutlig, kvarstående och överskjutande skatt för beskattningsåret 1969.

Län	Influten preliminär skatt							
	Under uppbördsterminerna				Såsom fyllnadsinbetalningar			
	Prel. A-skatt		Prel. B-skatt		Prel. A-skatt		Prel. B-skatt	
	Milj. kr.	% av s:a infl. o. restf. prel. skatt	Milj. kr.	% av s:a infl. o. restf. prel. skatt	Milj. kr.	% av s:a infl. o. restf. prel. skatt	Milj. kr.	% av s:a infl. o. restf. prel. skatt
Stockholms	7 165,62	76	1 490,52	16	224,94	2	457,15	5
Uppsala	689,15	82	1 10,35	13	22,25	2	14,83	2
Södermanlands	804,83	82	132,88	13	15,38	1	26,07	3
Östergötlands	1 209,95	79	217,46	14	26,90	2	55,95	4
Jönköpings	905,01	81	154,36	14	28,28	2	28,85	2
Kronobergs	460,32	78	97,22	16	11,20	2	19,45	3
Kalmar	642,04	78	131,39	16	17,52	2	22,76	3
Gotlands	124,87	77	29,31	18	2,92	2	3,62	2
Blekinge	440,54	82	70,67	13	7,78	1	14,56	3
Kristianstads	710,18	76	166,38	18	19,56	2	30,98	3
Malmöhus	2 433,96	76	526,34	17	78,11	2	126,27	4
Hallands	524,04	77	118,62	17	15,36	2	18,97	3
Göteborgs och Bohus	2 592,91	78	507,76	15	69,95	2	130,14	4
Älvsborgs	1 200,03	80	205,23	14	35,51	2	38,81	3
Skaraborgs	666,97	75	166,92	19	16,73	2	27,48	3
Värmlands	834,44	83	123,27	12	20,64	2	22,93	2
Örebro	907,47	83	134,59	12	22,26	2	21,69	2
Västmanlands	889,48	82	135,96	12	16,18	1	39,46	4
Kopparbergs	805,95	79	143,14	14	19,37	2	38,58	4
Gävleborgs	891,72	84	122,60	11	19,22	2	18,59	2
Västernorrlands	840,29	79	131,24	12	19,54	2	59,51	6
Jämtlands	329,73	81	56,25	14	10,41	2	7,89	2
Västerbottens	654,22	79	122,31	15	17,32	2	23,59	3
Norrbottens	807,10	84	111,59	12	14,58	1	22,01	2
Hela riket	27 530,82	78	5 206,36	15	751,91	2	1 270,14	4

cent) B-skatt. Fyllnadsinbetalningarna har således ökat med 352 milj. kronor under det sistförflutna uppbördsåret. De största beloppen har i fråga om A-skatt inbetalats i Stockholms län (225 milj. kronor), Malmöhus län (78 milj. kronor) och Göteborgs och Bohus län (70 milj. kronor). Beträffande B-skatten, som i huvudsak avser aktiebolag m. fl. juridiska personer, har de största beloppen influtit i Stockholms län (457 milj. kronor), Göteborgs och Bohus län (130 milj. kronor) och Malmöhus län (126 milj. kronor).

Av den kvarstående skatten, som enligt 1969 års taxering uppgick till 2 566 milj. kronor, inflöt under uppbördsterminerna 2 069 milj. kronor (81 procent). Enligt närmast föregående års taxering uppgick den kvarstående skatten till 2 328 milj. kronor; av detta belopp inflöt i rätt tid 1 872 milj. kronor (80 procent). Den kvarstående skatten har ökat i 23 län och minskat i 1. Den största ökningen uppvisar Göteborgs och

S:a prel. skatt	Restförd prel. B-skatt		S:a infl. o. restf. prel. skatt	Slutlig skatt	Kvarstående skatt		Å kvar- stående skatt påförd ränta	Över- skjutande prel. skatt
Milj. kr.	Milj. kr.	% av s:a infl. o. restf. prel. skatt	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.	% av slutlig skatt	Milj. kr.	Milj. kr.
9 338,23	79,10	1	9 417,33	9 486,29	740,14	8	52,05	642,21
836,58	5,33	1	841,91	838,98	65,51	8	3,77	69,39
979,16	5,80	1	984,96	977,47	72,23	7	4,29	80,23
1 510,26	9,22	1	1 519,48	1 505,74	108,38	7	6,00	120,41
1 116,50	6,46	1	1 122,96	1 141,46	104,36	9	6 16	91,22
588,19	3,48	1	591,67	595,25	56,12	9	3,27	49,99
813,71	6,16	1	819,87	828,91	76,37	9	4,34	69,00
160,72	1,73	1	162,45	161,44	14,92	9	0,77	16,89
533,55	3,85	1	537,40	532,82	44,39	8	2,81	49,72
927,10	9,34	1	936,44	944,38	90,79	10	5,32	84,03
3 164,68	23,16	1	3 187,84	3 186,49	265,76	8	17,10	260,50
676,99	4,94	1	681,93	690,26	69,67	10	4,19	62,49
3 300,76	25,07	1	3 325,83	3 295,13	245,51	7	15,95	271,21
1 479,58	9,77	1	1 489,35	1 469,08	118,77	8	6,84	138,62
878,10	7,16	1	885,26	884,17	80,19	9	4,77	82,56
1 001,28	6,24	1	1 007,52	1 016,86	89,96	9	5,06	81,58
1 086,01	5,92	1	1 091,93	1 088,61	83,05	8	4,85	86,81
1 081,08	6,43	1	1 087,51	1 089,58	77,02	7	4,29	76,64
1 007,04	6,27	1	1 013,31	1 000,99	75,00	7	3,97	88,44
1 052,13	6,83	1	1 058,96	1 052,44	83,44	8	4,78	85,73
1 050,58	8,57	1	1 059,15	1 031,66	68,73	7	3,55	95,90
404,28	3,77	1	408,05	405,06	36,78	9	1,97	40,21
817,44	5,23	1	822,67	814,49	62,66	8	3,18	71,34
955,28	6,15	1	961,43	936,29	59,94	6	3,23	86,74
34 759,23	255,98	1	35 015,21	34 973,85	2 789,69	8	172,51	2 801,86

Bohus län (27 milj. kronor) och Malmöhus län (22 milj. kronor). I fråga om uppbördsresultatet har en förbättring inträtt i 7 län och en försämring i övriga län. Den högsta inflytandeprocenten uppvisar Skaraborgs län (88,54 procent), Kronobergs län (88,37 procent) och Västerbottens län (87,64 procent). Den lägsta förekommer i Stockholms län (73,50 procent) samt Göteborgs och Bohus län (75,57 procent).

Enligt föreliggande uppgifter beräknas den slutliga skatten enligt årets taxering uppgå till inemot 34 974 milj. kronor, den kvarstående skatten till närmare 2 790 milj. kronor och den överskjutande preliminära skatten till omkring 2 802 milj. kronor (tabell 1). Jämfört med de uppgifter som vid motsvarande tidpunkt förra året förelåg i fråga om 1969 års taxering har den slutliga skatten ökat med 3 757 milj. kronor, den kvarstående skatten med 187 milj. kronor och den överskjutande skatten med 344 milj. kronor. Den kvarstående skatten uppgår till

Tabell 2. Resultatet av den ordinarie uppbörden av kvarstående skatt enligt 1969 års taxering med fördelning efter län.

Län	Debiterade belopp (kr.)	Influtna belopp (kr.)	Inflytande- procent	Restförda belopp (kr.)
Stockholms	629 926 739	462 991 628	73,50	166 935 111
Uppsala	63 799 854	53 243 508	83,45	10 556 346
Södermanlands	67 895 794	56 891 067	83,79	11 004 727
Östergötlands	110 666 890	93 290 060	84,30	17 376 830
Jönköpings	93 969 236	81 333 751	86,55	12 635 485
Kronobergs	55 615 804	49 149 042	88,37	6 466 762
Kalmar	77 162 688	66 712 147	86,46	10 450 541
Gotlands	14 498 498	12 524 476	86,38	1 974 022
Blekinge	42 616 363	34 870 648	81,82	7 745 715
Kristianstads	86 107 141	72 098 761	83,73	14 008 380
Malmöhus	245 493 399	197 971 271	80,64	47 522 128
Hallands	64 416 656	54 991 639	85,37	9 425 017
Göteborgs och Bohus	235 197 403	177 736 972	75,57	57 460 431
Älvsborgs	112 019 171	94 637 368	84,48	17 381 803
Skaraborgs	80 530 272	71 298 024	88,54	9 232 248
Värmlands	76 651 903	64 062 229	83,58	12 589 674
Örebro	82 652 066	69 425 035	84,00	13 227 031
Västmanlands	67 487 957	54 632 619	80,95	12 855 338
Kopparbergs	73 613 993	62 447 324	84,83	11 166 669
Gävleborgs	71 242 268	59 581 893	83,63	11 660 375
Västernorrlands	61 721 121	51 195 518	82,95	10 525 603
Jämtlands	33 999 136	28 112 271	82,69	5 886 865
Västerbottens	59 006 896	51 714 491	87,64	7 292 405
Norrbottens	59 572 299	47 951 825	80,49	11 620 474
Hela riket	2 565 863 547	2 068 863 567	80,63	496 999 980

8 procent av den slutliga skatten, vilket innebär att den kvarstående skattens andel i den slutliga skatten är oförändrad i jämförelse med 1969 års taxering. Den ränta som med vissa begränsningar utgår på kvarstående skatt uppgår till 173 milj. kronor, vilket innebär en ökning med drygt 66 milj. kronor jämfört med föregående års taxering.

Av den restförda B-skatten för uppbördsåret 1963—64 har t. o. m. år 1969 86 procent levererats och 14 procent avskrivits, sedan vad som levererats och avskrivits ställts i relation till vad som restförts efter avdrag för avkortade belopp, enär avkortningsförfarandet är en från restindrivningen skild företeelse. Leveransprocenttalet är en enhet lägre i förhållande till närmast föregående års B-skatt. I 15 län uppgår leveransprocenten till 90 procent eller mer. De lägsta procenttalen uppvisar Stockholms stad samt Göteborgs och Bohus län, där endast 72 respektive 80 procent influtit.

Av 1968—69 års restförda B-skatt har hittills 71 procent levererats av efter avkortning återstående belopp. Inflytandeprocenten efter ett års indrivning för ifrågavarande skatteslag har från föregående år ökat med närmare 9 enheter. Fjorton distrikt har uppnått leveranstal överstigande 90 procent och ytterligare trettiosex överstigande 80 procent. Vid en tillbakablick på slutresultatet av restindrivningen i fråga om 1957—58 — 1962—63 års B-skatt kan konstateras att detta, med bortseende

från Stockholms stad, visat ett uppåtgående, då respektive 88, 89, 89, 90, 90 och 91 procent uppnåts. 1963—64 års B-skatt uppvisar däremot en sänkning till 89 procent.

I tabell 3 återfinns en sammanställning över indrivningsresultatet i fråga om B-skatt för uppbördsåren 1963—64 — 1968—69 (B 63—B 68).

Av den restförda kvarstående skatten enligt 1962 års taxering har 79 procent levererats, vilket är slutresultatet för denna skatt. I förhållande till närmast föregående års skatt har inflytandeprocenten sjunkit med en enhet. Fyra län har uppnått ett resultat över 90 procent och 12 över 85 procent. Procenttalen för Stockholms stad, Göteborgs och Bohus län samt Malmöhus län är endast respektive 66, 73 och 77. Av den restförda kvarstående skatten enligt 1967 års taxering har vid 1969 års utgång hittills 57 procent levererats av efter avkortning återstående belopp. I 7 distrikt har mer än 80 procent influtit.

Av tabell 4 framgår indrivningsresultatet för kvarstående skatt enligt 1962—1967 års taxeringar (K 63—K 68).

Under år 1969 restfördes skatter och allmänna avgifter till ett sammanlagt belopp av 1 293 milj. kronor mot 1 162 milj. kronor under närmast föregående år. Vid ingången av år 1969 utestod oredovisat ett belopp av 1 242 milj. kronor. Vid årets utgång kvarstod oredovisade 1 266 milj. kronor. Under året avkortades 263 milj. kronor, inflöt 775 milj. kronor och avskrevs 231 milj. kronor. Under närmast föregående år inflöt 714 milj. kronor och avskrevs 173 milj. kronor. Uttryckt i relativa tal inflöt under år 1969 34,1 procent av vad som skolat indrivas; detta innebär en förbättring med 0,5 procent jämfört med år 1968. Den högsta leveransprocent som uppnåts i ett distrikt är 59,9 och den, med bortseende från Stockholm, lägsta är 24,5. Av de olika skatteslagen visar särskilt uppdebiterad A-skatt och arbetsgivaravgift stor procentuell ökning av de restförda beloppen, medan preliminär allmän varuskatt och mervärdesskatt tillsammans företer en inte oväsentlig minskning. De under tidigare år inträffade kraftiga ökningarna av restförda medel har i synnerhet hänfört sig till preliminär allmän varuskatt och särskilt uppdebiterad A-skatt. En sammanställning häröver återfinns i tabell 5.

Av tabellerna 6—8 framgår indrivningsresultatet under år 1969 för särskilt uppdebiterad A-skatt, särskilt uppdebiterad preliminär allmän varuskatt samt arbetsgivaravgifter enligt lagen om allmän försäkring.

Tabell 3. Restindrivningen beträffande preliminär B-skatt för uppboråsåren 1963-64—1968-69 (B63—B68) t o m år 1969. Uppgifterna om resultatet efter ett års indrivning avser förhållandena vid utgången av det kalenderår under vilket den sista av de sex uppborðsterminerna utfallit.

Län		Guldna poster i % av restförlåda efter avdrag för avkortade						Levererat belopp i % av restförlåda efter avdrag för avkortat					
		B63	B64	B65	B66	B67	B68	B63	B64	B65	B66	B67	B68
Stockholms stad ¹	Efter 1 år	35	22	—	—	—	—	31	20	35	30	35	52
	" 2 "	52	—	—	—	—	—	50	51	54	44	49	
	" 3 "	—	—	—	—	—	—	64	59	60	56		
	" 4 "	—	—	—	—	—	—	68	64	65			
	" 5 "	—	—	—	—	—	—	71	68				
	" 6 "	—	—	—	—	—	—	72					
Stockholms	" 1 "	57	54	57	57	60	63	55	52	54	56	60	64
	" 2 "	69	71	72	73	75		69	70	72	73	75	
	" 3 "	80	79	79	79			78	77	79	80		
	" 4 "	83	82	81				82	81	82			
	" 5 "	85	83					84	82				
	" 6 "	85						84					
Uppsala	" 1 "	67	69	68	69	75	76	67	73	67	70	76	81
	" 2 "	79	73	80	80	85		79	83	81	84	86	
	" 3 "	85	78	87	85			84	89	87	89		
	" 4 "	88	88	89				87	91	89			
	" 5 "	90	89					88	91				
	" 6 "	90						88					
Södermanlands	" 1 "	82	79	79	82	81	82	82	81	82	83	87	86
	" 2 "	90	89	88	88	87		91	91	91	90	92	
	" 3 "	93	92	91	91			94	93	93	92		
	" 4 "	94	92	91				95	94	94			
	" 5 "	94	93					96	94				
	" 6 "	94						96					
Östergötlands	" 1 "	67	65	70	72	75	78	70	65	73	76	79	81
	" 2 "	80	82	82	83	85		83	85	85	87	88	
	" 3 "	86	87	85	86			89	89	88	89		
	" 4 "	87	88	86				89	89	89			
	" 5 "	87	88					90	89				
	" 6 "	87						90					
Jönköpings	" 1 "	73	69	68	67	71	81	72	67	64	64	72	84
	" 2 "	85	84	83	86	86		86	84	82	86	88	
	" 3 "	89	88	88	90			89	88	87	90		
	" 4 "	91	89	89				92	90	88			
	" 5 "	91	90					92	90				
	" 6 "	91						92					
Kronobergs	" 1 "	72	77	79	81	70	82	72	77	76	80	78	81
	" 2 "	87	88	87	89	88		88	89	88	90	89	
	" 3 "	91	92	91	93			92	93	92	93		
	" 4 "	93	93	93				93	94	94			
	" 5 "	93	94					94	95				
	" 6 "	93						94					
Kalmar	" 1 "	68	65	74	74	80	82	69	70	76	77	82	85
	" 2 "	81	85	83	83	87		82	85	85	88	88	
	" 3 "	86	88	87	87			88	89	88	90		
	" 4 "	87	89	88				89	89	89			
	" 5 "	87	89					89	90				
	" 6 "	87						89					

¹ Uppgift beträffande antal poster saknas på grund av omläggning till ADB.

Län		Guldna poster i % av restförlorade efter avdrag för avkortade						Levererat belopp i % av restfört efter avdrag för avkortat					
		B63	B64	B65	B66	B67	B68	B63	B64	B65	B66	B67	B68
Gotlands	Efter 1 år	81	90	82	89	86	92	84	93	92	92	87	92
	" 2 "	94	93	96	93	94		95	94	95	94	95	
	" 3 "	96	95	97	95			96	96	96	96		
	" 4 "	97	95	97				97	96	97			
	" 5 "	97	96					97	97				
	" 6 "	97						97					
Blekinge	" 1 "	58	57	60	57	65	61	55	56	65	58	66	67
	" 2 "	72	74	75	78	78		73	77	80	83	81	
	" 3 "	82	83	85	83			84	86	88	87		
	" 4 "	86	87	86				88	89	90			
	" 5 "	87	88					89	90				
	" 6 "	87						89					
Kristianstads	" 1 "	64	63	66	65	77	79	63	59	64	69	78	81
	" 2 "	78	81	83	84	85		78	79	83	86	85	
	" 3 "	85	87	87	88			85	86	87	89		
	" 4 "	88	88	88				88	87	88			
	" 5 "	88	89					88	88				
	" 6 "	89						89					
Malmöhus	" 1 "	51	47	49	49	55	61	56	51	47	51	56	73
	" 2 "	67	67	70	72	72		75	73	71	76	76	
	" 3 "	77	75	77	78			83	81	79	82		
	" 4 "	79	78	79				86	83	80			
	" 5 "	81	79					86	83				
	" 6 "	81						86					
Hallands	" 1 "	70	72	70	72	77	75	70	69	68	69	76	82
	" 2 "	83	84	84	85	87		83	85	85	84	87	
	" 3 "	89	88	89	89			90	90	89	88		
	" 4 "	91	90	90				92	91	90			
	" 5 "	93	92					94	93				
	" 6 "	93						94					
Göteborgs och Bohus	" 1 "	52	44	43	41	43	44	55	44	40	39	41	49
	" 2 "	63	62	60	63	64		67	64	62	65	66	
	" 3 "	71	69	67	71			75	73	69	73		
	" 4 "	74	73	71				79	76	72			
	" 5 "	76	74					80	76				
	" 6 "	77						80					
Älvsborgs	" 1 "	78	75	75	79	85	86	78	76	74	78	84	88
	" 2 "	86	87	87	88	90		87	87	88	89	90	
	" 3 "	90	90	90	90			91	90	90	90		
	" 4 "	91	91	91				92	91	91			
	" 5 "	91	91					92	91				
	" 6 "	91						92					
Skaraborgs	" 1 "	73	70	79	71	83	87	71	69	79	70	83	89
	" 2 "	87	88	88	89	91		87	88	88	90	92	
	" 3 "	91	92	92	92			92	93	93	93		
	" 4 "	93	94	93				93	94	94			
	" 5 "	94	95					94	95				
	" 6 "	94						94					
Värmlands	" 1 "	70	72	75	75	81	81	66	67	71	69	77	74
	" 2 "	85	88	88	90	92		83	86	87	88	90	
	" 3 "	90	92	91	93			89	91	91	92		

Län	Guldna poster i % av restfördra efter avdrag för avkortade							Levererat belopp i % av restfördra efter avdrag för avkortat					
		B63	B64	B65	B66	B67	B68	B63	B64	B65	B66	B67	B68
	Efter 4 år	91	93	92				90	92	91			
	" 5 "	92	93					91	92				
	" 6 "	92						91					
Örebro	" 1 "	55	62	65	72	77	82	53	62	64	74	76	86
	" 2 "	71	76	79	81	85		72	77	80	85	87	
	" 3 "	81	85	84	86			83	86	84	89		
	" 4 "	86	86	85				88	87	85			
	" 5 "	88	87					89	88				
	" 6 "	88						89					
Västmanlands	" 1 "	61	62	61	65	73	77	59	61	62	65	73	80
	" 2 "	80	79	77	81	82		80	80	77	81	83	
	" 3 "	86	85	84	85			87	85	85	87		
	" 4 "	88	87	85				89	87	86			
	" 5 "	89	87					90	88				
	" 6 "	89						90					
Kopparbergs	" 1 "	63	60	67	71	75	74	59	56	59	63	70	76
	" 2 "	76	75	79	84	86		73	74	75	79	83	
	" 3 "	85	83	86	88			84	83	84	86		
	" 4 "	88	87	88				88	87	86			
	" 5 "	90	88					89	87				
	" 6 "	90						89					
Gävleborgs	" 1 "	61	65	69	70	77	85	60	61	64	68	75	86
	" 2 "	77	78	79	81	87		79	76	77	81	86	
	" 3 "	85	85	85	88			87	86	85	87		
	" 4 "	88	88	88				90	89	88			
	" 5 "	89	90					91	90				
	" 6 "	89						91					
Västernorrlands	" 1 "	73	76	74	69	74	73	74	73	74	70	76	85
	" 2 "	87	77	85	79	85		88	88	87	87	87	
	" 3 "	92	90	89	82			93	91	91	90		
	" 4 "	93	91	90				94	92	92			
	" 5 "	93	91					94	93				
	" 6 "	93						94					
Jämtlands	" 1 "	72	80	80	86	90	92	69	78	78	83	90	92
	" 2 "	90	92	91	93	94		88	91	90	92	94	
	" 3 "	94	95	94	95			94	94	93	94		
	" 4 "	95	96	95				95	95	95			
	" 5 "	96	96					95	96				
	" 6 "	96						95					
Västerbottens	" 1 "	76	83	81	82	84	86	76	81	84	83	83	90
	" 2 "	90	92	91	91	91		92	92	93	91	92	
	" 3 "	94	95	94	93			95	95	95	93		
	" 4 "	95	96	95				96	96	95			
	" 5 "	96	96					96	96				
	" 6 "	96						96					
Norrbottens	" 1 "	70	71	77	82	79	84	72	75	78	81	78	89
	" 2 "	86	86	89	90	89		88	88	89	90	89	
	" 3 "	92	90	93	93			94	92	92	93		
	" 4 "	95	91	94				95	94	93			
	" 5 "	95	93					95	94				
	" 6 "	95						96					

Län		Guldna poster i % av restförlorda efter avdrag för avkortade						Levererat belopp i % av restförlorda efter avdrag för avkortat					
		B63	B64	B65	B66	B67	B68	B63	B64	B65	B66	B67	B68
Hela riket	Efter 1 år	60	57	—	—	—	—	56	52	56	58	62	71
	" 2 "	75	—	—	—	—	—	73	74	74	75	76	
	" 3 "	—	—	—	—	—	—	82	80	80	80		
	" 4 "	—	—	—	—	—	—	84	83	82			
	" 5 "	—	—					85	84				
	" 6 "	—						86					
Hela riket utom Stockholms stad	" 1 "	65	63	65	65	70	72	64	62	62	64	69	75
	" 2 "	79	79	80	81	82		79	79	79	82	83	
	" 3 "	85	84	85	85			86	85	85	86		
	" 4 "	87	86	86				88	87	86			
	" 5 "	88	87					89	88				
	" 6 "	88						89					

Tabell 4. Restindrivningen beträffande kvarstående skatt enligt 1962—1967 års taxeringar (K63—K68) vid utgången av respektive första, andra, tredje, fjärde, femte och sjätte kalenderåret efter det skatten förfallit till betalning.

Län	Guldna poster i % av restförläda efter avdrag för avkortade								Levererat belopp i % av restförläda efter avdrag för avkortat					
			B63	B64	B65	B66	B67	B68	B63	B64	B65	B66	B67	B68
Stockholms stad¹	Efter 1 år	48	41	—	—	—	—	—	40	31	36	34	29	38
	" 2 "	54	—	—	—	—	—	—	46	48	48	44	41	
	" 3 "	—	—	—	—	—	—	—	57	54	54	52		
	" 4 "	—	—	—	—	—	—	—	61	58	58			
	" 5 "	—	—	—	—	—	—	—	65	60				
	" 6 "	—	—	—	—	—	—	—	66					
Stockholms	" 1 "	70	67	66	64	66	67	57	52	53	56	56	56	
	" 2 "	75	75	73	71	72		67	65	66	68	67		
	" 3 "	79	79	76	75			74	71	72	73			
	" 4 "	80	81	78				77	74	74				
	" 5 "	81	81					79	75					
	" 6 "	81						79						
Uppsala	" 1 "	67	71	68	72	71	60	65	65	62	57	63	65	
	" 2 "	72	76	75	80	77		74	73	72	67	72		
	" 3 "	75	78	80	81			77	76	77	70			
	" 4 "	76	80	81				79	78	79				
	" 5 "	78	81					80	78					
	" 6 "	79						80						
Södermanlands	" 1 "	73	72	73	73	74	73	73	76	73	75	77	74	
	" 2 "	77	79	77	77	77		82	84	79	81	82		
	" 3 "	79	80	78	78			86	88	82	83			
	" 4 "	80	81	79				87	88	83				
	" 5 "	81	81					87	88					
	" 6 "	81						87						
Östergötlands	" 1 "	68	70	68	69	71	72	71	69	72	73	73	71	
	" 2 "	75	76	73	75	75		80	78	79	80	79		
	" 3 "	77	78	75	76			84	81	82	82			
	" 4 "	78	78	76				84	81	82				
	" 5 "	78	79					85	82					
	" 6 "	78						85						
Jönköpings	" 1 "	72	70	69	68	68	70	67	66	66	67	67	61	
	" 2 "	74	77	76	76	74		75	76	76	77	75		
	" 3 "	78	80	79	78			80	81	81	80			
	" 4 "	79	82	80				82	83	82				
	" 5 "	80	82					83	83					
	" 6 "	80						83						
Kronobergs	" 1 "	77	79	80	78	82	74	75	72	75	78	70	72	
	" 2 "	86	87	84	83	82		85	83	82	84	79		
	" 3 "	88	88	86	85			88	86	86	87			
	" 4 "	89	89	87				92	88	87				
	" 5 "	89	90					92	88					
	" 6 "	89						92						
Kalmar	" 1 "	74	73	72	72	72	72	70	70	73	76	74	73	
	" 2 "	80	80	78	77	76		80	81	79	83	80		
	" 3 "	83	83	80	79			85	84	81	85			
	" 4 "	84	84	80				85	84	83				
	" 5 "	84	84					85	84					
	" 6 "	84						85						

¹ Uppgift beträffande antal poster saknas på grund av omläggning till ADB.

Län	Guldna poster i % av restförförda efter avdrag för avkortade							Levererat belopp i % av restfört efter avdrag för avkortat					
	B63 B64 B65 B66 B67 B68							B63 B64 B65 B66 B67 B68					
Gotlands	Efter 1 år	78	81	83	84	81	85	81	84	81	86	85	86
	" 2 "	84	87	88	87	87		88	90	88	89	90	
	" 3 "	87	90	90	89			90	92	89	91		
	" 4 "	88	90	91				91	92	90			
	" 5 "	88	90					91	93				
	" 6 "	88						91					
Blekinge	" 1 "	65	70	72	72	74	73	60	60	69	71	64	68
	" 2 "	76	80	79	81	80		75	75	78	81	75	
	" 3 "	81	84	83	83			82	80	82	83		
	" 4 "	83	85	84				84	83	83			
	" 5 "	83	85					85	84				
	" 6 "	84						85					
Kristianstads	" 1 "	71	72	73	76	79	79	67	64	66	71	72	71
	" 2 "	78	80	80	83	84		78	77	75	80	80	
	" 3 "	83	84	83	85			83	83	80	84		
	" 4 "	85	85	85				86	85	82			
	" 5 "	86	86					87	86				
	" 6 "	86						88					
Malmöhus	" 1 "	61	58	57	57	61	63	60	55	56	58	58	60
	" 2 "	67	67	65	66	67		69	67	67	69	69	
	" 3 "	70	71	70	69			74	73	72	73		
	" 4 "	71	72	70				76	76	74			
	" 5 "	72	72					77	77				
	" 6 "	72						77					
Hallands	" 1 "	78	81	78	76	77	80	72	75	73	71	71	72
	" 2 "	84	86	83	81	82		80	84	82	80	80	
	" 3 "	87	88	86	85			85	88	85	83		
	" 4 "	88	90	87				87	90	87			
	" 5 "	89	90					88	91				
	" 6 "	89						88					
Göteborgs och Bohus	" 1 "	57	57	52	51	53	54	53	48	46	46	47	45
	" 2 "	63	65	61	61	62		62	60	59	60	59	
	" 3 "	67	69	66	65			68	68	65	65		
	" 4 "	69	71	68				71	70	68			
	" 5 "	71	72					72	71				
	" 6 "	72						73					
Älvsborgs	" 1 "	74	74	74	73	73	73	75	71	71	73	73	73
	" 2 "	80	81	79	79	77		82	78	78	80	78	
	" 3 "	82	83	81	81			85	82	81	82		
	" 4 "	83	83	81				86	84	81			
	" 5 "	83	84					86	84				
	" 6 "	83						86					
Skaraborgs	" 1 "	74	77	77	78	77	79	75	73	74	76	79	79
	" 2 "	81	84	82	86	83		85	82	81	84	85	
	" 3 "	85	87	85	88			89	86	85	87		
	" 4 "	86	88	86				90	88	86			
	" 5 "	87	89					91	89				
	" 6 "	87						91					
Värmlands	" 1 "	69	72	73	75	75	75	68	66	72	74	73	71
	" 2 "	76	79	79	80	80		79	77	80	82	80	
	" 3 "	79	81	81	81			84	81	82	84		

Län	Guldna poster i % av rest-förda efter avdrag för avkortade							Levererat belopp i % av restfört efter avdrag för avkortat					
		B63	B64	B65	B66	B67	B68	B63	B64	B65	B66	B67	B68
Örebro	Efter 4 år	80	82	81				85	82	83			
	" 5 "	80	82					86	83				
	" 6 "	80						86					
	" 1 "	62	65	66	68	71	73	59	57	62	66	70	72
	" 2 "	70	73	73	75	76		71	70	73	74	77	
	" 3 "	74	77	75	77			78	78	76	77		
	" 4 "	76	78	76				81	79	77			
Västmanlands	" 5 "	77	79					82	80				
	" 6 "	77						82					
	" 1 "	66	64	64	68	69	70	63	58	59	65	64	67
	" 2 "	73	72	72	74	76		73	72	69	74	73	
	" 3 "	77	77	75	77			78	77	74	78		
	" 4 "	78	78	77				80	78	76			
	" 5 "	79	79					81	79				
Kopparbergs	" 6 "	79						81					
	" 1 "	66	68	65	70	72	75	60	56	57	65	65	70
	" 2 "	72	76	73	77	78		71	71	70	77	77	
	" 3 "	78	80	77	80			79	79	77	82		
	" 4 "	80	82	78				83	82	80			
	" 5 "	82	83					85	83				
	" 6 "	82						85					
Gävleborgs	" 1 "	63	64	66	66	67	71	60	57	61	65	66	69
	" 2 "	71	73	73	72	74		72	71	73	75	75	
	" 3 "	76	77	76	77			78	77	79	80		
	" 4 "	78	79	77				80	79	81			
	" 5 "	79	80					81	80				
	" 6 "	79						82					
	" 1 "	72	74	72	72	72	74	71	69	70	69	68	71
Västernorrlands	" 2 "	78	81	77	78	77		79	79	78	78	78	
	" 3 "	81	83	79	80			83	82	82	82		
	" 4 "	81	84	80				84	83	83			
	" 5 "	82	84					85	84				
	" 6 "	82						85					
	" 1 "	76	81	83	84	84	86	75	74	79	80	80	78
	" 2 "	84	88	88	88	88		85	84	87	85	86	
Jämtlands	" 3 "	87	90	90	90			88	87	89	87		
	" 4 "	88	90	90				89	88	90			
	" 5 "	88	91					89	89				
	" 6 "	88						89					
	" 1 "	75	75	77	79	80	81	74	73	78	77	77	77
	" 2 "	83	82	83	84	84		86	84	85	84	85	
	" 3 "	87	85	87	86			89	87	87	86		
Västerbottens	" 4 "	88	86	88				91	88	88			
	" 5 "	88	87					91	89				
	" 6 "	88						91					
	" 1 "	61	64	67	66	71	71	63	68	70	68	71	72
	" 2 "	71	75	76	74	76		74	80	79	76	79	
	" 3 "	78	79	78	77			81	84	83	80		
	" 4 "	80	80	79				84	86	85			
Norrbottnens	" 5 "	80	81					85	86				
	" 6 "	81						85					
	" 1 "	61	64	67	66	71	71	63	68	70	68	71	72

Län		Guldna poster i % av restförläda efter avdrag för avkortade						Levererat belopp i % av restfört efter avdrag för avkortat					
		B63	B64	B65	B66	B67	B68	B63	B64	B65	B66	B67	B68
Hela riket	Efter 1 år	64	64	—	—	—	—	59	54	57	58	56	57
	” 2 ”	71	—	—	—	—	—	68	67	67	68	66	
	” 3 ”	—	—	—	—	—	—	74	73	72	72		
	” 4 ”	—	—	—	—	—	—	77	75	74			
	” 5 ”	—	—					79	76				
	” 6 ”	—						79					
Hela riket utom Stockholms stad	” 1 ”	67	68	67	67	68	69	64	61	62	64	64	63
	” 2 ”	74	76	74	74	74		74	73	73	74	73	
	” 3 ”	78	79	77	77			79	78	77	78		
	” 4 ”	79	80	78				81	80	79			
	” 5 ”	80	81					82	81				
	” 6 ”	80						83					

Tabell 5. Restindrivningen under år 1969.

Kronofogdedistrikt	Utestående 1 januari	Restfört	Avkortat	Belopp att indriva
Stockholms stad	399 185 376	289 619 803	90 151 057	598 654 122
<i>Stockholms län</i>				
Danderyd	28 019 972	30 361 255	7 510 798	50 870 429
Handen	13 803 639	13 989 647	2 571 940	25 221 346
Huddinge	20 768 911	15 473 365	3 876 811	32 365 465
Nacka	15 193 940	11 923 301	3 971 666	23 145 575
Norrtälje	7 308 887	7 763 011	1 004 632	14 067 266
Sollentuna	21 675 200	24 598 609	4 976 960	41 296 849
Solna	22 905 173	22 577 767	6 076 649	39 406 291
Södertälje	15 203 528	15 641 269	2 221 469	28 623 328
<i>Uppsala län</i>				
Uppsala	20 678 861	26 301 864	3 322 750	43 657 975
<i>Södermanlands län</i>				
Eskilstuna	7 190 647	12 825 240	1 281 082	18 734 805
Katrineholm	3 848 313	6 392 181	699 390	9 541 104
Nyköping	3 720 347	8 514 299	1 044 886	11 189 760
<i>Östergötlands län</i>				
Linköping	10 988 674	13 362 630	2 172 200	22 179 104
Motala	6 089 387	10 327 009	2 067 363	14 349 033
Norrköping	11 645 110	19 519 139	2 777 932	28 386 317
<i>Jönköpings län</i>				
Eksjö	13 525 049	14 197 457	2 223 069	25 499 437
Jönköping	9 742 015	12 494 883	1 750 683	20 486 215
Värnamo	8 163 244	7 966 921	1 071 363	15 058 802
<i>Kronobergs län</i>				
Växjö	13 274 913	17 765 447	3 314 020	27 726 340
<i>Kalmar län</i>				
Kalmar	7 279 547	11 820 834	1 796 439	17 303 942
Oskarshamn	6 123 414	5 879 935	600 351	11 402 998
Västervik	6 687 049	9 144 398	913 119	14 918 328
<i>Gotlands län</i>				
Visby	3 672 903	6 896 115	645 044	9 923 974
<i>Blekinge län</i>				
Karlshamn	8 950 022	9 871 363	1 517 882	17 303 503
Karlskrona	10 410 993	9 200 231	1 332 166	18 279 058
<i>Kristianstads län</i>				
Hässleholm	8 172 399	8 677 330	996 891	15 852 838
Kristianstad	16 761 867	18 323 266	1 916 915	33 168 218
Ängelholm	5 713 848	10 414 034	1 181 152	14 946 730
<i>Malmöhus län</i>				
Eslöv	4 025 259	6 371 656	792 664	9 604 251
Hälsingborg	19 768 740	23 746 673	4 333 819	39 181 594
Landskrona	4 273 387	6 297 748	945 953	9 625 182
Lund	9 352 022	15 070 373	4 978 354	19 444 041
Malmö	56 637 700	52 410 350	8 737 573	100 310 477
Trelleborg	3 599 189	4 460 971	641 654	7 418 506
Ystad	5 987 441	5 640 492	2 691 025	8 936 908

Avskrivet	%	Levererat	%	Utestående 31 december	%
77 613 577	13,0	128 345 067	21,4	392 695 471	65,6
4 620 099	9,1	17 422 945	34,2	28 827 377	56,7
1 351 959	5,4	7 602 679	30,1	16 266 706	64,5
3 109 652	9,6	8 453 074	26,1	20 802 733	64,3
1 568 271	6,8	7 349 503	31,7	14 227 796	61,5
1 582 160	11,2	5 499 348	39,1	6 985 757	49,7
2 268 805	5,5	11 661 364	28,2	27 366 676	66,3
3 433 283	8,7	11 414 202	29,0	24 558 797	62,3
1 512 289	5,3	7 559 817	26,4	19 551 217	68,3
3 219 174	7,4	18 036 658	41,3	22 402 137	51,3
1 434 911	7,7	7 895 455	42,1	9 404 433	50,2
765 300	8,0	4 312 859	45,2	4 462 941	46,8
707 195	6,3	6 182 036	55,3	4 300 524	38,4
2 124 247	9,6	8 983 679	40,5	11 071 172	49,9
1 247 365	8,7	7 263 476	50,6	5 838 190	40,7
2 879 991	10,2	14 485 006	51,0	11 021 314	38,8
1 603 917	6,3	9 729 993	38,2	14 165 524	55,5
2 032 202	9,9	7 823 899	38,2	10 630 108	51,9
1 881 591	12,5	5 899 634	39,2	7 277 577	48,3
1 238 599	4,5	12 015 081	43,3	14 472 657	52,2
1 727 099	10,0	8 349 647	48,2	7 227 190	41,8
1 977 867	17,3	3 590 858	31,5	5 834 269	51,2
1 672 615	11,2	6 828 933	45,8	6 416 772	43,0
541 910	5,5	5 497 244	55,4	3 884 817	39,1
2 616 821	15,1	6 081 047	35,2	8 605 631	49,7
1 692 164	9,3	7 098 258	38,8	9 488 635	51,9
950 675	6,0	6 596 912	41,6	8 305 243	52,4
2 855 523	8,6	12 631 188	38,1	17 681 502	53,3
766 529	5,1	7 794 656	52,2	6 385 538	42,7
351 800	3,7	4 490 220	46,7	4 762 231	49,6
4 093 339	10,4	12 989 521	33,2	22 098 726	56,4
874 299	9,1	4 147 550	43,1	4 603 327	47,8
1 297 612	6,7	6 760 659	34,8	11 385 768	58,5
10 671 463	10,7	33 834 312	33,7	55 804 698	55,6
394 682	5,3	2 681 868	36,2	4 341 952	58,5
784 848	8,8	3 619 720	40,5	4 532 339	50,7

Kronofogdedistrikt	Utestående 1 januari	Restfört	Avkortat	Belopp att indriva
<i>Hallands län</i>				
Halmstad	8 932 467	11 557 038	1 352 554	19 136 951
Varberg	8 113 507	12 465 461	2 033 131	18 545 837
<i>Göteborgs och Bohus län</i>				
Göteborg	128 002 884	120 464 251	26 632 317	221 834 818
Uddevalla	12 882 776	13 745 572	2 872 199	23 756 149
<i>Älvsborgs län</i>				
Alingsås	3 329 278	8 347 191	2 469 791	9 206 678
Borås	17 983 593	25 846 259	5 742 621	38 087 231
Trollhättan	3 546 903	7 547 392	1 165 326	9 928 969
Vänersborg	3 962 840	8 576 621	1 584 432	10 955 029
<i>Skaraborgs län</i>				
Falköping	2 747 313	5 617 962	849 450	7 515 825
Lidköping	6 419 375	9 171 944	1 021 136	14 570 183
Mariestad	2 569 667	5 404 420	388 157	7 585 930
Skövde	6 121 334	8 454 054	752 262	13 823 126
<i>Värmlands län</i>				
Arvika	5 030 378	6 053 261	790 593	10 293 046
Karlstad	10 709 081	15 621 830	1 689 956	24 640 955
Kristinehamn	3 544 978	5 861 105	902 678	8 503 405
Sunne	2 816 427	4 360 176	941 735	6 234 868
<i>Örebro län</i>				
Hallsberg	4 385 870	6 471 434	930 789	9 926 515
Karlskoga	2 963 030	4 261 933	619 784	6 605 179
Lindesberg	2 936 529	5 037 622	773 521	7 200 630
Örebro	8 336 283	13 817 849	1 960 257	20 193 875
<i>Västmanlands län</i>				
Köping	9 914 980	7 951 997	1 199 654	16 667 323
Västerås	18 691 709	23 998 043	3 755 843	38 933 909
<i>Kopparbergs län</i>				
Avesta	7 031 533	4 253 927	570 864	10 714 596
Borlänge	7 925 453	6 961 764	1 137 279	13 749 938
Falun	8 321 888	8 933 023	1 525 576	15 729 335
Ludvika	2 689 459	3 096 033	411 448	5 374 044
Mora	5 330 516	6 630 042	1 310 988	10 649 570
<i>Gävleborgs län</i>				
Gävle	10 384 497	13 271 048	1 919 976	21 735 569
Hudiksvall	7 335 263	10 127 775	1 210 281	16 252 757
Sandviken	4 054 703	4 881 044	655 090	8 280 657
Söderhamn	6 291 785	9 483 050	1 068 099	14 706 736
<i>Västernorrlands län</i>				
Härnösand	4 929 231	7 587 303	696 133	11 820 401
Sollefteå	4 289 054	4 379 048	529 908	8 138 194
Sundsvall	14 408 108	17 928 142	2 048 619	30 287 631
Örnsköldsvik	3 759 733	6 259 459	775 167	9 244 025
<i>Jämtlands län</i>				
Östersund	7 009 650	14 363 186	1 614 333	19 758 503
<i>Västerbottens län</i>				
Lycksele	5 398 241	7 004 000	725 851	11 676 390
Skellefteå	5 599 765	7 691 507	932 866	12 358 406
Umeå	5 196 424	9 959 429	1 456 661	13 699 192

Avskrivet	%	Levererat	%	Utestående 31 december	%
1 348 613	7,0	8 626 990	45,1	9 161 343	47,9
1 184 279	6,4	8 601 004	46,4	8 760 550	47,2
25 413 501	11,5	54 352 842	24,5	142 068 466	64,0
1 797 252	7,6	9 834 221	41,4	12 124 669	51,0
534 932	5,8	5 328 655	57,9	3 343 087	36,3
6 122 944	16,1	15 107 480	39,7	16 856 798	44,2
479 925	4,8	5 614 483	56,6	3 834 559	38,6
1 213 492	11,1	6 377 299	58,2	3 364 233	30,7
388 279	5,2	4 168 570	55,4	2 958 969	39,4
585 676	4,0	7 735 057	53,1	6 249 448	42,9
332 539	4,4	4 543 301	59,9	2 710 083	35,7
915 085	6,6	5 952 852	43,1	6 955 181	50,3
1 390 162	13,5	5 377 288	52,2	3 525 595	34,3
2 558 140	10,4	9 161 944	37,2	12 920 870	52,4
604 685	7,1	3 861 793	45,4	4 036 925	47,5
351 939	5,6	3 646 726	58,5	2 236 201	35,9
1 310 140	13,2	4 225 128	42,6	4 391 242	44,2
613 719	9,3	3 241 349	49,1	2 750 106	41,6
585 240	8,1	4 129 799	57,4	2 485 583	34,5
2 090 501	10,3	10 129 951	50,2	7 973 418	39,5
1 923 023	11,5	6 775 553	40,7	7 968 741	47,8
3 595 820	9,2	15 439 005	39,7	19 899 082	51,1
2 130 082	19,9	3 306 517	30,9	5 277 995	49,2
1 013 488	7,4	4 990 070	36,3	7 746 375	56,3
1 120 628	7,1	6 868 705	43,7	7 739 995	49,2
386 417	7,2	2 590 260	48,2	2 397 362	44,6
1 176 523	11,0	5 607 646	52,7	3 865 393	36,3
1 628 271	7,5	8 901 075	40,9	11 206 220	51,6
2 608 053	16,1	9 299 065	57,2	4 345 633	26,7
539 216	6,5	3 397 956	41,0	4 343 482	52,5
2 259 854	15,4	7 178 487	48,8	5 268 388	35,8
712 287	6,0	6 776 200	57,3	4 331 913	36,7
339 300	4,2	3 323 410	40,8	4 475 482	55,0
2 701 968	8,9	11 670 936	38,5	15 914 721	52,6
438 849	4,7	4 941 616	53,5	3 863 553	41,8
1 445 394	7,3	10 884 773	55,1	7 428 328	37,6
985 585	8,4	5 130 928	44,0	5 559 874	47,6
891 409	7,2	5 450 281	44,1	6 016 714	48,7
734 860	5,4	7 896 521	57,6	5 067 807	37,0

Kronofogdedistrikt	Utestående 1 januari	Restfört	Avkortat	Belopp att indriva
<i>Norrbottnens län</i>				
Boden	5 067 648	5 364 729	898 464	9 533 913
Gällivare	3 201 554	3 541 434	523 187	6 219 801
Haparanda	6 293 620	7 686 320	1 269 744	12 710 196
Kiruna	2 825 853	3 612 515	552 854	5 885 514
Luleå	7 362 690	7 061 559	1 440 632	12 983 617
Piteå	2 949 976	6 116 319	692 316	8 373 979
Hela riket	1 241 944 812	1 292 666 937	262 502 243	2 272 109 506
Hela riket utom Stockholms stad	842 759 436	1 003 047 134	172 351 186	1 673 455 384

Avskrivet	%	Levererat	%	Utestående 31 december	%
1 328 785	13,9	3 660 075	38,4	4 545 046	47,7
468 263	7,5	2 579 651	41,5	3 171 886	51,0
937 496	7,4	5 871 594	46,2	5 901 105	46,4
548 786	9,3	2 673 821	45,4	2 662 905	45,3
1 064 533	8,2	4 164 682	32,1	7 754 394	59,7
409 235	4,9	4 944 981	59,0	3 019 760	36,1
250 673 001	10,2	775 268 908	34,1	1 266 167 225	55,7
153 059 424	9,1	646 923 841	38,7	873 471 754	52,2

Tabell 6. Indrivningen av särskilt uppdebiterad A-skatt under år 1969.

Kronofogdedistrikt	Utestående 1 januari	Restfört	Avkortat	Belopp att indriva
Stockholms stad	31 131 917	18 986 958	252 857	49 866 018
<i>Stockholms län</i>				
Danderyd	2 185 301	1 060 196	14 866	3 230 631
Handen	1 430 582	1 190 282	700	2 620 164
Huddinge	1 556 213	1 203 280	154 418	2 605 075
Nacka	577 841	581 227	591	1 158 477
Norrtälje	1 494 310	565 109	3 280	2 056 139
Sollentuna	3 664 332	3 415 014	17 951	7 061 395
Solna	2 987 105	1 334 968	26 447	4 295 626
Södertälje	2 789 741	3 212 992	30 424	5 972 309
<i>Uppsala län</i>				
Uppsala	2 233 644	3 127 291	9 494	5 351 441
<i>Södermanlands län</i>				
Eskilstuna	879 896	845 517	—	1 725 413
Katrineholm	557 634	678 383	1 340	1 234 677
Nyköping	303 723	802 562	—	1 106 285
<i>Östergötlands län</i>				
Linköping	2 296 909	1 299 378	15 701	3 580 586
Motala	742 433	911 739	4 945	1 649 227
Norrköping	1 601 112	1 773 962	31 124	3 343 950
<i>Jönköpings län</i>				
Eksjö	2 257 294	950 535	4 453	3 203 376
Jönköping	517 141	1 055 893	8 347	1 564 687
Värnamo	1 384 499	405 363	4 197	1 785 665
<i>Kronobergs län</i>				
Växjö	2 838 909	1 964 484	17 221	4 786 172
<i>Kalmar län</i>				
Kalmar	1 010 557	809 438	10 877	1 809 118
Oskarshamn	1 530 776	565 734	3 221	2 093 289
Västervik	1 534 851	1 145 175	42 400	2 637 626
<i>Gotlands län</i>				
Visby	321 946	937 058	27 845	1 231 159
<i>Blekinge län</i>				
Karlshamn	1 434 026	684 597	16 147	2 102 476
Karlskrona	1 439 693	468 970	28 830	1 879 833
<i>Kristianstads län</i>				
Hässleholm	740 330	341 654	3 444	1 078 540
Kristianstad	3 905 481	2 019 953	7 361	5 918 073
Ängelholm	1 002 397	738 009	—	1 740 406
<i>Malmöhus län</i>				
Eslöv	320 501	485 279	1 548	804 232
Hälsingborg	1 884 813	1 926 068	46 506	3 764 375
Landskrona	515 342	1 040 727	6 204	1 549 865
Lund	1 227 490	684 295	9 794	1 901 991
Malmö	5 955 938	4 516 684	7 554	10 465 068
Trelleborg	501 089	419 844	—	920 933
Ystad	680 801	585 983	4 703	1 262 081

Avskrivet	%	Levererat	%	Utestående 31 december	%
9 294 175	18,6	5 970 269	12,0	34 601 565	69,4
850 094	26,3	546 235	16,9	1 834 297	56,8
146 072	5,6	485 904	18,5	1 988 186	75,9
168 832	6,5	602 183	23,1	1 834 057	70,4
147 642	12,7	195 360	16,9	815 474	70,4
783 507	38,1	379 201	18,4	893 428	43,5
174 776	2,5	975 685	13,8	5 910 931	83,7
307 607	7,2	588 341	13,7	3 399 677	79,1
161 907	2,7	962 023	16,1	4 848 375	81,2
333 887	6,3	1 548 251	28,9	3 469 298	64,8
146 365	8,5	444 964	25,8	1 134 079	65,7
78 500	6,4	339 743	27,5	816 434	66,1
81 338	7,3	513 201	46,4	511 744	46,3
414 547	11,6	988 885	27,6	2 177 148	60,8
321 950	19,5	499 949	30,3	827 326	50,2
498 522	14,9	1 735 409	51,9	1 110 014	33,2
467 183	14,6	486 534	15,2	2 249 653	70,2
193 362	12,4	339 760	21,7	1 031 561	65,9
601 101	33,7	221 663	12,4	962 895	53,9
230 882	4,8	1 460 084	30,5	3 095 199	64,7
332 976	18,4	531 147	29,4	944 990	52,2
1 062 042	50,7	234 427	11,2	796 817	38,1
609 471	23,1	681 773	25,9	1 346 376	51,0
77 124	6,3	480 475	39,0	673 559	54,7
434 918	20,7	542 862	25,8	1 124 693	53,5
321 455	17,1	470 750	25,0	1 087 626	57,9
127 246	11,8	211 203	19,6	740 088	68,6
580 521	9,8	1 071 275	18,1	4 266 270	72,1
105 939	6,1	509 680	29,3	1 124 782	64,6
54 560	6,8	256 619	31,9	493 050	61,3
589 847	15,7	1 027 670	27,3	2 146 855	57,0
76 674	4,9	596 728	38,5	876 461	56,6
152 197	8,0	323 474	17,0	1 426 318	75,0
1 077 934	10,3	2 967 894	28,4	6 419 235	61,3
23 119	2,5	185 066	20,1	712 746	77,4
209 939	16,6	281 946	22,4	770 193	61,0

Kronofogdedistrikt	Utestående 1 januari	Restfört	Avkortat	Belopp att indriva
<i>Hallands län</i>				
Halmstad	840 069	1 187 396	23 627	2 003 838
Varberg	954 372	1 367 708	3 962	2 318 118
<i>Göteborgs och Bohus län</i>				
Göteborg	10 326 115	11 084 923	485 924	20 925 114
Uddevalla	1 113 483	847 587	8 179	1 952 891
<i>Älvsborgs län</i>				
Alingsås	708 872	429 271	29 122	1 109 021
Borås	3 220 968	1 799 993	88 091	4 932 870
Trollhättan	321 966	881 816	1 046	1 202 736
Vänersborg	603 106	370 501	21 962	951 645
<i>Skaraborgs län</i>				
Falköping	692 043	682 121	512	1 373 652
Lidköping	1 224 774	788 388	9 713	2 003 449
Mariestad	114 198	1 004 586	3 266	1 115 518
Skövde	1 186 236	1 062 032	21 780	2 226 488
<i>Värmlands län</i>				
Arvika	1 205 608	402 610	46 236	1 561 982
Karlstad	1 113 592	1 384 027	12 508	2 485 111
Kristinehamn	210 293	419 414	2 190	627 517
Sunne	354 916	165 311	31 391	488 836
<i>Örebro län</i>				
Hallsberg	794 096	424 314	14 400	1 204 010
Karlskoga	172 049	205 590	16 397	361 242
Lindesberg	367 250	375 358	6 183	736 425
Örebro	1 066 884	1 036 992	7 180	2 096 696
<i>Västmanlands län</i>				
Köping	1 183 665	942 915	22 440	2 104 140
Västerås	1 715 694	3 620 977	22 188	5 314 483
<i>Kopparbergs län</i>				
Avesta	1 897 566	170 152	—	2 067 718
Borlänge	934 807	474 255	11 353	1 397 709
Falun	1 062 645	1 014 252	1 585	2 075 312
Ludvika	101 159	156 027	5 742	251 444
Mora	605 663	585 631	5 896	1 185 398
<i>Gävleborgs län</i>				
Gävle	941 063	2 049 651	30 425	2 960 289
Hudiksvall	594 782	983 472	1 383	1 576 871
Sandviken	288 787	331 858	2 235	618 410
Söderhamn	1 354 556	790 145	6 919	2 137 782
<i>Västernorrlands län</i>				
Härnösand	1 105 481	797 027	24 010	1 878 498
Sollefteå	890 797	120 398	374	1 010 821
Sundsvall	1 629 481	1 790 148	10 517	3 409 112
Örnsköldsvik	247 895	317 726	4 219	561 402
<i>Jämtlands län</i>				
Östersund	817 150	696 206	5 936	1 507 420
<i>Västerbottens län</i>				
Lycksele	488 980	731 116	4 019	1 216 077
Skellefteå	751 752	536 682	4 163	1 284 271
Umeå	858 487	628 928	8 427	1 478 988

Avskrivet	%	Levererat	%	Utestående 31 december	%
114 246	5,7	706 950	35,3	1 182 641	59,0
203 180	8,8	808 775	34,9	1 306 161	56,3
3 739 670	17,9	2 915 035	13,9	14 270 402	68,2
270 567	13,8	288 185	14,8	1 394 133	71,4
56 432	5,1	367 686	33,1	684 902	61,8
980 557	19,9	1 240 737	25,1	2 711 572	55,0
28 908	2,4	837 600	69,6	336 226	28,0
310 181	32,6	333 772	35,1	307 687	32,3
63 572	4,6	816 664	59,5	493 416	35,9
35 575	1,8	884 285	44,1	1 083 586	54,1
6 888	0,6	598 661	53,7	509 969	45,7
178 917	8,0	757 953	34,1	1 289 616	57,9
797 082	51,0	330 618	21,2	434 277	27,8
468 829	18,9	905 836	36,4	1 110 441	44,7
15 441	2,5	196 074	31,2	416 002	66,3
70 627	14,4	85 327	17,5	332 879	68,1
226 236	18,8	182 533	15,2	795 238	66,0
191 474	53,0	102 165	28,3	67 602	18,7
45 059	6,1	349 283	47,4	342 081	46,5
306 350	14,6	735 443	35,1	1 054 900	50,3
252 104	12,0	512 777	24,4	1 339 253	63,6
373 223	7,0	1 661 337	31,3	3 279 920	61,7
1 047 126	50,6	47 816	2,3	972 774	47,1
146 903	10,5	324 344	23,2	926 459	66,3
123 556	6,0	783 114	37,7	1 168 639	56,3
10 170	4,0	161 136	64,1	80 135	31,9
139 074	11,7	511 257	43,1	535 065	45,2
91 815	3,1	1 080 367	36,5	1 788 106	60,4
239 565	15,2	953 373	60,5	383 932	24,3
16 542	2,7	120 698	19,5	481 169	77,8
726 359	34,0	490 500	22,9	920 916	43,1
214 041	11,4	536 470	28,6	1 127 984	60,0
16 216	1,6	93 197	9,2	901 407	89,2
676 147	19,8	692 395	20,3	2 040 567	59,9
40 166	7,1	183 415	32,7	337 819	60,2
282 990	18,8	403 616	26,8	820 809	54,4
128 733	10,6	430 405	35,4	656 936	54,0
133 592	10,4	324 732	25,3	825 944	64,3
159 561	10,8	474 584	32,1	844 838	57,1

Kronofogdedistrikt	Utestående 1 januari	Restfört	Avkortat	Belopp att indriva
<i>Norrbottens län</i>				
Boden	1 039 048	562 792	6 452	1 595 388
Gällivare	386 147	348 040	7 887	726 300
Haparanda	704 307	792 907	—	1 497 214
Kiruna	324 745	201 900	—	526 645
Luleå	1 806 467	696 728	6 170	2 497 025
Piteå	216 651	448 041	—	664 692
Hela riket	135 975 232	108 442 513	1 840 799	242 576 946
Hela riket utom Stockholms stad	104 843 315	89 455 555	1 587 942	192 710 928

Avskrivet	%	Levererat	%	Utestående 31 december	%
384 646	24,1	299 595	18,8	911 141	57,1
190 011	26,2	228 766	31,5	307 523	42,3
173 844	11,6	655 043	43,8	668 323	44,6
57 701	11,0	168 068	31,9	300 872	57,1
277 407	11,1	242 732	9,7	1 976 883	79,2
63 556	9,5	324 795	48,9	276 337	41,6
35 313 050	14,6	54 804 747	22,6	152 458 882	62,8
26 018 875	13,5	48 834 478	25,3	117 857 317	61,2

Tabell 7. Indrivningen av särskilt uppdebiterad preliminär allmän varuskatt under år 1969.

Kronofogdedistrikt	Restfört	Avkortat	Belopp att indriva
Stockholms stad	18 602 155	2 003 071	16 599 084
<i>Stockholms län</i>			
Danderyd	2 260 839	335 944	1 924 895
Handen	1 633 971	195 832	1 438 139
Huddinge	1 444 753	208 454	1 236 299
Nacka	751 344	113 173	638 171
Norrtälje	805 726	108 954	696 772
Sollentuna	2 246 225	364 249	1 881 976
Solna	1 726 743	211 526	1 515 217
Södertälje	1 710 748	270 976	1 439 772
<i>Uppsala län</i>			
Uppsala	2 352 427	111 889	2 240 538
<i>Södermanlands län</i>			
Eskilstuna	912 803	47 318	865 485
Katrineholm	863 561	45 665	817 896
Nyköping	1 065 021	97 181	967 840
<i>Östergötlands län</i>			
Linköping	3 476 357	224 447	3 251 910
Motala	803 180	90 868	712 312
Norrköping	2 073 883	166 999	1 906 884
<i>Jönköpings län</i>			
Eksjö	2 911 239	330 616	2 580 623
Jönköping	1 499 103	234 379	1 264 724
Värnamo	1 119 781	181 189	938 592
<i>Kronobergs län</i>			
Växjö	1 832 633	310 109	1 522 524
<i>Kalmar län</i>			
Kalmar	1 217 987	111 455	1 106 532
Oskarshamn	828 041	37 017	791 024
Västervik	1 726 621	69 530	1 657 091
<i>Gotlands län</i>			
Visby	865 451	20 828	844 623
<i>Blekinge län</i>			
Karlshamn	1 025 616	15 290	1 010 326
Karlskrona	994 564	16 701	977 863
<i>Kristianstads län</i>			
Hässleholm	1 314 914	98 305	1 216 609
Kristianstad	2 651 592	139 131	2 512 461
Ängelholm	1 347 606	76 354	1 271 252
<i>Malmöhus län</i>			
Eslöv	748 574	108 463	640 111
Hälsingborg	882 153	208 816	673 337
Landskrona	803 007	105 596	697 411
Lund	1 112 938	101 297	1 011 641
Malmö	5 550 824	1 139 838	4 410 986
Trelleborg	603 737	189 139	514 598
Ystad	507 111	65 855	441 256

Avskrivet	%	Levererat	%	Utestående 31 december	%
1 124 224	6,8	6 996 176	42,1	8 478 682	51,1
74 139	3,9	1 538 206	79,9	312 549	16,2
38 750	2,7	1 263 191	87,8	136 196	9,5
52 003	4,2	715 397	57,9	468 898	37,9
29 288	4,6	439 415	68,9	169 467	26,5
64 114	9,2	489 546	70,3	143 111	20,5
96 484	5,1	1 321 740	70,2	463 752	24,7
226 182	14,9	874 618	57,7	414 416	27,4
105 843	7,3	1 126 838	78,3	207 090	14,4
74 292	3,3	1 849 501	82,6	316 745	14,1
39 959	4,6	745 951	86,2	79 573	9,2
76 620	9,4	535 130	65,4	206 145	25,2
19 617	2,0	874 378	90,4	73 843	7,6
37 446	1,1	2 705 065	83,2	509 398	15,7
19 781	2,8	625 319	87,8	67 210	9,4
107 761	5,6	1 700 107	89,2	99 015	5,2
140 281	5,4	1 920 364	74,4	519 977	20,2
123 724	9,8	925 935	73,2	215 064	17,0
78 248	8,3	773 320	82,4	87 022	9,3
96 924	6,4	1 279 661	84,0	145 938	9,6
56 281	5,1	896 913	81,0	153 337	13,9
4 160	0,5	686 634	86,8	100 229	12,7
29 601	1,8	1 477 801	89,2	149 688	9,0
9 908	1,2	745 417	88,2	89 297	10,6
490 869	48,6	501 735	49,7	17 721	1,7
72 246	7,4	822 751	84,1	82 865	8,5
19 066	1,6	1 109 432	91,2	88 110	7,2
117 474	4,7	2 030 821	80,8	364 165	14,5
31 776	2,5	1 159 568	91,2	79 907	6,3
4 326	0,7	602 382	94,1	33 402	5,2
11 620	1,7	492 661	73,2	169 055	25,1
44 984	6,5	612 350	87,8	40 076	5,7
24 212	2,4	867 767	85,8	119 662	11,8
400 638	9,1	3 195 306	72,4	815 041	18,5
16 235	3,1	405 791	78,9	92 572	18,0
8 091	1,8	408 205	92,5	24 959	5,7

5 Riksdagen 1971. 2 saml.

Kronofogdedistrikt	Restfört	Avkortat	Belopp att indriva
<i>Hallands län</i>			
Halmstad	1 970 449	309 067	1 661 382
Varberg	1 619 709	296 269	1 323 440
<i>Göteborgs och Bohus län</i>			
Göteborg	9 331 438	1 068 986	8 262 452
Uddevalla	1 710 626	208 384	1 502 242
<i>Älvsborgs län</i>			
Alingsås	977 657	240 088	737 569
Borås	3 287 809	810 022	2 477 787
Trollhättan	740 219	100 272	639 947
Vänersborg	1 137 814	296 910	840 904
<i>Skaraborgs län</i>			
Falköping	425 647	49 257	376 390
Lidköping	1 212 276	133 412	1 078 864
Mariestad	566 235	57 613	508 622
Skövde	2 216 519	69 940	2 146 579
<i>Värmlands län</i>			
Arvika	456 844	58 178	398 666
Karlstad	1 215 706	128 626	1 087 080
Kristinehamn	357 871	58 015	299 856
Sunne	589 975	52 470	537 505
<i>Örebro län</i>			
Hallsberg	928 630	103 234	825 396
Karlskoga	578 308	15 501	562 807
Lindesberg	838 961	50 426	788 535
Örebro	1 831 296	142 732	1 688 564
<i>Västmanlands län</i>			
Köping	1 245 643	72 668	1 172 975
Västerås	2 364 991	306 798	2 058 193
<i>Kopparbergs län</i>			
Avesta	645 295	62 580	582 715
Borlänge	855 718	108 698	747 020
Falun	1 636 697	205 247	1 431 450
Ludvika	539 166	70 415	468 751
Mora	803 609	174 560	629 049
<i>Gävleborgs län</i>			
Gävle	1 454 869	260 785	1 194 084
Hudiksvall	1 161 106	141 645	1 019 461
Sandviken	705 514	87 344	618 170
Söderhamn	1 478 775	177 866	1 300 909
<i>Västernorrlands län</i>			
Härnösand	459 525	30 057	429 468
Sollefteå	195 837	7 516	188 321
Sundsvall	919 355	51 991	867 364
Örnsköldsvik	586 766	30 908	555 858
<i>Jämtlands län</i>			
Östersund	1 527 136	57 808	1 469 328
<i>Västerbottens län</i>			
Lycksele	1 154 640	161 434	993 206
Skellefteå	836 733	97 487	739 246
Umeå	732 591	86 231	646 360

Avskrivet	%	Levererat	%	Utestående 31 december	%
92 938	5,6	1 346 579	81,0	221 863	13,4
34 634	2,6	1 099 781	83,1	189 024	14,3
431 911	5,2	6 663 509	80,7	1 167 031	14,1
63 763	4,2	1 378 405	91,8	60 073	4,0
24 872	3,4	653 906	88,6	58 791	8,0
229 325	9,3	1 943 037	78,4	305 423	12,3
17 211	2,7	516 781	80,7	105 955	16,6
3 963	0,5	732 006	87,0	104 935	12,5
18 605	4,9	338 633	90,0	19 151	5,1
64 220	6,0	893 675	82,8	120 968	11,2
12 616	2,5	449 189	88,3	46 817	9,2
93 316	4,4	1 563 092	72,8	490 170	22,8
4 407	1,1	339 511	85,2	54 747	13,7
1 420	0,1	851 998	78,4	233 661	21,5
2 859	0,9	266 776	89,0	30 221	10,1
5 907	1,1	407 447	75,8	124 150	23,1
32 707	4,0	699 165	84,7	93 522	11,3
9 463	1,7	429 007	76,2	124 336	22,1
20 121	2,6	627 106	79,5	141 307	17,9
135 070	8,0	1 443 100	85,5	110 393	6,5
66 742	5,7	875 648	74,6	230 585	19,7
77 541	3,8	1 525 080	74,1	455 570	22,1
7 822	1,3	360 160	61,8	214 733	36,9
49 425	6,6	430 507	57,6	267 087	35,8
45 961	3,2	1 183 056	82,7	202 432	14,1
1 018	0,2	384 854	82,1	82 877	17,7
43 092	6,9	493 345	78,4	92 611	14,7
44 656	3,7	989 638	82,9	159 788	13,4
292 935	28,7	660 082	64,8	66 443	6,5
128 933	20,8	425 145	68,8	64 092	10,4
101 469	7,8	1 103 709	84,8	95 731	7,4
455	0,1	407 319	94,8	21 694	5,1
—	—	169 804	90,2	18 516	9,8
48 928	5,6	691 276	79,7	127 159	14,7
—	—	515 615	92,8	40 242	7,2
17 548	1,2	1 180 458	80,3	271 321	18,5
51 014	5,1	800 444	80,6	141 747	14,3
75 440	10,2	489 667	66,2	174 137	23,6
5 889	0,9	514 167	79,6	126 303	19,5

Kronofogdedistrikt	Restfört	Avkortat	Belopp att indriva
<i>Norrbottens län</i>			
Boden	688 059	90 363	597 696
Gällivare	478 127	55 548	422 579
Haparanda	1 381 513	125 167	1 256 346
Kiruna	593 352	53 665	539 687
Luleå	1 279 692	140 717	1 138 975
Piteå	607 059	88 331	518 728
Hela riket	128 598 985	15 051 685	113 547 300
<i>Hela riket utom</i>			
Stockholms stad	109 996 830	13 048 614	96 948 216

Avskrivet	%	Levererat	%	Utestående 31 december	%
21 357	3,6	440 652	73,7	135 686	22,7
34921	8,3	384 928	91,1	2 730	0,6
8 451	0,7	954 857	76,0	293 037	23,3
10 248	1,9	482 264	89,4	47 175	8,7
11 133	1,0	824 753	72,4	303 087	26,6
1 164	0,2	472 149	91,0	45 414	8,8
6 412 637	5,6	84 117 672	74,1	23 016 912	20,3
5 288 413	5,5	77 121 496	79,5	14 538 230	15,0

Tabell 8. Indrivningen av arbetsgivaravgifter m. m. under år 1969.

Kronofogdedistrikt	Restfört	Avkortat	Belopp att indriva
Stockholms stad	12 797 065	3 077 081	9 719 984
<i>Stockholms län</i>			
Danderyd	883 297	130 324	752 973
Handen	562 991	61 458	501 533
Huddinge	375 873	38 261	337 612
Nacka	391 184	8 068	383 116
Norrtälje	373 274	36 065	337 209
Sollentuna	791 121	142 243	648 878
Solna	844 639	117 042	727 597
Södertälje	538 097	80 378	457 719
<i>Uppsala län</i>			
Uppsala	1 296 439	168 958	1 127 481
<i>Södermanlands län</i>			
Eskilstuna	825 195	107 682	717 513
Katrineholm	432 617	25 146	407 471
Nyköping	508 980	52 816	456 164
<i>Östergötlands län</i>			
Linköping	795 630	86 082	709 548
Motala	550 371	76 283	474 088
Norrköping	1 239 090	116 952	1 122 138
<i>Jönköpings län</i>			
Eksjö	995 702	121 149	874 553
Jönköping	682 986	97 669	585 317
Värnamo	830 235	75 509	754 726
<i>Kronobergs län</i>			
Växjö	1 325 882	165 238	1 160 644
<i>Kalmar län</i>			
Kalmar	712 735	116 893	595 842
Oskarshamn	537 695	64 445	473 250
Västervik	942 196	106 870	835 326
<i>Gotlands län</i>			
Visby	246 669	9 438	237 231
<i>Blekinge län</i>			
Karlshamn	567 802	41 394	526 408
Karlskrona	972 589	111 890	860 699
<i>Kristianstads län</i>			
Hässleholm	637 075	57 909	579 166
Kristianstad	1 055 528	157 884	897 644
Ängelholm	652 526	78 910	573 616
<i>Malmöhus län</i>			
Eslöv	420 386	32 432	387 954
Hälsingborg	1 594 693	566 668	1 028 025
Landskrona	290 755	24 060	266 695
Lund	480 542	167 964	312 578
Malmö	3 007 329	466 955	2 540 374
Trelleborg	235 172	15 416	219 756
Ystad	331 935	42 959	288 976

Avskrivet	%	Levererat	%	Utestående 31 december	%
2 517 146	25,9	6 216 490	64,0	986 347	10,1
130 143	17,3	529 457	70,3	93 372	12,4
59 854	11,9	439 062	87,6	2 617	0,5
36 808	10,9	277 031	82,1	23 772	7,0
50 087	13,1	281 186	73,4	51 842	13,5
47 142	14,0	289 587	85,9	480	0,1
169 759	26,2	457 367	70,5	21 751	3,3
149 009	20,5	530 136	72,9	48 451	6,6
18 265	4,0	264 786	57,8	174 667	38,2
176 613	15,6	918 562	81,5	32 305	2,9
115 702	16,1	585 350	81,6	16 459	2,3
83 810	20,6	320 987	78,8	2 673	0,6
39 250	8,6	416 837	91,4	76	—
113 813	16,0	588 028	82,9	7 706	1,1
62 489	13,2	410 663	86,6	935	0,2
213 850	19,1	907 872	80,9	416	—
92 845	10,6	779 431	89,1	2 276	0,3
124 061	21,2	457 002	78,1	4 253	0,7
124 057	16,4	630 668	83,6	—	—
57 776	5,0	1 085 481	93,5	17 387	1,5
74 303	12,5	521 539	87,5	—	—
91 820	19,4	375 040	79,2	6 389	1,4
146 889	17,6	682 551	81,7	5 886	0,7
2 554	1,1	234 677	98,9	—	—
88 191	16,8	409 526	77,8	28 691	5,4
64 980	7,5	762 345	88,6	33 373	3,9
51 742	8,9	470 830	81,3	56 593	9,8
55 543	6,2	823 437	91,7	18 663	2,1
85 151	14,8	422 189	73,6	66 276	11,6
2 189	0,6	378 201	97,5	7 564	1,9
209 676	20,4	794 477	77,3	23 871	2,3
39 760	14,9	224 039	84,0	2 895	1,1
72 357	23,2	216 072	69,1	24 148	7,7
509 032	20,0	1 883 488	74,2	147 853	5,8
26 896	12,2	180 413	82,1	12 445	5,7
33 861	11,7	242 761	84,0	12 354	4,3

Kronofogdedistrikt	Restfört	Avkortat	Belopp att indriva
<i>Hallands län</i>			
Halmstad	504 278	75 537	428 741
Varberg	472 416	28 915	443 501
<i>Göteborgs och Bohus län</i>			
Göteborg	4 082 005	786 495	3 295 510
Uddevalla	794 562	108 357	686 205
<i>Älvsborgs län</i>			
Alingsås	505 161	53 862	451 299
Borås	1 996 647	219 355	1 777 292
Trollhättan	371 220	40 869	330 351
Vänersborg	1 002 128	116 324	885 804
<i>Skaraborgs län</i>			
Falköping	366 342	9 267	357 075
Lidköping	582 883	67 366	515 517
Mariestad	396 863	56 398	340 465
Skövde	501 074	47 695	453 379
<i>Värmlands län</i>			
Arvika	388 440	43 543	344 897
Karlstad	743 346	99 532	643 814
Kristinehamn	333 511	90 866	242 645
Sunne	342 721	43 744	298 977
<i>Örebro län</i>			
Hallsberg	462 840	79 447	383 393
Karlskoga	240 801	44 915	195 886
Lindesberg	328 295	16 357	311 938
Örebro	763 389	140 467	622 922
<i>Västmanlands län</i>			
Köping	720 008	54 309	665 699
Västerås	1 269 478	235 651	1 033 827
<i>Kopparbergs län</i>			
Avesta	948 234	383 330	564 904
Borlänge	446 262	100 292	345 970
Falun	819 244	121 884	697 360
Ludvika	273 062	82 895	190 167
Mora	688 486	75 597	612 889
<i>Gävleborgs län</i>			
Gävle	779 704	90 210	689 494
Hudiksvall	793 253	63 144	730 109
Sandviken	346 066	79 814	266 252
Söderhamn	455 074	46 183	408 891
<i>Västernorrlands län</i>			
Härnösand	276 762	61 478	215 284
Sollefteå	677 645	28 783	648 862
Sundsvall	1 216 625	116 904	1 099 721
Örnsköldsvik	385 210	31 000	354 210
<i>Jämtlands län</i>			
Östersund	911 416	103 554	807 862
<i>Västerbottens län</i>			
Lycksele	563 418	67 293	496 125
Skellefteå	550 796	44 890	505 906
Umeå	722 768	100 495	622 273

Avskrivet	%	Levererat	%	Utestående 31 december	%
43 185	10,1	381 942	89,1	3 614	0,8
30 006	6,8	412 898	93,1	596	0,1
654 246	19,8	2 550 458	77,4	90 805	2,8
35 875	5,2	644 162	93,9	6 168	0,9
77 478	17,2	371 114	82,2	2 707	0,6
369 045	20,8	1 404 832	79,0	3 414	0,2
62 074	18,8	267 132	80,9	1 145	0,3
113 611	12,8	772 192	87,2	—	—
11 289	3,2	344 658	96,5	1 128	0,3
23 911	4,6	463 148	89,9	28 458	5,5
15 650	4,6	324 814	95,4	—	—
25 107	5,5	427 944	94,4	328	0,1
89 887	26,1	251 952	73,0	3 058	0,9
84 564	13,1	506 809	78,7	52 440	8,2
34 823	14,4	207 822	85,6	—	—
48 840	16,3	248 147	83,0	1 989	0,7
44 570	11,6	334 984	87,4	3 838	1,0
32 377	16,5	162 942	83,2	565	0,3
139 749	44,8	171 907	55,1	282	0,1
123 037	19,8	481 786	77,3	18 098	2,9
59 935	9,0	524 086	78,7	81 677	12,3
111 520	10,8	875 299	84,7	47 007	4,5
388 766	68,8	110 768	19,6	65 369	11,6
43 358	12,5	273 256	79,0	29 355	8,5
153 216	22,0	513 244	73,6	30 898	4,4
50 535	26,6	139 630	73,4	—	—
60 379	9,9	529 540	86,4	22 968	3,7
186 230	27,0	483 169	70,1	20 094	2,9
79 644	10,9	647 944	88,8	2 521	0,3
17 980	6,8	240 698	90,4	7 572	2,8
103 543	25,3	305 347	74,7	—	—
7 566	3,5	202 034	93,9	5 684	2,6
45 086	6,9	602 003	92,8	1 773	0,3
122 765	11,2	946 702	86,1	30 254	2,7
21 172	6,0	330 530	93,3	2 508	0,7
143 005	17,7	644 847	79,8	20009	2,5
98 667	19,9	395 351	79,7	2 106	0,4
54 075	10,7	447 366	88,4	4 465	0,9
51 866	8,3	569 651	91,6	756	0,1

Kronofogdedistrikt	Restfört	Avkortat	Belopp att indriva
<i>Norrbottens län</i>			
Boden	275 602	17 828	257 774
Gällivare	175 151	14 806	160 345
Haparanda	509 981	51 978	458 003
Kiruna	338 578	33 204	305 374
Luleå	493 548	61 135	432 413
Piteå	462 642	38 884	423 758
Hela riket	70 004 230	11 121 343	58 882 887
Hela riket utom Stockholms stad	57 207 165	8 044 262	49 162 903

Avskrivet	%	Levererat	%	Utestående 31 december	%
22 628	8,8	225 202	87,4	9 943	3,8
30 351	18,9	129 994	81,1	—	—
79 115	17,3	375 091	81,9	3 796	0,8
25 472	8,3	277 464	90,9	2 438	0,8
77 511	17,9	349 777	80,9	5 124	1,2
36 532	8,6	382 158	90,2	5 067	1,2
10 067 664	17,1	46 260 362	78,6	2 554 803	4,3
7 550 518	15,4	40 043 872	81,4	1 568 456	3,2

VIKTIGARE FÖRVALTNINGSORGANISATORISKA FÖRÄNDRINGAR M. M.

Kungl. Maj:ts kansli

Försvarets fabriksverk och domänverket överfördes den 1 januari från försvars- respektive jordbruksdepartementet till industridepartementet. Benämningen försvarets fabriksverk ändrades därvid till förenade fabriksverken.

Den 1 juli samlades alla ärenden rörande internationellt utvecklings-samarbete under utrikesdepartementet genom att från finansdepartementet överfördes ärenden rörande det finansiella biståndet till främmande lands utveckling. Kammarrätten överflyttades samtidigt från finans- till justitiedepartementet.

Statens ungdomsråd, som tidigare främst företrätt det organiserade ungdomsarbetets intressen, har den 1 januari omorganiserats till ett samordnande organ på departemental nivå i frågor som rör ungdomspolitik. Det nya rådet består av ordförande och elva andra ledamöter, vilka samtliga utses av Kungl. Maj:t för högst två år. Sex av ledamöterna är företrädare för det organiserade ungdomsarbetet. Övriga sex ledamöter utses på sådant sätt att olika av ungdomsarbetet berörda departementsområden samt kommunala intressen blir företrädade. Kungl. Maj:t förordnar vidare huvudsekreterare. För samråd och kontakt med ungdomsorganisationerna finns ett representantskap.

Med uppgift att bl. a. fungera som kontaktorgan mellan de statliga aktiebolagen och de affärsdrivande verken har den 1 januari tillsatts *affärsverksdelegationen*. Delegationen skall bestå av minst sju och högst tio ledamöter och utses av Kungl. Maj:t för ett år i sänder. I sin första sammansättning har styrelsen erhållit nio ledamöter, varav åtta samtidigt är ledamöter i styrelsen för Statsföretag AB och en ledamot är företrädare för kommunikationsdepartementet.

Justitiedepartementet

I samband med förberedelser för statens övertagande den 1 januari 1971 av lokalhållningen för de allmänna underrätterna har den 30 juni tillskapats dels *lokalhållningsnämnden*, dels *nämnden för fastställande av lokalhyra*. Lokalhållningsnämnden företräder staten i frågor som rör övertagandet. Den består av ordförande och fyra andra ledamöter. Samtliga utses av Kungl. Maj:t. Två av ledamöterna utses på förslag av Svenska kommunförbundet. I de fall då kommun eller stad upplåtit lokaler för underrätts verksamhet skall nyttjanderätten överfö-

ras till staten mot hyra. Om överenskommelse ej träffas, bestäms hyran av nämnden för fastställande av lokalhyra. Konungen utser nämnden, som består av ordförande och två andra ledamöter, varav en efter förslag av kommunförbundet.

Utrikesdepartementet

Den ideella föreningen *Svenska institutet* ombildades fr. o. m. den 1 juli till en statlig stiftelse. Staten övertog därmed hela det ekonomiska ansvaret för verksamheten. Institutets samhällskontakt säkras genom styrelsen, som utses av Kungl. Maj:t, och referensgrupper för olika sakområden.

Kommunikationsdepartementet

Postverkets centrala förvaltning har omorganiserats fr. o. m. den 1 januari i samband med att postbanken gavs samma rörelsefrihet som affärsbankerna. Samtidigt inleddes ett närmare samarbete mellan de två statsägda bankerna, postbanken och Sveriges Kreditbank. Huvudsyftet med samarbetet är att de båda bankerna genom att samordna sina resurser på ett flertal områden skall påverka utvecklingen mot en mera effektivt fungerande kreditmarknad med större valmöjligheter för kunderna.

Den allmänna poströrelsen leds av en *poststyrelse*, bestående av generaldirektören som ordförande och sex av Kungl. Maj:t särskilt utsedda personer, av vilka två skall vara sakkunniga i fråga om kreditväsendet.

Postbanksrörelsen leds av *postbankens styrelse*, vilken ersatt den tidigare postbanksdelegationen. Postbankens styrelse består av generaldirektören som ordförande, en postbankschef samt de två i fråga om kreditväsendet sakkunniga ledamöterna av poststyrelsen och tre ledamöter av styrelsen för Sveriges Kreditbank som Kungl. Maj:t utser särskilt.

För frågor som är gemensamma för den allmänna poströrelsen och postbanksrörelsen finns en *postverkets styrelse*. Ledamöter i denna är generaldirektören, som är styrelsens ordförande, samt övriga ledamöter av poststyrelsen och postbankens styrelse. Verket arbetar på tre huvudenheter, driftenheten, ekonomienheten och postbanken.

Som central värderingsnämnd för prövning och avgörande av frågan om kommuns ersättningsskyldighet vid övertagande av tillstånd till linjetrafik med buss har den 1 januari inrättats *bussvärderingsnämnden*. Den består av ordförande och två andra ledamöter jämte ersättare för dem. Samtliga förordnas av Kungl. Maj:t för högst sex år. Ordföranden och suppleant för denne skall vara lagfarna och i domarvärv erfarna personer. Kostnaderna för nämndens verksamhet bestrids av statsverket men belastar — genom utdebitering efter varje värderingsförfarande — slutligt dem som förvärvar tillstånd.

Finansdepartementet

Datamaskincentralen vid statistiska centralbyrån delades fr. o. m. den 1 juli upp i två datamaskincentraler, en för i huvudsak statistisk databehandling och en för administrativ databehandling.

Statskontoret är chefsmyndighet för den nya *datamaskincentralen för administrativ databehandling*. Centralen är uppdelad på tre enheter, en enhet för planering och utveckling, en driftenhet och en administrativ enhet. För centralen finns en särskild styrelse. Chef är en ADB-direktör.

En ändrad organisation av *statens avtalsverk* trädde i kraft den 1 juli. Den tidigare indelningen i avdelningar, enheter och arbetsgrupper slopades och ersattes av en mera flexibel organisation med rätt för verket att bilda projektgrupper av mer eller mindre varaktig karaktär beroende på arbetsuppgifternas omfattning eller varaktighet. Antalet styrelseledamöter, förutom generaldirektören, utökades från sju till tio. Vidare tillsattes inom styrelsen ett arbetsutskott bestående av generaldirektören och högst tre andra ledamöter, särskilt utsedda av Kungl. Maj:t. Arbetsutskottet skall bl. a. förbereda och följa viktigare avtalsförhandlingar.

Utbildningsdepartementet

Koreografiska institutets uppgifter har den 1 juli övertagits av en statlig skola, *statens dansskola*, som inrättats i Stockholm. Dansskolan skall tills vidare i första hand bedriva utbildning av koreografer och danspedagoger. Styrelsen för dansskolan består av ordföranden, rektor som självskriven ledamot och tre andra ledamöter. Ordföranden och icke självskrivna ledamöter utses av Kungl. Maj:t. Tillsynsmyndighet för dansskolan är teater- och musikrådet.

Stiftelsen *Svenskt visarkiv* ombildades den 1 juli till en statlig institution, varvid dess arkivbestånd och utrustning m. m. överfördes till staten. Samtidigt inrättades en gemensam styrelse för svenskt visarkiv samt *dialekt- och ortnamnsarkiven* i Uppsala och Lund, vilken ersatte de särskilda styrelserna för var och en av institutionerna. Det direkta ansvaret för verksamheten vid varje arkiv ligger hos vederbörande arkivchef. Som rådgivande organ åt arkivchefen, främst i fråga om den vetenskapliga inriktningen av verksamheten, har vid varje arkiv inrättats särskilda nämnder med arkivchefen som ordförande och högst fem andra av styrelsen utsedda ledamöter. Ledamöterna i den för arkiven gemensamma styrelsen, ordförande och fyra andra ledamöter, utses av Kungl. Maj:t för högst tre år. De bör bl. a. företräda universitetsorganisationen, statens humanistiska forskningsråd och riksarkivet.

Fr. o. m. den 1 juli drivs Grännaskolan, Viggbyholmsskolan, Sigtunaskolan och Sigtunastiftelsens humanistiska läroverk som *riksinternatskolor* med ett väsentligt ökat statligt stöd. Intagningen av internatelever beslutas av en för riksinternatskolorna gemensam nämnd, vars ledamö-

ter utses av Kungl. Maj:t. Hälften av antalet ledamöter i styrelsen för respektive riksinternatskola tillsätts av eller utses på förslag av Kungl. Maj:t.

Den medicinska och tekniska utbildnings- och forskningsenheten samt universitetsfilialen i Linköping fördes den 1 juli samman till en ny läroanstalt, tills vidare benämnd *högskoleenheten i Linköping*. Den nya läroanstaltens styrelse och förvaltning har utformats i huvudsak enligt universitetsstadgans bestämmelser. Ett konsistorium utgör sålunda läroanstaltens styrelse. Vidare har inrättats tre fakulteter, nämligen en medicinsk, en teknisk och en filosofisk fakultet. För den filosofiska utbildningen har en utbildningsnämnd inrättats. Högskoleenhetens förvaltning har organiserats med två avdelningar, en utbildningsavdelning och en administrativ avdelning. Förvaltningen leds av en tjänsteman i byråchefs ställning.

Jordbruksdepartementet

Skogsteknikerutbildning, som ersätter den tidigare skogsskoleutbildningen, påbörjades den 1 juli vid två nya skolenheter, *statens skogsinstitut*, förlagda till Sollefteå och Värnamo. Ledningen av varje skogsinstitut handhas av rektor samt ett kollegium med skogsstyrelsen som central tillsynsmyndighet.

Till *statens jordbruksnämnd* har fr. o. m. den 1 juli knutits ett särskilt beredskapsråd med uppgift att för nämndens räkning verkställa utredningar samt studera forskningsresultat och projekt som berör ersättningsproduktionen inom livsmedelsområdet.

En särskild *delegation för anläggningsstöd till idrotten* inrättades vid statens naturvårdsverk den 1 juli. Den består av generaldirektören som ordförande samt högst sex andra ledamöter, utsedda av Kungl. Maj:t, och har till uppgift att handlägga ärenden om statligt stöd till idrottsanläggningar och till utvecklingsarbete i fråga om sådana anläggningar.

Civildepartementet

Statens planverk har fr. o. m. den 1 juli förstärkts organisatoriskt genom inrättandet av en lekmanastyrelse. Styrelsen består av generaldirektören som ordförande och högst sex andra ledamöter som Kungl. Maj:t utser särskilt.

Till planverket har knutits *statens va-nämnd*, en central nämnd inrättad fr. o. m. den 1 juli med uppgift att som första instans pröva och avgöra tvister mellan huvudman och fastighetsägare i frågor om tillämpningen av lagen om allmänna vatten- och avloppsanläggningar. Va-nämnden består av ordförande och fem andra ledamöter. Ordföranden skall vara jurist med domarerfarenhet. Av de övriga ledamöterna skall en ha sakkunskap och erfarenhet i va-tekniska frågor. Två ledamöter skall vara väl förtrogna med förvaltning och skötsel

av va-verk och två väl förtrogna med va-förhållanden som avser respektive bostadsfastigheter och annan bebyggelse. Nämndens ledamöter och ersättare för dem förordnas av Konungen för högst sex år. Hos nämnden finns en sekreterare, som antas av nämnden.

Industridepartementet

Statens institut för hantverk och industri omorganiserades den 1 juli för att effektivt fungera som ett centralt statligt serviceorgan åt företrädesvis hantverksföretag samt mindre och medelstora industriföretag. I samband med omorganisationen ändrades institutets namn till *statens institut för företagsutveckling*. Institutet leds av en styrelse. Ledamöter av denna är en överdirektör och åtta andra ledamöter, som Kungl. Maj:t utser. Av ledamöterna utses en vardera efter förslag av Företagareföreningarnas förbund, LO, SHIO, Sveriges industriförbund och TCO. En av ledamöterna skall företräda de anställda vid institutet och utses efter förslag av deras personalorganisationer. Institutet är organiserat på tre byråer, nämligen allmänna byrån, informations- och utbildningsbyrån samt tekniska byrån.

Statsföretag AB började sin verksamhet den 1 januari. Företaget skall äga och förvalta aktier i statliga aktiebolag. Styrelsen består av åtta ledamöter.

Med uppgift att i egenskap av förhandlingsorganisation ta till vara och främja gemensamma intressen för bolag i vilka staten äger aktier bildades den 2 september *Statsföretagens förhandlingsorganisation*. Organisationens styrelse består tills vidare av sju ledamöter, av vilka en ledamot utses av Statsföretag AB.

Vissa uppgifter om den statliga personalorganisationen

Antalet statstjänstemän uppgick den 1 oktober 1969 till 273 544, varav 154 122 inom den allmänna civilförvaltningen och försvarsväsendet samt 119 422 inom affärsverken. Motsvarande antal vid samma tidpunkt året dessförinnan var respektive 268 852, 149 643 och 119 209.

Den allmänna civilförvaltningens och försvarsväsendets tjänstemannapersonal fördelade sig på statsdepartement m. m. på följande sätt (1968 års tal inom parentes).

Justitiedepartementet	27 380	(26 729)
Utrikesdepartementet	1 742	(1 624)
Försvarsdepartementet	42 159	(41 906)
Socialdepartementet	10 042	(8 633)
Kommunikationsdepartementet	7 888	(22 890)
Finansdepartementet	8 442	(8 801)
Utbildningsdepartementet	24 028	(22 389)
Jordbruksdepartementet	5 047	(7 599)
Handelsdepartementet	1 281	(1 261)
Inrikesdepartementet	6 568	(6 233)
Civildepartementet	17 461	(425)
Industridepartementet	961	(—)
Riksdagen och dess verk	1 123	(1 153)

Motsvarande redovisning för affärsverkens tjänstemän har följande utseende.

Postverket	43 417	(43 522)
Statens järnvägar	38 398	(39 204)
Televerket	27 548	(26 194)
Statens vattenfallsverk	4 659	(4 713)
Domänverket	1 600	(1 668)
Försvarets fabriksverk	2 849	(3 014)
Luftfartsverket	951	(894)

De kvinnliga tjänstemännens antal var 94 253 eller 34,5 procent.

Statstjänstemännen fördelade sig procentuellt efter löneplan m. m. som följer.

Löneplan A	84,5
Löneplan B	1,1
Löneplan C	1,0
Löneplan U	4,3
Löneplan D, E, P, S	0,3
Arvodister (icke löneplansplacerade)	8,8

Under tiden oktober 1968—september 1969 avgick enligt preliminära beräkningar sammanlagt 19 614 statstjänstemän, varav 807 med pension, 20 till följd av avsättning och 184 genom dödsfall.

Antalet av staten anställda arbetare utom städpersonal var den 1 oktober 1968 57 564 (ett år tidigare 60 170). Städpersonal, inklusive vikarier, uppgick den 31 december 1969 till 14 224 (oktober 1968 13 762). Den 1 oktober 1969 fanns det 100 106 (97 965) tjänstemän inom statsunderstödd verksamhet.

Under år 1969 utbetalade staten i löner till personal i egen verksamhet 9 761 (1968 9 306) milj. kronor, varav 8 293 (7 852) milj. kronor avsåg tjänstemän och 1 468 (1 454) milj. kronor arbetare, inklusive städningsspersonal.

REVISORER NAS ORGANISATION OCH VERKSAMHETSFORMER

Såsom närmare framgår av den i fjolårets verksamhetsberättelse lämnade redogörelsen fastställdes av samma års riksdag en ny personalorganisation för revisorerna, att gälla fr. o. m. den 1 december 1969. Med visst undantag har samtliga i nämnda organisation ingående tjänster numera blivit tillsatta. Konsolideringen av kansliarbetet har därmed förts vidare, och strävandena under året har framför allt inriktats på att göra den nya personalen förtrogen med de speciella arbetsuppgifter som ankommer på kansliet.

I fjolårets verksamhetsberättelse erinrades vidare om att revisorerna hade förklarat sig ha för avsikt att övergå till ett system med en årligen

antagen granskningsplan såsom underlag för kansliets utredningsverksamhet. Detta system har nu tillämpats under ungefär ett års tid och har visat sig medföra betydande fördelar, vilket inte minst gäller de möjligheter till en mera långsiktig planering av revisionsarbetet som därigenom har skapats. Vissa problem, avseende bl. a. genomförandet av de förberedande undersökningar som bör föregå granskningsplanens utarbetande, återstår dock att lösa för att systemet skall kunna fungera helt tillfredsställande.

Till grund för riksdagens förenämnda beslut låg ytterst en på revisorernas uppdrag företagen översyn av kansliorganisationen. I den rapport genom vilken undersökningsresultatet redovisades hade bl. a. uttalats, att översynen på grund av sitt syfte hade måst begränsas i vissa angivna hänseenden, varför en mera allsidig utredning borde komma till stånd om en fullständig bedömning av de med revisionsarbetet förbundna problemen skulle bli möjlig. Under hänvisning härtill har revisorerna i skriftelse till talmanskonferensen den 26 februari 1970 hemställt, att talmanskonferensen måtte låta utreda frågan om riksdagens revisorers uppgift i konstitutionellt och principiellt avseende jämte därmed sammanhängande spörsmål. En riksdagskommitté har sedermera tillkallats för ändamålet, men den har ännu inte avslutat sitt arbete.

I verksamhetsberättelsen för år 1968 omtalades bl. a. att revisorerna hade antagit en arbetsordning, som dock fått provisorisk karaktär. Genom beslut av revisorerna den 29 januari 1970 har arbetsordningen fått en med hänsyn till gällande organisation definitiv utformning. I anslutning härtill har de i 1968 års verksamhetsberättelse likaledes omnämnda, av kanslichefen utfärdade anvisningarna för gransknings- och utredningsverksamheten inom revisorernas kansli omarbetats i vissa delar, varjämte särskilda språkanvisningar för kansliet har fastställts.

Till sist må lämnas den upplysningen, att två av kansliets tjänstemän har deltagit i en särskild kurs i kostnads- och intäktsanalys, anordnad av statskontoret.

FÖREDRAGNINGAR OCH BESÖK

Även under år 1970 har ett antal särskilda föredragningar hållits inför revisorerna i plenum. Syftet därmed har liksom tidigare varit att ge revisorerna en närmare inblick i verksamheten inom centrala statliga förvaltningsområden. Redogörelser av nu angivet slag har lämnats av följande chefstjänstemän:

- riksbankschefen Åsbrink;
- riksantikvarien Jansson;
- professorn Brunius, statens institut för folkhälsan;

kanslirådet Grape, försvarsdepartementet;
 generaldirektören Ebeling, skogsstyrelsen;
 generaldirektören Wåhlin, försvarets materielverk;
 generaldirektören Severin, sjöfartsverket;
 generaldirektören Peterson, statens järnvägar.

Riksbankschefens föredragning har avsett det penningpolitiska läget, medan kanslirådet Grape har redogjort för det nya planerings- och budgeteringssystemet inom försvaret. I övrigt har upplysningar lämnats om förhållandena inom respektive myndigheters förvaltningsområden. Liksom föregående år har föredragningarna i några fall varit förlagda till myndigheternas egna lokaler, vilka alltså har besökts av revisorerna. Sådana besök har avlagts vid riksantikvarieämbetet och statens historiska museum samt vid statens institut för folkhälsan.

Härutöver har revisorerna eller tjänstemän hos revisorerna företagit ett antal besök som i allmänhet stått i samband med resor till olika delar av landet. Vid resornas planläggning och genomförande har följts i stort sett samma principer som tidigare. De sålunda avlagda besöken har varit följande.

Gemensamma resor

Västernorrlands län

Revisorerna har under fem dagar i juni månad gjort en resa i Västernorrlands län. Resan började med ett besök vid *länsstyrelsen i Härnösand*, varvid landshövdingen och landssekreteraren lämnade översiktliga redogörelser för aktuella förhållanden och problem inom länet. Genom specialföredragningar berördes dessutom frågor om företagslokaliseringen, arbetsmarknadsläget och bostadsförsörjningen.

De vid länsstyrelsen behandlade ämnena belystes ytterligare i samband med ett antal resor, vilka delvis fick karaktären av ett studium av länets industriella utveckling. Sålunda besöktes dels arbetsmarknadsstyrelsens omskolningscentrum i Kramfors och den av styrelsen administrerade fabriken för industriellt beredskapsarbete i Nensjö, dels Mo och Domsjö AB i Alfredshem, AB Hägglund & Söners anläggningar i Mellansel och Gullänget, Norrlands Skogsägares Cellulosa AB:s sulfatfabrik och pappersbruk i Väja samt Svenska Cellulosa AB:s pappersbruk i Ortviken och företaget i Sundsvall belägna terminal för utlastning av färdiga produkter, dels Bergforsens kraftverk med fiskodlingsanstalt. Vid samtliga besök orienterades revisorerna om verksamheten på respektive platser, varjämte olika anläggningar och speciella anordningar förevisades.

I reseprogrammet var vidare inlagt ett besök vid *Norrlands kustartilleriförsvar* och *Härnösands kustartillerikår*. Revisorerna blev därvid i tillfälle att bese olika byggnader och anläggningar samt att inhämta

upplysningar om de på vederbörande militära enheter ankommande arbetsuppgifterna.

Under ett besök vid *Västernorrlands läns landsting* ägnades även särskild uppmärksamhet åt frågan om sambandet mellan den statliga och den landstingskommunala verksamheten. I anslutning härtill ordnades från landstingets sida besök vid landstingets arbetsvårdsinstitution i Sundsvall samt vid viss särskola för psykiskt utvecklingsstörda.

Jönköpings län

En motsvarande resa har under tre dagar i september månad företagits i Jönköpings län. Även denna resa började med ett besök vid *länsstyrelsen*, varvid landshövdingen gav en allmän översikt över länet och dess utveckling. I anslutning härtill togs vissa frågor upp till särskild behandling, avseende länsplaneringen, arbetsmarknadsförhållandena, företagareföreningarnas verksamhet, bostadsförsörjningen, vägbyggandet samt Vätterns vattenvård och andra naturvårdsfrågor. Vid en sammankomst på *rådhuset i Jönköping* informerades revisorerna därjämte om den nya jönköpingskommunen i den allmänna samhällsplaneringen.

Föredragningarna i länsstyrelsen fullföljdes genom två resor i länet, vilka hade till syfte att göra det möjligt för revisorerna att på ort och ställe studera en del praktiska problem. Vid Galgen utanför Gränna demonstrerades sålunda pågående utbyggnad av europaväg nr 4, medan på riksinternatet Grännaskolan närmare upplysningar lämnades dels om verksamheten vid skolan, dels om färjetrafiken Gränna—Visingsö, dels om byggnadsminnesvården i Gränna och om kulturminnesvård som beredskapsarbete. Vissa konkreta exempel på sistnämnda verksamhet förevisades även. Vidare besöktes Stigby yrkesskola och en specialarbetsplats för mentalvårdspatienter på Visingsö, Isabergs naturreservat och Stora Mosse samt arbetsmarknadsstyrelsens storarbetsplats och skyddade verkstad i Värnamo.

Vid ett besök i Gnosjö och Hillerstorp ägnades uppmärksamhet åt de samhällsproblem som är förknippade med utvecklingen inom kommuner med småindustriell struktur. I samband därmed bereddes revisorerna tillfälle att bese ett för bygden karaktäristiskt industriföretag samt den för ett stort antal firmor gemensamma utställning som under namn av Swed-Expo är förlagd till Värnamo.

Vid besök hos *riksbankens pappersbruk* i Tumba har fabriksanläggningen jämte nybyggnaden för sedeltryckeriet visats samt redogörelse lämnats för företagets verksamhet och ekonomiska förhållanden.

Övriga resor

Kungl. hov- och slottsstaterna

I samband med en förberedande undersökning rörande förvaltningen av *Kungl. Djurgården* har inom området befintliga byggnader och anläggningar besökts.

Justitiedepartementet

Vid besök hos *rikspolisstyrelsen* och *tio polisdistrikt* har inhämtats upplysningar om polisdistriktens administration och materielförsörjning, varjämte studerats vissa därmed förknippade frågor. I samma syfte har besök avlagts hos *två länspolischefer* (civildepartementet) och vid *försvarets civilförvaltning* (försvarsdepartementet).

Försvarsdepartementet

I anslutning till slutbehandlingen av granskningsärendet om dispositionen av Varbergs fästning har besök avlagts vid *militärområdesstaben i Skövde* och vid *Varbergs museum* (utbildningsdepartementet).

Socialdepartementet

Vid besök hos *statens bakteriologiska laboratorium* har studerats olika med laboratoriets verksamhet sammanhängande förhållanden. För inhämtande av vissa upplysningar i laboratoriets lokalfråga har besök avlagts vid *byggnadsstyrelsen* (finansdepartementet).

Utbildningsdepartementet

Vid besök hos *riksarkivet* samt *landsarkiven i Vadstena, Lund och Göteborg* har dryftats frågor om utgallring av handlingar hos statliga myndigheter. Den praktiska gallringsverksamheten har vidare studerats vid *ett 40-tal regionala och lokala myndigheter*, avseende en rad olika förvaltningsområden.

I samband med förberedelser för en undersökning om den statliga forskningsverksamheten har besök avlagts vid *forskningsrådets samarbetsdelegation, universiteten i Uppsala, Lund, Göteborg och Umeå, Chalmers tekniska högskola, socialhögskolorna i Lund och Umeå, lärarhögskolan i Linköping, lantbrukshögskolan* (jordbruksdepartementet) och *försvarets materielverk* (försvarsdepartementet).

I anslutning till slutbehandlingen av granskningsärendet om universitets- och högskoleorganisationen i Örebro har besök avlagts hos *1968 års utbildningsutredning* och *byggnadsstyrelsen* (finansdepartementet) ävensom vid de tre till Örebro förlagda högre läroanstalterna, nämligen *universitetsfilialen, socialhögskolan* samt *gymnastik- och idrottshögskolan*.

Vid besök hos *skoldirektionerna i Gävle och Sundsvall* har dryftats frågor om den regionala och lokala skolorganisationen.

Jordbruksdepartementet

I samband med en förberedande undersökning om vissa torrläggningsföretag på Gotland har besök avlagts vid *lantbruksnämnden i Visby* samt vid *Ellingshems och Bäckes myrar*.

Inrikesdepartementet

Frågor om kontrollen av de statsbidrag som utgår till viss arbetsmarknadsutbildning m. m. har studerats vid besök hos *sex länsarbetsnämnder* samt hos *centrala studiehjälpsnämnden* (utbildningsdepartementet), *länsstyrelsen i Stockholms län* (civildepartementet) och den kommunala *skoldirektionen i Stockholm*.

GRANSKNINGSVERKSAMHETEN

I verksamhetsberättelsen för år 1969 anmäldes bl. a. att sju under året aktualiserade granskningsärenden ej hunnit slutbehandlas. I samtliga dessa ärenden har revisorerna fattat definitivt beslut under år 1970. Besluten har i två fall föranlett skrivelser till Kungl. Maj:t och i ett fall skrivelse till chefen för civildepartementet. Övriga fyra ärenden har inte ansetts påkalla någon ytterligare åtgärd från revisorernas sida, dock att i tre fall de i ärendena upprättade tilläggspromemoriorna jämte bilagor har överlämnats till vissa av granskningen berörda myndigheter för kännedom.

Under år 1970 har inom revisorernas kansli färdigställts 16 nya granskningspromemior, av vilka sju efter sedvanligt remissförfarande har slutbehandlats av revisorerna. Denna prövning har föranlett skrivelser till Kungl. Maj:t i fyra fall, medan i övriga tre fall någon annan åtgärd inte har ansetts erforderlig än att vederbörande myndigheter har fått ta del av de tilläggspromemior som har upprättats i ärendena. Revisorerna har vidare fattat beslut i fyra granskningsärenden utan föregående remissbehandling av färdigställda granskningspromemior. I samtliga dessa fall har promemoriorna översänts till de av granskningen berörda myndigheterna m. fl. för kännedom. Beträffande återstående fem granskningspromemior är remissbehandlingen ännu inte avslutad.

Av de under året färdigställda granskningspromemoriorna har åtta avsett principfrågor och andra frågor av större räckvidd, medan likaledes åtta har gällt mera speciella problem. Liksom föregående år har

utredningsverksamheten påverkats av de samtidiga strävandena att finna så ändamålsenliga former som möjligt för kansliets arbete.

I sammanhanget må erinras om att utredningsverksamheten under år 1970 har grundats på en av revisorerna fastställd granskningsplan. Förutom de från fjolåret balanserade ärendena har granskningsplanen omfattat 37 ärenden. Genom särskilda beslut av revisorerna har planen sedermera påförts ytterligare åtta ärenden. Därjämte har revisorerna funnit närmare undersökningar motiverade i tre ärenden, vilka anmälts till revisorerna enligt 4 § bestämmelser om revision av riksdagsförvaltningen.

Som omnämnts tidigare har samtliga från fjolåret balanserade ärenden slutbehandlats under året. Granskningen av de på den ursprungliga granskningsplanen upptagna nya ärendena har i 14 fall kunnat föras så långt, att resultatet därav redovisats i särskilda granskningspromemorior, medan efter förberedande undersökningar tre ärenden har avskrivits, beroende på att olika omständigheter gjort ytterligare granskning obehövlig. Detta innebär att granskningen i 20 fall får fullföljas under år 1971.

Av de ärenden som i efterhand påförts granskningsplanen har ett överlämnats till riksrevisionsverket för ytterligare utredning, medan ett har befunnits inte påkalla någon särskild åtgärd. Sex sådana ärenden återstår alltså att granska.

Av de ärenden slutligen som underställts revisorerna i särskild ordning har ett ännu inte hunnit behandlas.

De lämnade uppgifterna ger vid handen, att ett betydande antal av de under år 1970 aktualiserade ärendena över huvud taget inte har granskats eller i varje fall inte har granskats i sådan utsträckning, att resultatet därav ännu har kunnat redovisas i särskilda granskningspromemorior. Detta får dock anses vara en naturlig följd av det nya systemet med granskningsplan, vilket såsom tidigare nämnts syftar till att ge perspektiv på verksamheten även för en längre tidsperiod än ett enda år.

Om de under år 1970 granskade ärendena kan i varje särskilt fall följande uppgifter lämnas.

Försvarsdepartementet

Avslutade ärenden

Förhyrning av motorfordon inom försvaret

(granskningspromemoria nr 8/1970)

Krigsmaktens förband är på grund av begränsad tillgång på egna fordon regelmässigt tvingade att i samband med större övningar täcka sitt ökade transportbehov genom tillfälliga förhyrningar av civila for-

don. Kostnaderna för sådana förhyrningar uppgår till betydande belopp, för närvarande ca 12 milj. kronor per år.

Enligt gällande bestämmelser ankommer det i regel på truppförbanden själva att på den allmänna marknaden försöka tillgodose sitt behov av inhyrningsfordon. De är därvid skyldiga att i varje särskilt fall tilllämpa upphandlingskungörelsens bestämmelser om infordrande av anbud. Förbanden skall vidare på egen hand verkställa alla de kontrollåtgärder som erfordras i samband med mottagandet respektive återlämnandet av fordonen samt tillse att sådana under förhyrningstiden uppkomna skador på fordonen, vilka inte är att hänföra till normal förslitning, blir avhjälpta eller att ägaren blir ekonomiskt kompenserad därför.

I den i ärendet upprättade granskningspromemorian har påpekats att den omständigheten att truppförbanden är ålagda att själva ombesörja praktiskt taget alla med förhyrningsverksamheten sammanhängande göromål lett till en rad inte önskvärda konsekvenser. Bl. a. har konkurrens förekommit mellan förbanden om inhyrningsobjekten, vilket bidragit till att pressa fordonslegorna uppåt. Vidare har olika principer tillämpats då det gällt att bedöma om viss skada varit att hänföra till normal förslitning eller ej. Det har också förekommit att fordonsägare, som under skilda perioder haft samma fordon utlånat till två olika förband, utfått ersättning från båda förbanden för identiskt samma skador. Orsaken till att dubbelbetalningar av angivet slag inträffat har varit att erforderlig kontakt i förhyrningsärendena inte upprätthållits mellan de berörda förbanden.

För att komma till rätta med ovan behandlade problem har i granskningspromemorian föreslagits att förhyrningsverksamheten i fortsättningen samordnas inte blott på det lokala och regionala utan även på det centrala planet.

Centralt handläggs för närvarande ärenden angående fordonsförhyrningar dels av armématerieförvaltningen (arméförband), dels av marinmaterieförvaltningen (marinförband), dels av flygmaterieförvaltningen (flygförband). Eftersom inom armématerieförvaltningen finns uppbyggd en särskild organisation med tillräckliga resurser att omhänderta även marinens och flygvapnets förhyrningar, har i granskningspromemorian föreslagits att i central instans samtliga förhyrningsärenden koncentreras till armématerieförvaltningen. I regionalt och lokalt avseende har förordats att truppförbandens befattning med förhyrningarna upphör och att hithörande arbetsuppgifter i stället förs över till militärområdesstaberna. I syfte att bl. a. få en förenkling av förhyrningsproceduren till stånd har vidare satts i fråga om inte inhyrning av fordon från enskilda bilägare bör slopas och centrala eller regionala förhyrningsavtal i stället träffas med större företag inom motorfordonsbranschen.

Granskningspromemorian har av revisorerna för yttrande tillställts försvarets civilförvaltning, försvarets materielverk och försvarets rationaliseringsinstitut. I remissvaren har samtliga myndigheter i princip tillstyrkt de förslag till rationaliseringsåtgärder som framförts i granskningspromemorian. Försvarets materielverk, som i egenskap av central förvaltningsmyndighet närmast bär ansvaret för den ifrågavarande verksamheten, har för sin del förklarat att ämbetsverket inom den närmaste framtiden kommer att ta upp samtliga hithörande problem till behandling och att därvid kommer att prövas varje möjlighet att samordna verksamheten. Då det sålunda kan förväntas att rättelse av de i granskningspromemorian påtalade förhållandena utan onödig tidsutdräkt kommer att vidtas av materielverket, har revisorerna beslutat att ärendet inte skall föranleda annan åtgärd från revisorernas sida än att en efter remissbehandlingen upprättad tilläggspromemoria skall tillställas försvarets materielverk för kännedom.

Varbergs fästning

(granskningspromemoria nr 2/1970)

Vid ett besök som riksdagens revisorer år 1969 avlade på Varbergs fästning väcktes frågan om utnyttjande av fästningens lokaler och utrymmen.

I den i ärendet upprättade granskningspromemorian har framhållits att Varbergs fästning, som numera i sin helhet är förklarad som byggnadsminnesmärke, sedan flera århundraden tillbaka inte har någon betydelse som försvarsverk. Anläggningen förvaltas av försvarsväsendet, som under senare år har nedlagt betydande kostnader på dess restaurering. Omkring 200 förlägningsplatser har ställts i ordning jämte kök och lektionssalar m. m. Lokalerna används huvudsakligen för utbildning under sommarmånaderna, gällande dels krigsskolan och vissa militära förband, dels frivilliga organisationer inom försvarsväsendet m. fl. Vissa utrymmen i fästningen disponeras av Varbergs museum.

I promemorian har lämnats en redogörelse för beläggningsfrekvensen under senare år samt framhållits möjligheterna att i ökad omfattning använda lokalerna för statliga eller andra allmänna ändamål. Vidare har anförts vissa synpunkter på upprustningen av en inom fästningsområdet belägen byggnad, tillhörig ett tidigare kronohäkte, samt på ordnandet av visningarna av fästningen för allmänheten.

Granskningspromemorian har remitterats för yttrande till fem militära och civila myndigheter. I det av chefen för armén avgivna yttrandet har framhållits att några av de synpunkter som framförts i granskningspromemorian rörande disponerandet av vissa speciella utrymmen i fästningen samt rörande visningarna för allmänheten numera blivit tillgodosedda eller att de berörda lokalfrågorna vore på väg att lösas. I yttrandet har även erinrats om att chefen för armén år 1967 erhållit Kungl.

Maj:t:s uppdrag att i samråd med riksantikvarieämbetet, styrelsen för Varbergs museum och drätselkammaren i Varbergs stad utse en lokal nämnd med uppgift att biträda vederbörande militära myndighet i frågor om dispositionen och förvaltningen av Varbergs fästning. Någon sådan nämnd hade emellertid ännu inte blivit utsedd.

På grundval av granskningspromemorian och däröver avgivna yttranden har revisorerna avlåtit en skrivelse till Kungl. Maj:t. Däri anfördes, jämte annat, att den företagna utredningen enligt revisorernas mening utvisat att förläggnings- och expeditionsutrymmena i Varbergs fästning togs i anspråk i alltför ringa omfattning. Det kunde inte anses tillfredsställande att ifrågavarande lokaler under en stor del av året stod helt eller till huvudsaklig del tomma, samtidigt som andra statliga eller allmänna lokalbehov finge tillgodoses på annat sätt. Det erinrades om att 1965 års musei- och utställningssakkunniga skulle komma att pröva frågan om lokalbehovet för utställningar och magasinering m. m. och därvid hade aktualiserat spörsmålet om användningen av Varbergs fästning och om förvaltningen därav. Revisorerna föreslog därför att skrivelsen och det därvid fogade materialet överlämnades till nämnda sakkunniga för att tas i beaktande i samband med deras uppdrag. Revisorerna förutsatte dock att vissa pågående överläggningar rörande gränsdragningen mellan militär och civil verksamhet inom fästningen skulle kunna fortgå utan hinder av utredningens arbete. — Beträffande den nyssnämnda till kronohäktet hörande byggnaden framhöll revisorerna att denna med hänsyn till sin belägenhet syntes mindre lämpad som permanent bostad och att den uppgivna upprustningskostnaden, 150 000 kronor, måste betraktas som förhållandevis hög. Byggnaden borde i vart fall inte ställas i ordning till en modern bostad förrän dess lämplighet för ändamålet avvägts mot andra tänkbara objekt inom fästningen.

Sedan nyssnämnda skrivelse avlåtit har Kungl. Maj:t genom beslut den 27 november 1970 meddelat chefen för armén, att det syntes angeläget att den i det föregående berörda nämnden för prövning av lokalfrågorna m. m. snarast blev utsedd. Vid tillsättningen skulle samråd äga rum även med 1965 års musei- och utställningssakkunniga.

Socialdepartementet

Ej avslutade ärenden

Den statliga vaccintillverkningen

(granskningspromemoria nr 11/1970)

En utredning har verkställts angående den statliga vaccintillverkningen. Huvudintresset har ägnats den verksamhet som bedrivs vid statens

bakteriologiska laboratorium i dess egenskap av central institution inom landet på förevarande område, men även vaccintillverkning och mikrobiologisk laboratorieverksamhet i offentlig regi i övrigt har berörts. Den i ärendet upprättade granskningspromemorian har sänts ut på remiss.

Kommunikationsdepartementet

Avslutade ärenden

Affärsverkens publikationsverksamhet

(granskningspromemoria nr 7/1970)

En kungörelse av år 1969 (SFS nr 142) föreskriver skyldighet för statliga myndigheter att anlita AB Allmänna förlaget vid framställning och utgivning av publikationer m. fl. tryckalster. Den nämnda författningen gäller emellertid inte affärsverken.

En undersökning har företagits rörande kostnaderna för affärsverkens publiceringsverksamhet, innefattande bl. a. granskning av ett stort antal av de trycksaker som utgetts under år 1969. I den granskningspromemoria som upprättats i ärendet har framhållits att högst avsevärda prisskillnader kunde förekomma beträffande i stort sett likvärdiga trycksaker och att dessa skillnader ofta syntes sammanhänga med trycksakernas utformning, särskilt såvitt gällde layoutsättet. Som kostnadsökande element nämndes exempelvis en riklig utspridning av sakinnehållet på ett stort antal sidor, riklig illustrering, särskilt med färgbilder i stora format, speciella papperssorter, ibland med flera olika kvaliteter och färger i samma publikation, speciella format som avvek från de standardiserade, variationer i stilsorter, rikligt med dekorativa inslag i anslutning till texten och vissa andra exklusiva detaljer i utformningen. Särskilda kostnader för layoutuppdrag vid sidan om tryckningen hade i några av de granskade fallen uppgått till betydande belopp.

Över granskningspromemorian har yttranden avgetts av de ifrågavarande affärsverken samt av statskontoret och AB Allmänna förlaget. De i promemorian anförda synpunkterna har i huvudsak vunnit anslutning av de hörda myndigheterna eller har av dessa lämnats utan erinran. I några fall har affärsverk hävdats en avvikande mening beträffande i promemorian anförda exempel och därvid anfört omständigheter i syfte att motivera ett speciellt påkostat utförande av utgivna tryckalster.

I en till Konungen avlåten skrivelse har revisorerna anfört bl. a. att den företagna granskningen gett det allmänna intrycket att affärsverkens trycksaker som regel är skickligt och ändamålsenligt utformade och att möjligheterna till begränsning av kostnaderna vanligen tas till vara. Det syntes naturligt att reklammaterial och trycksaker som tjä-

nade ett försäljningssyfte borde vara mera påkostade än internt informationsmaterial samt att vissa periodiska publikationer utformades med en egen stil som kunde medföra skiljaktigheter även i fråga om kostnaderna. Affärsverken borde inte heller påtagligt avvika från den allmänna tendens inom näringsliv och organisationsväsen som innebar att trycksaker gavs ett alltmer påkostat utförande och skiftande yttre för att över huvud taget dra till sig uppmärksamhet i den rika mängden av information. Den företagna granskningen hade emellertid gett anledning att framhålla att en mera restriktiv utformning av trycksaker i vissa fall kunde vara påkallad och att särskilt påkostade detaljer i layouthänseende borde vara väl övervägda och ägnade att ge ett mot kostnaderna svarande utbyte. Det syntes angeläget att färdigställda trycksaker blev föremål för en ekonomisk bedömning i efterhand och att detaljerade kostnadsuppgifter var lätt tillgängliga för den personal som arbetade med framställning av detta material. Det skulle även vara av värde för en sådan bedömning, om tillgång funnes till en enkel metod för kostnadsjämförelser mellan trycksaker som avvek från varandra i fråga om sidantal och upplagestorlek. Dessa synpunkter hade vunnit stöd i statskontorets remissyttrande. Eftersom AB Allmänna förlaget numera byggt upp sin organisation för såväl produktion som distribution och ansåg sig äga resurser för tillhandahållande av tjänster av olika slag, syntes det revisorerna önskvärt att dess tryckeritekniska fackkunskap och erfarenheter i övrigt i större utsträckning togs i anspråk även av affärsverken.

Revisorerna har föreslagit att de anförda synpunkterna på lämpligt sätt bringades till vederbörande myndigheters kännedom samt att Kungl. Maj:t måtte föranstalta om en undersökning rörande möjligheterna att utarbeta en sådan metod för kostnadsjämförelser mellan olika tryckalster som i det föregående angetts.

Finansdepartementet

Avslutade ärenden

Förvaltningskostnader i statens utlåningsverksamhet

(granskningspromemoria nr 12/1969)

I verksamhetsberättelsen för år 1969 anmäldes att revisorerna låtit verkställa en utredning angående de förvaltningskostnader som belöper på den av staten bedrivna utlåningsverksamheten. Resultatet av utredningen hade redovisats i en granskningspromemoria, som remitterats till berörda myndigheter. Ärendet har slutförts under år 1970.

Den helt övervägande delen av den statliga utlåningsverksamheten bedrivs i form av utlåning via dels statens utlåningsfonder, dels fonden

för låneunderstöd. Av de 37 utlåningsfonderna var år 1968 alltså 19 i bruk. Fonden för låneunderstöd är uppdelad i sex s. k. delfonder.

Såvitt gäller statens utlåningsfonder var det totala beloppet utlånta medel per den 30 juni 1968 nära 16 miljarder kronor. Härav belöpte på den i sammanhanget starkt dominerande lånefonden för bostadsbyggande inte mindre än omkring 13,4 miljarder kronor. Ur fonden för låneunderstöd utlånta medel uppgick vid nyssnämnda tidpunkt till omkring 2,3 miljarder kronor.

De med utlåningsverksamheten förbundna kamerala fondförvaltningsuppgifterna är i vad gäller statens utlåningsfonder fördelade på åtta myndigheter med statskontoret som den dominerande. I det övriga förvaltningsarbetet deltar ett stort antal myndigheter.

Vad beträffar de i fonden för låneunderstöd ingående sex delfonderna handhas fondförvaltningen av respektive statskontoret, lantbruksstyrelsen, arbetsmarknadsstyrelsen, bostadsstyrelsen, riksbanken och riksgäldskontoret. I fråga om förvaltningsarbetet i övrigt gäller vissa särskilda regler för statskontorets delfond, medan detta arbete för de övriga delfonderna åvilar respektive fondförvaltande myndighet.

Ett huvudsyfte med undersökningen har varit att försöka få en uppfattning om relationen för de olika fonderna mellan å ena sidan direkta förvaltningskostnader jämte förluster och å andra sidan beloppen av utelöpande lån.

När det gäller den låneverksamhet som anknyter till statens utlåningsfonder visar undersökningen att relationstalen varierar inom mycket vida gränser. Ett särskilt högt värde utvisar biståndsförvaltningens lånefond med omkring 3 procent; det lägsta värdet eller 0,01 procent noteras för lånefonden för insamling av skogsfrö. Biståndsförvaltningens låneverksamhet har emellertid påbörjats för ganska kort tid sedan, och relationstalet kan därför vara påverkat av vissa initialkostnader. Medeltalet för de i promemorian berörda fonderna var för budgetåret 1967/68 0,10 procent. I sammanhanget bör emellertid beaktas följande.

Fonden för bostadsbyggande, vilken som ovan nämnts intar en storleksmässigt starkt dominerande plats bland fonderna, utvisar, sammantagan med övriga av bostadsverket administrerade fonder, ett mycket lågt relationstal, 0,08 procent. Om dessa fonder frånräknas blir det genomsnittliga relationstalet för de övriga fonderna för budgetåret 1967/68 0,24 procent. Sedan ADB-rutiner kommit till användning inom bostadsverkets låneförvaltning är det inte osannolikt att verkets direkta förvaltningskostnader skall kunna nedbringas ytterligare. Det måste emellertid samtidigt beaktas att bostadsbyggnadslånen ofta löper på mycket lång tid, och man bör därför inte bortse från möjligheten att genom förändringar i konjunkturerna och av andra orsaker ett läge kan uppkomma som medför svårigheter för låntagarna att fullgöra

sina åtaganden. Det administrativa arbetet med och framför allt förlusterna på lånen kan i ett sådant läge komma att medföra en förskjutning av relationstalen, vilken i sin tur med hänsyn till bostadsbyggnadsfondens storlek kan starkt påverka genomsnittstalen för låneverksamheten i dess helhet.

Liknande synpunkter kan anföras beträffande studiemedelsfonden.

Vad gäller fonden för låneunderstöd visar arbetsmarknadsstyrelsens delfond mycket höga relationstal — för budgetåret 1967/68 2,63 eller 1,02 procent, beroende på hur storleken av förvaltningskostnaderna bedöms. Det kan emellertid anmärkas att den långivning som här är i fråga ofta är speciellt riskfylld och att därför låneprövningen måste bli särskilt grundlig. Härtill kommer att det vid beräkningarna av förvaltningskostnaderna torde ställt sig mycket svårt att helt se bort från de lokaliseringspolitiska hänsyn som gör sig gällande i låneärenden av denna art.

De två delfonder i övrigt för vilka förvaltningskostnaderna kunnat beräknas utvisar för budgetåret 1967/68 mycket låga relationstal, nämligen för statskontorets delfond 0,05 och för riksbankens delfond 0,01 procent.

I granskningspromemorian konstateras vidare att vid kalkyleringen av statens normalränta en kvarts procent på utlånade belopp ansetts vara ett rimligt mått för de kostnader i låneverksamheten som skulle svara mot administrationskostnader och kreditrisk. Det i undersökningen redovisade materialet utvisade bl. a. dels att de genomsnittliga kostnaderna för låneverksamheten som helhet torde vara klart lägre än som förutsatts vid beräkningen av normalräntan, dels att för de olika fonderna förekomme betydande avvikelser åt båda hållen från den ifrågasvarande kvartsprocenten. Spörsmål angående normalräntesystemet och dess funktioner i skilda avseenden hade emellertid under senare år aktualiserats i olika sammanhang. Bl. a. behandlade riksdagens revisorer senast år 1968 vissa hithörande frågor och förordade en utredning i syfte bl. a. att pröva spörsmålet om tillägget för förvaltning och kreditrisk. Chefen för finansdepartementet har numera enligt ett den 13 juni 1969 av Kungl. Maj:t lämnat bemyndigande tillkallat en utredning för översyn av det statliga budgetsystemet. Utredningens uppdrag innefattar en översyn jämväl av normalräntesystemet.

Det framhålls i promemorian att det i undersökningen redovisade materialet skulle kunna bli av visst värde för budgetutredningens fortsatta arbete i vad gäller frågan om normalräntan. Vidare anføres att de mycket stora variationerna mellan relationstalen (förvaltningskostnader + förluster/utlånade belopp) för de olika fonderna för tanken till att det nuvarande systemet med splittring av låneförvaltningen på ett stort antal myndigheter måhända inte är i alla avseenden rationellt. Det föreliggande materialet ger inte underlag för några bestämda för-

slag t. ex. om en starkare centralisering av verksamheten el. dyl. Det kan väl också tänkas att den ökade användning av ADB-system inom statsförvaltningen som är att emotse kommer att aktualisera frågan om koncentration av låneverksamheten till ett mindre antal enheter. Under alla omständigheter syntes emellertid här berörda spörsmål förtjäna att uppmärksammas. Det erinras i sammanhanget om att revisorerna år 1968 föreslog en viss granskning av förvaltningsförhållandena beträffande fonden för låneunderstöd och i skrivelse till Kungl. Maj:t föreslog en översyn av dessa förhållanden. Kungl. Maj:t har sedermera uppdragit åt statskontoret att verkställa en sådan översyn.

I promemorian uttalas avslutningsvis att den statliga långivningen får ses som ett av många medel genom vilka statsmakterna kan stimulera sådan verksamhet på olika områden av samhällslivet som bedöms vara till gagn för samhället i dess helhet. Sådan stimulans lämnas också genom exempelvis skattelättnader, direkta subventioner, förbättringar av vägar och kommunikationer o. dyl. Vid valet av medel för att stödja från samhällets synpunkt önskvärda aktiviteter borde kostnaderna för statsverket ges stort beaktande och olika möjligheter vägas mot varandra. Det torde exempelvis inte utan vidare kunna antas att samtliga de arter av statliga lån som nu utgår är den för det avsedda ändamålet lämpligaste stödformen. De antydda problemen torde inte sakna betydelse för frågan hur de resurser som står till buds för statliga stödåtgärder skall komma till effektivaste möjliga användning.

Statskontoret påtalar i yttrande över promemorian splittringen på olika organ av de med utlåningsverksamheten sammanhängande arbetsuppgifterna och anför bl. a. att de kameralt juridiska arbetsuppgifterna kommit att anförtros än en huvudsakligen kameral myndighet, än en teknisk myndighet och än en affärsbank. Någon närmare prövning av olika alternativ torde inte alltid ha förekommit, och frågan om låneförvaltningens organisation borde närmare övervägas. Vad gäller fonden för låneunderstöd kunde förutsättas att frågan uppmärksammades vid den genom statskontoret pågående översynen.

Riksrevisionsverket framhåller i sitt yttrande bl. a. att efter hand som fondförvaltande myndigheter inordnas i statens ekonomi-administrativa system (SEA-systemet) och en mera specificerad redovisning inom ramen för en verksamhetsplan organiseras, det bör bli möjligt att ta fram ett bättre underlag för bedömning av förvaltningskostnadernas faktiska och relativa storlek. Verket anför vidare att man inom ramen för pågående eller planerade förvaltningsrevisionella projekt torde få anledning att bl. a. ta upp frågan om inriktningen av och kostnaderna för olika statliga stödåtgärder och därmed också låneformen.

I skrivelse till Kungl. Maj:t har revisorerna förklarat att de ansluter sig till de i granskningspromemorian anförda synpunkterna samt hem-

ställt dels att skrivelsen jämte granskningspromemorian och yttranden måtte överlämnas till budgetutredningen, dels att en undersökning måtte företas av frågan om organisationen av den låneverksamhet som bedrivs via statens utlåningsfonder.

Ej avslutade ärenden

Statens kostnader för skatteadministrationen

(granskningspromemoria nr 10/1970)

Statsverkets nettoinkomst på driftbudgeten under titeln skatter utgjorde budgetåret 1968/69 drygt 31,6 miljarder kronor eller drygt 90 procent av de totala inkomsterna på driftbudgeten. Redovisningstekniskt uppdelades skatterna på 25 olika typer. Någon utredning av frågan om de statliga förvaltningskostnaderna på förevarande område har tidigare ej gjorts. Mot denna bakgrund har en undersökning genomförts av statens kostnader för skatteadministrationen såväl sammanlagt som med fördelning på olika skatteslag. Förutom kostnadsberäkningarna, som har omfattat ett stort antal myndigheter, berör utredningen mångfalden av författningar inom skatteområdet och medborgarnas anpassning till rådande skattelagar. Den i ärendet upprättade granskningspromemorian har utsänts på remiss till ett större antal myndigheter och organisationer.

Det statliga kommittéväsendet

(granskningspromemoria nr 13/1970)

Utgifterna för de statliga kommittéernas verksamhet har för tioårsperioden 1959/69 stigit från 8,9 till 44,3 milj. kronor. Med hänsyn bl. a. till denna kostnadsutveckling har en undersökning gjorts om möjligheterna att rationalisera de former i vilka den offentliga utredningsverksamheten bedrivs. Resultatet därav har redovisats i en granskningspromemoria, som för närvarande är föremål för remissbehandling.

Utbildningsdepartementet

Avslutade ärenden

Svenskt biografiskt lexikon

(granskningspromemoria nr 7/1969)

I verksamhetsberättelsen för år 1969 anmäldes att i en granskningspromemoria hade behandlats vissa med utgivningen av Svenskt biografiskt lexikon (SBL) sammanhängande frågor. Ärendet har efter sedvanligt remissförfarande slutförts under år 1970.

SBL, vars huvudsakliga syfte är att ge beskrivningar av betydelsefulla

personligheter under olika skeden av det svenska samhällets utveckling, började på privat initiativ att ges ut redan år 1917 men måste av ekonomiska skäl läggas ned år 1931. Utgivningen togs emellertid åter upp år 1936 av en för ändamålet särskilt bildad institution, benämnd samfundet för svenskt biografiskt lexikons utgivande. Lexikonarbetet, förvars bedrivande utgått statsbidrag alltsedan budgetåret 1937/38, präglades ända fram till slutet av 1950-talet av en påfallande låg utgivningstakt. Nämnade förhållande föranledde år 1958 chefen för dåvarande ecklesiastikdepartementet att tillkalla särskilda sakkunniga med uppdrag att utreda frågan om fortsatt statligt stöd åt SBL. Uredningen skulle bl. a. undersöka möjligheterna till en effektivisering av lexikonarbetet genom att dels analysera de hittills tillämpade principerna för detta arbete, dels se över verksamhetens organisation.

De sakkunniga avlämnade år 1960 ett betänkande med förslag till riktlinjer för SBL:s fortsatta utgivning. I betänkandet framhölls att det, om de hittills i lexikonarbetet tillämpade urvalsprinciperna inte ändrades, skulle dröja ca 300 år tills lexikonet bleve fullbordat. Med hänsyn härtill föreslog de sakkunniga en radikal sänkning av utgivningstiden, innebärande att en tidrymd av 30 år skulle fastställas som längsta återstående utgivningstid. För att hålla denna tidsram krävdes enligt de sakkunniga en årlig produktion av 400 personartiklar och 100 släktartiklar.

I överensstämmelse med nyssnämnda betänkande föreslogs i en år 1962 avgiven proposition, vilken godkändes av riksdagen, att SBL:s återstående utgivningstid skulle förkortas till högst 30 år. Samtidigt beslöts att en ny statlig institution, benämnd svenskt biografiskt lexikon och underordnad en av Kungl. Maj:t utsedd styrelse, skulle inrättas fr. o. m. den 1 juli 1962 för att ta hand om verksamheten.

I sina anslagsäskanden för budgetåret 1966/67 anmälde SBL-styrelsen att den för att hålla det av riksdagen bestämda tidsschemat tvingats vidta vissa förenklings- och rationaliseringsåtgärder i lexikonarbetet, innefattande bl. a. en nedskärning av den årliga produktionen från ursprungligen beräknade 400 personartiklar till 250 sådana artiklar.

Vid den av riksdagens revisorers kansli gjorda undersökningen har konstaterats att SBL-styrelsen i och för sig inte torde ha handlat oriktigt, när den i syfte att i möjligaste mån hålla den av riksdagen fastställda utgivningstiden fattade beslut om de nyssnämnda förenklings- och rationaliseringsåtgärderna. Samtidigt har emellertid framhållits att förhållandet hade bort bringas till riksdagens kännedom, eftersom nedskärningen av den årliga artikelproduktionen var så betydande — ca 40 procent av ursprungsprogrammet. I sammanhanget har upplysts om att SBL-styrelsen såsom en väsentlig orsak till att de av riksdagen uppdragna riktlinjerna för lexikonarbetet inte kunnat följas angett, att arbetet med

placerandet av artikelbeställningar, underhandlingar med författare, illustrering och korrektur samt olika administrativa uppgifter m. m. tagit mera tid i anspråk än den som från början var beräknad. Mot bakgrunden härav har i granskningspromemorian föreslagits att SBL-redaktionen för framtiden avlastas vissa av de nämnda göromålen. Härvidlag har pekats på möjligheten av att på det statsägda företaget, AB Allmänna förlaget, överlåta bl. a. de rent tryckeritekniska arbetsuppgifterna samt bestyret med marknadsföringen av lexikonet. I granskningspromemorian har förordats att överläggningar i frågan snarast tas upp mellan SBL-styrelsen och förlaget.

Granskningspromemorian har av revisorerna utsänts på remiss till SBL-styrelsen, Allmänna förlaget, statskontoret, riksarkivet, riksbibliotekarien, Svenska akademien, Vetenskapsakademien, Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien samt Svenska historiska föreningen.

De i granskningspromemorian framförda förslagen om etablerande av samarbete mellan SBL-redaktionen och Allmänna förlaget har i stort sett vunnit anslutning vid remissbehandlingen. Då revisorerna med hänsyn härtill har ansett sig kunna utgå från att erforderliga kontakter i frågan utan dröjsmål kommer att tas mellan SBL-styrelsen och förlaget, har revisorerna beslutat att granskningspromemorian från revisorernas sida inte skall föranleda annan åtgärd än att en i ärendet upprättad tilläggspromemoria skall tillställas SBL-styrelsen för kännedom.

Anskaffning av teknisk utrustning för gymnasier och fackskolor

(granskningspromemoria nr 14/1969)

I verksamhetsberättelsen för år 1969 anmäldes att en undersökning hade gjorts av formerna för anskaffningen av teknisk utrustning för gymnasier och fackskolor. Sedan den i ärendet upprättade granskningspromemorian underkastats sedvanlig remissbehandling, har ärendet slutförts under år 1970.

För att underlätta och förbilliga anskaffning av teknisk utrustning till gymnasier och fackskolor utarbetade en expertgrupp inom riksrevisionsverket under åren 1965—1967 särskilda s. k. utrustningslistor, avsedda att tjäna som ledning vid skolmyndigheternas upphandling av den ifrågavarande materielen. Utrustningslistorna hade efter färdigställandet av riksrevisionsverket överlämnats till skolöverstyrelsen för fastställelse och vidarebefordran till berörda skolor. Till listorna hade fogats separata lärar- och elevhandledningar (laborationshandledningar). Riksrevisionsverkets avsikt hade varit att dessa handledningar, vilka utgjorde ett nödvändigt komplement till utrustningslistorna, genom skolöverstyrelsens försorg skulle tillställas skolorna samtidigt som listorna. Det hade vidare från riksrevisionsverkets sida förutsatts att utrustningslistorna

kontinuerligt skulle ses över för att möjliggöra en erforderlig anpassning av dem till den fortgående utvecklingen på det tekniska området.

I en i september 1967 till Kungl. Maj:t avlåten skrivelse hade riksrevisionsverket lämnat en redogörelse för de resultat som bedömdes ha uppnåtts genom den ovannämnda expertgruppens arbete. Användandet av utrustningslistorna hade enligt ämbetsverkets mening bl. a. lett till ett förenhetligaude av materielen i fråga om såväl typer som utförande och kvalitet m. m. En omedelbar följd härav hade varit att tillverkningen hos leverantörerna kunnat planeras i större serier med kostnadssänkande effekt som konsekvens. Avsevärda besparingar ansågs härigenom ha uppnåtts, och ämbetsverket räknade med att dessa besparingar skulle komma att stiga till mångmiljonbelopp allteftersom uppbyggnaden av fackskolorna och utrustningen av gymnasieskolorna fortskred.

I granskningspromemorian har påpekats att riksrevisionsverket vid beräkningen av de nyssnämnda besparingarna uppenbarligen utgått från att upphandlingen av den aktuella utrustningen verkställdes i enlighet med de rekommendationer som ämbetsverket ursprungligen gett i sina till skolöverstyrelsen överlämnade förslag till utrustningslistor och laborationshandledningar. Den nu gjorda undersökningen hade emellertid utvisat att nämnda utredningsmaterial endast i begränsad utsträckning ställts till skolornas förfogande. Bl. a. hade uppgifter om lämpliga fabrikat, leverantörer, priser m. m. strukits från listorna. Vidare hade de för användningen av utrustningslistorna nödvändiga laborationshandledningarna antingen inte alls eller alltför sent distribuerats till skolorna. Slutligen hade någon korrigering eller komplettering av listorna med hänsyn till inträffade förändringar i marknadsläget över huvud taget inte verkställt av skolöverstyrelsen. Enligt granskningspromemorian hade av nu angivna skäl användbarheten av utrustningslistorna blivit starkt begränsad, vilket i sin tur medfört att de från början av riksrevisionsverket uppsatta besparingsmålen inte kunnat uppnås. Till bestyrkande härav har i granskningspromemorian hänvisats till uttalanden av såväl chefsexperten i den förenämnda expertgruppen som ett stort antal gymnasierektorer.

I syfte att för framtiden få de ovan berörda missförhållandena tillrättalagda har i granskningspromemorian föreslagits att skolöverstyrelsen utan dröjsmål skall dels distribuera så långt möjligt fullständiga specifikationer på alla detaljer i utrustningslistorna, dels tillhandahålla de till listorna hörande laborationshandledningarna, dels komplettera och korrigera listorna under hänsynstagande till utvecklingen på det tekniska området. Vidare har förordats att skolöverstyrelsen undersöker möjligheterna att i förbilligande syfte anordna centralanskaffning av laborationsmaterielen. Slutligen har satts i fråga om inte särskilda konsultgrupper bör utses av skolöverstyrelsen med uppgift att fortlöpande följa utvecklingen på förevarande område.

Granskningspromemorian har av revisorerna för yttrande remitterats till riksrevisionsverket, skolöverstyrelsen, universitetskanslersämbetet, utrustningsnämnden för universitet och högskolor, Svenska kommunförbundet samt vissa i den förenämnda expertgruppen ingående representer.

De i granskningspromemorian framförda förslagen har i stort sett vunnit anslutning vid remissbehandlingen. Skolöverstyrelsen har sålunda bl. a. förklarat att ämbetsverket omgående kommer att se över utrustningslistorna samt utarbeta och distribuera nytt informationsmaterial om cirkapriser på läromedlen. Styrelsen har vidare utfäst sig att dels omedelbart informera bl. a. skolstyrelser och rektorer om laborationshandledningarna, dels undersöka möjligheten av att för centrala inköp av laborationsutrustning anlita utrustningsnämnden för universitet och högskolor. Riksrevisionsverket har å sin sida uttalat att ämbetsverket i fortsättningen vid utövningen av sin löpande förvaltningsrevision kommer att ha uppmärksamheten riktad på de i granskningspromemorian behandlade frågorna.

Då av remissvaren sålunda framgått att vederbörande ansvariga myndigheter utan dröjsmål kommer att vidta åtgärder för tillrättaläggande av de i granskningspromemorian påtalade förhållandena, har revisorerna beslutat att ärendet inte skall föranleda annan åtgärd än att en i ärendet upprättad tilläggspromemoria skall tillställas riksrevisionsverket och skolöverstyrelsen för kännedom.

Institutet för rikskonserter

(granskningspromemoria nr 1/1970)

År 1968 beslöt riksdagen att den sedan år 1963 på försök bedrivna rikskonserterverksamheten skulle byggas ut i mera reguljära former. Det bestämdes i enlighet härmed att den centrala delen av verksamheten skulle organiseras som en stiftelse, ledd av en styrelse, vars ledamöter skulle utses till hälften av Kungl. Maj:t och till hälften av olika intressenter. Den närmaste ledningen av stiftelsen, som fick namnet Institutet för rikskonserter (IRK), skulle utövas av en av Kungl. Maj:t utsedd direktör. I den till grund för ovannämnda beslut liggande propositionen hade betonats att IRK vid utövandet av sin verksamhet skulle komma att bli i behov av ett gott samarbete med regionala och lokala organ. På det regionala planet, där samarbete krävdes med landsting, länsskolnämnder och länsbildningsförbund, förutsattes den närmare utformningen och samordningen av insatserna bli beroende av initiativ från de närmast berörda myndigheterna och organen inom regionen, medan på det lokala planet primärkommunerna och organisationslivet avsågs skola svara för de åtgärder som behövdes för att genomföra planerade arrangemang.

I en till revisorerna år 1969 inkommen skrivelse har en enskild person, nedan benämnd A., anmält att allvarliga klagomål från olika håll framförts mot IRK:s sätt att sköta sina arbetsuppgifter. A. har i skrivelsen förklarat att han funnit klagomålen berättigade och har för egen del anfört en rad exempel på att IRK i sin verksamhet gjort sig skyldigt till såväl organisatoriska som pedagogiska och konstnärliga felgrepp. Bl. a. har omnämnts att förseningar vid upprepade tillfällen förekommit vid distributionen av IRK:s informationsmaterial — program o. dyl. har exempelvis kommit vederbörande arrangörer till handa först efter det att konserterna hållits. A. har vidare påstått att IRK i strid mot givna direktiv inte i tillräcklig utsträckning anlitat befintlig regional sakkunskap i konstnärliga och administrativa frågor, vilket enligt A. lett till att flera arrangemang blivit bristfälligt genomförda.

Revisorerna har berett IRK tillfälle att förklara sig angående innehållet i A:s ovannämnda skrivelse. I ett med anledning härav inkommet yttrande har IRK bl. a. erinrat om att institutet inte har någon formell möjlighet att genom direktiv fastställa hur det regionala och lokala samarbetet skall utformas utan är hänvisat till — förutom allmänna överenskommelser med berörda myndigheter och folkrörelseorganisationer etc. — frivilliga insatser av lokala arrangörer. Beträffande A:s påstående att förseningar i distributionen av program o. dyl. förekommit har IRK medgett, att brister i angivet avseende förelegat, men har samtidigt betonat att dessa brister, även om de delvis berott på svagheter i institutets egna organisationsrutiner och interna kontroll, väsentligen förorsakats av bristfälliga kontakter mellan IRK å ena sidan samt de regionala och lokala instanserna å den andra. IRK har i sammanhanget förklarat att institutet målmedvetet kommer att försöka eliminera de svagheter i den egna organisationen som påvisats samt förbättra relationerna till de myndigheter och organ som har att svara för verksamheten på det regionala och lokala planet.

Då det med hänsyn till vad IRK i sitt yttrande anfört kan förväntas att institutets verksamhet i fortsättningen kommer att bedrivas mera friktionsfritt än vad som tidigare varit fallet, har revisorerna beslutat att ärendet från revisorernas sida inte skall föranleda annan åtgärd än att en i ärendet upprättad granskningspromemoria skall tillställas IRK samt A.

Statens heraldiska verksamhet

(granskningspromemoria nr 5/1970)

Enligt statsmakternas uttalande i samband med inrättandet år 1953 av statens heraldiska nämnd och heraldiska sektionen vid riksarkivet

skall inflytande avgifter för heraldiska uppdrag såvitt möjligt täcka samtliga med den heraldiska verksamheten förenade utgifter.

För att utröna i vad mån denna princip har kunnat följas och om formerna för verksamheten är ändamålsenliga har riksdagens revisorer föranstaltat om en undersökning. Av den i ärendet upprättade granskningspromemorian framgår att omfattningen av den heraldiska verksamheten — mätt i antalet ärenden — successivt har minskat. Det har även bedömts som mindre troligt att den nedåtgående trenden skulle komma att brytas. Mot bakgrund härav har föreslagits att statskontoret i samråd med riksarkivet och riksrevisionsverket i en rationaliseringsundersökning skall granska behovet av statliga insatser på förevarande område. Därvid har förutsatts att även förhållandet till den verksamhet på varumärkesområdet som bedrivs av patent- och registreringsverket skall uppmärksammas. Beträffande den heraldiska verksamhetens finansiering har vid undersökningen konstaterats att under budgetåren 1964/65—1968/69 kostnadstäckningen uppgått till endast 32—43 procent. Under år 1968 har emellertid en ny taxa fastställts av riksarkivet i samråd med riksrevisionsverket. Denna taxeförändring har beräknats komma att medföra en 70-procentig kostnadstäckning. I granskningspromemorian framhålls det som angeläget att riksarkivet uppmärksamt följer inkomstutvecklingen och — i mån av behov — i samråd med riksrevisionsverket vidtar de åtgärder som erfordras för att den av statsmakterna fastslagna principen för finansieringen av den heraldiska verksamheten skall kunna förverkligas.

Den upprättade granskningspromemorian har remitterats för yttrande till berörda myndigheter.

Riksarkivet och statens heraldiska nämnd har inte haft något att erinra mot förslaget om en utredning. Denna borde enligt deras mening utföras omkring årsskiftet 1973—1974.

Riksrevisionsverket avser att innevarande år påbörja en analys av riksarkivets hela verksamhet och är av den uppfattningen, att en omprövning av den heraldiska verksamheten bör göras först sedan analysen har slutförts.

Statskontoret anser att den i remissen väckta frågan i första hand bör prövas i anslutning till riksrevisionsverkets analys.

Då, såsom framgår av det anförda, riksrevisionsverket kommer att analysera hela verksamheten vid riksarkivet och då det torde få förutsättas att vad som har anförts i granskningspromemorian och i remissvaren kommer att beaktas vid denna analys, har ärendet från revisorernas sida inte föranlett annan åtgärd än att en efter remissbehandling upprättad tilläggspromemoria jämte bilagor för kännedom tillställts statskontoret, riksrevisionsverket, riksarkivet, statens heraldiska nämnd samt patent- och registreringsverket.

Ökad samordning av universitets- och högskoleutbildningen i Örebro

(granskningspromemoria nr 6/1970)

I Örebro bedrivs för närvarande eftergymnasial utbildning på universitets- och högskolenivå vid tre olika enheter, nämligen universitetsfilialen, socialhögskolan samt gymnastik- och idrottshögskolan. Nämn-da lärosäten kännetecknas i organisatoriskt avseende av en långt gående splittring. Så t. ex. lyder universitetsfilialen under Uppsala universitet, vilket som huvudman har universitetskanslersämbetet, medan de båda högskolorna leds av var sin styrelse, direkt underställd Kungl. Maj:t. Den lokala administrationen är i sin tur uppdelad på tre skilda kanslier, och någon samverkan i reguljära former förekommer inte i fråga om utnyttjandet av vare sig lärarpersonal eller undervisningslokaler, undervisningsmateriel, kontorsutrustning o. dyl.

I olika sammanhang har förslag förts fram om en utbildningsmässig och administrativ samordning av hela den ifrågavarande verksamheten. Bl. a. har spörsmålet behandlats av de två utredningar som föregick inrättandet av socialhögskolan respektive av gymnastik- och idrotts-högskolan. Några mera påtagliga resultat av samordningssträvandena har emellertid ännu ej uppnåtts.

Vid en av riksdagens revisorers kansli verkställd utredning, vilken redovisats i en granskningspromemoria, har konstaterats att de krav på ökad samordning av den postgymnasiala utbildningen i Örebro vilka på sätt nyss sagts vid flera tillfällen rests fortfarande i hög grad gör sig gällande. I sammanhanget har bl. a. påpekats att frånvaron av varje form av organiserat samarbete medfört att de totalt tillgängliga personella och materiella resurserna inte kunnat utnyttjas på ett rationellt och från ekonomisk synpunkt godtagbart sätt.

En av orsakerna till att de ovan berörda samordningsproblemen ännu inte fått en tillfredsställande lösning kan enligt granskningspromemorian ha varit att de tre utbildningsenheter i *central* instans varit och fortfarande är underordnade skilda huvudmän. I promemorian har emellertid hävdats att nämnda omständighet inte hade bort hindra uppbyggandet av en integrerad *lokal* organisation för handläggning av sådana ärenden som för de ifrågavarande utbildningsgrenarna är lika och gemensamma. Med hänsyn till angelägenheten av att en sådan organisation utan ytterligare dröjsmål tillskapas har i granskningspromemorian föreslagits att särskilda sakkunniga snarast tillkallas för att närmare utreda och framlägga konkreta förslag i frågan. Utredningen bör enligt promemorian bedrivas i sådan takt att den nya organisationen kan träda i kraft senast i samband med att de tre utbildningsenheter i enlighet med föreliggande planer flyttar ut till ett nytt i Örebros närhet beläget gemensamt universitetsområde.

Då denna utflyttning inte torde vara helt genomförd förrän om ca 2—3 år har i granskningspromemorian förordats att under mellantiden ett interimistiskt samarbetsorgan tillskapas med representanter för samtliga berörda läroanstalter. Därvid har förutsatts att detta organ skall ges sådana befogenheter att det får möjlighet att snabbt komma till rätta med huvuddelen av de samordningsproblem vilka för dagen är mest aktuella.

Granskningspromemorian har av revisorerna för yttrande tillställts statskontoret, byggnadsstyrelsen, universitetskanslersämbetet, Uppsala universitet, socialhögskolan i Örebro, gymnastik- och idrottshögskolan i Örebro, utrustningsnämnden för universitet och högskolor, samarbetsnämnden för lokal- och utrustningsprogramkommittéerna för universitet och högskolor, 1968 års utbildningsutredning samt Sveriges förenade studentkårer. Samtliga remissorgan har tillstyrkt att åtgärder vidtas för att åstadkomma en ökad samordning av universitets- och högskoleaktiviteterna i Örebro.

Revisorerna har efter egna överväganden i frågan beslutat att till Kungl. Maj:t avlåta en skrivelse i ärendet. I nämnda skrivelse har bl. a. uttalats att genomförandet av en fullständig integration av universitets- och högskoleutbildningen i Örebro för närvarande torde möta stora svårigheter, framför allt beroende på att de tre utbildningsenheterna lyder under skilda huvudmän. Sistnämnda spörsmål hänger emellertid i sin tur intimt samman med den större frågan, hur generellt sett den yttre strukturen av vårt universitetsväsende lämpligen bör vara utformad. Med hänsyn härtill har revisorerna satt i fråga om en slutgiltig lösning av de i Örebro aktuella samordningsproblemen över huvud taget är möjlig att nå utan en föregående radikal omprövning av hela spörsmålet om universitetens och högskolornas yttre organisation. I sammanhanget har erinrats om att 1968 års utbildningsutredning har i uppdrag att klarlägga bl. a. just denna fråga. Mot denna bakgrund har revisorerna förklarat att de anser att resultatet av nämnda utredning bör avvaktas innan slutlig ställning tas till spörsmålet om hur den högre utbildningsverksamheten i Örebro i framtiden skall organiseras. Revisorerna har i enlighet härmed hemställt att handlingarna i förevarande ärende av Kungl. Maj:t måtte överlämnas till 1968 års utbildningsutredning för att tas i beaktande vid dess fortsatta utredningsarbete. Samtidigt har emellertid framhållits att hinder inte torde möta att inom ramen för nuvarande yttre organisation vidta vissa omedelbara åtgärder för främjande i Örebro av ett ökat samarbete på den högre utbildningens område. I sådant syfte har revisorerna föreslagit att ett interimistiskt samarbetsorgan bildas med sådan befogenhet att det kan ta till vara de möjligheter till praktisk samverkan vilka redan nu föreligger på såväl det administrativa som det utbildningsmässiga planet.

Avslutningsvis har revisorerna i den förenämnda skrivelsern erinrat

om att i riksrevisionsverkets planer för omorganisation av den statliga redovisnings- och revisionsverksamheten bl. a. ingår att Uppsala universitet skall utgöra redovisningscentral för universitetsfilialen och socialhögskolan i Örebro, medan gymnastik- och idrottshögskolan i Örebro skall hänföras till tekniska högskolans i Stockholm redovisningscentral. Revisorerna har ifrågasatt om tillräckliga skäl finns att på angivet sätt splittra den kamerala verksamheten på två olika enheter och har därför förordat att riksrevisionsverkets planer i nu nämnt avseende underkastas omprövning.

Ej avslutade ärenden

Utgallring av arkivalier hos statsförvaltningen

(granskningspromemoria nr 15/1970)

Mängden av arkivalier inom statsförvaltningen beräknas numera tillväxa med omkring 4 hyllmil per år och denna ökning fortskrider i stegrad takt. Möjligheterna att genom tidigt insatta gallringsåtgärder nedbringa arkivaliemängderna har i olika sammanhang uppmärksammats, främst med hänsyn till de betydande kostnader som är förenade med materialets omhändertagande och förvaring för framtiden. En hos revisorerna företagen utredning har siktat till att klarlägga läget för dagen, särskilt såvitt gäller gallringen av arkivalier. Undersökningen, som avsett ett tiotal centrala ämbetsverk och ett större antal lokala myndigheter, har utvisat att arkiverings- och gallringsfrågorna främst hos den sistnämnda myndighetsgruppen gett anledning till erinringar och kommentarer samt att en effektivisering av landsarkivens stödjande och kontrollerande funktioner är påkallad. Den i ärendet upprättade granskningspromemorian har tillställts riksarkivet för yttrande.

Inrikesdepartementet

Avslutade ärenden

Förluster på vissa stalliga lånegarantier

(granskningspromemoria nr 3/1970)

Staten lämnar sedan ett antal år tillbaka särskilt stöd till hantverks- och industriföretag m. fl. i form av statlig garanti för lån till nämnda företag. För att täcka därvid uppkomna förluster anvisas varje budgetår särskilda medel på riksstaten. Påfallande höga merutgifter har redovisats under de fem budgetåren 1964/65—1968/69. De faktiskt utbetalade beloppen har sålunda varit nästan tre gånger så stora som de budgeterade. Mot denna bakgrund har revisorerna beslutat undersöka anledningen till merutgifterna.

Den genomförda undersökningen har främst avsett industrilånegarantier. Kreditstödet i fråga infördes genom beslut av 1954 års riksdag. Garantierna beviljas av kommerskollegium. Alltsedan budgetåret 1956/57 har statens förluster på dessa kreditgarantier bestritts från ett förslagsanslag, benämnt Täckande av förluster i anledning av statligt stöd till hantverks- och industriföretag m. m. För att täcka statens förluster infördes år 1968 en särskild garantiavgift av en halv procents årlig ränta på industrigarantilånens utestående kapitalbelopp.

T. o. m. budgetåret 1968/69 har — såsom framgår av undersökningen — på det ifrågavarande anslaget anvisats sammanlagt 16,4 milj. kronor. Anslagsbelastningen har emellertid uppgått till 40,1 milj. kronor. Ställda i relation till beviljade garantibelopp har förlusterna uppgått till ca 7,9 procent. För att försöka klarlägga anledningen till att garantigivningen i vissa fall lett till betydande förluster har en genomgång gjorts av tillgängligt aktmaterial rörande de lånegarantier på mer än 0,5 milj. kronor som infriats under budgetåren 1966/67—1968/69.

Lånegarantier till 13 företag har berörts av undersökningen. I promemorian konstateras att — såvitt framgått av tillgängliga handlingar och i övrigt inhämtade uppgifter — gällande bestämmelser iakttagits i samtliga undersökta ärenden. Orsaken till att projekten misslyckats kan hänföras till ett flertal olika omständigheter, som det — åtminstone i många fall — synes ha varit svårt att förutse. I flera ärenden har vidare de sociala skälen för bifall varit så framträdande, att de som haft att fatta beslut blivit mer eller mindre försatta i en tvångssituation. Ett risktagande av annat slag än vid vanliga bankkrediter har även förutsatts vid tillskapandet av det statliga stödet.

Låntagare skall till företagareföreningen lämna redovisning för verksamheten för varje redovisningsår eller den kortare tidsperiod som kommerskollegium eller föreningen bestämt. I promemorian har anförts att företagareföreningarna i allmänhet synes ha underrättat kommerskollegium på ett relativt sent stadium om en otillfredsställande utveckling hos stödföretagen. Företagareföreningarna har emellertid först under senare år erhållit resurser för att mera kontinuerligt kunna följa utvecklingen hos stödföretagen.

Kommerskollegium och arbetsmarknadsstyrelsen har nyligen påbörjat en försöksverksamhet med en intensivare bevakning genom företagareföreningarna.

Utredningen har även studerat vissa andra områden där staten lämnat lånegarantier. Beträffande kreditstödet till turisthotellnäringen hade inte någon garanti infriats fram till den 30 juni 1969. Vid samma tidpunkt uppgick infriade garantier till följd av kreditstödet på lantbrukets och trädgårdsnäringens område till 0,27 procent av beviljade belopp.

Statens förluster på beviljade industrilånegarantier redovisas netto, d. v. s. återvunna medel krediteras anslaget. Förlusttäckningsavgifter re-

dovisas första gången budgetåret 1969/70. Enligt vad som erfarits vid utredningen kommer dessa att tas upp på driftbudgetens inkomstsida under titeln Övriga diverse inkomster. I utredningen sätts i fråga om inte influtna avgifter borde tillföras det anslag på vilket statens förluster på grund av infriade lånegarantier redovisas. Därigenom skulle direkt ur budgetredovisningen framgå i vad mån principen om täckning för inträffade förluster hade uppnåtts.

I propositionen nr 75 år 1970 föreslogs att statlig garanti skulle få tecknas av arbetsmarknadsstyrelsen för lån till företag för anskaffning av omsättningstillgångar. För dessa garantilån borde enligt propositionen samma räntevillkor gälla som i fråga om industrigarantilån. Det förutsattes vidare att på driftbudgeten skulle föras upp ett anslag för täckning av de förluster som kunde uppstå vid infriandet av ifrågavarande garantiåtaganden. Något förslag om förlusttäckningsavgift lades ej fram i propositionen.

Med hänsyn till att dessa i lokaliseringssyfte föreslagna lån till såväl form som villkor stämmer överens med industrigarantilånen har i utredningen satts i fråga om inte förlusttäckningsavgift också bör utgå på de garantilån som kan komma att beviljas av arbetsmarknadsstyrelsen. Samma redovisningssätt som föreslagits för industrigarantilånen synes böra tillämpas även i detta fall. Det har i undersökningen vidare observerats att någon förlusttäckningsavgift ej utgår för garantilånegivningen på jordbrukets och trädgårdsnäringens områden. Enligt utredningens mening synes det böra övervägas att införa en förlusttäckningsavgift även för dessa lån. Med hänsyn till de låga förlusttal som redovisats föreslår utredningen att ett system med engångsavgift bör prövas.

Enligt revisorernas beslut har granskningspromemorian för yttrande tillställts riksrevisionsverket samt, i särskilt angivna hänseenden, lantbruksstyrelsen, kommerskollegium, arbetsmarknadsstyrelsen och Företagareföreningarnas förbund.

Av remissmyndigheternas mer allmänna synpunkter på det statliga kreditstödet till hantverk och småindustri kan följande återges. Både kommerskollegium och Företagareföreningarnas förbund understryker vikten av att företagareföreningarnas resurser byggs ut. Härigenom skulle erhållas en bättre bevakning av den ekonomiska utvecklingen hos stödföretagen samt ges möjligheter för företagareföreningarna till ökade insatser som rådgivare vid produktval och planering. Kommerskollegium och arbetsmarknadsstyrelsen framhåller att skäl talar för risken av betydande förluster på garantilånen även i fortsättningen. Kollegiet kommer därför att med uppmärksamhet följa förlustutvecklingen och — om så är erforderligt — överväga ändrade normer för beräkning av förlusttäckningsavgifter.

Promemorians förslag om uttagande av förlusttäckningsavgift och om

redovisning av sådana avgifter biträds i regel av remissmyndigheterna. Lantbruksstyrelsen anmäler dock en avvikande mening beträffande frågan om förlusttäckningsavgift på jordbrukets och trädgårdsnäringens områden. Som motiv för sin ståndpunkt, att anledning inte finns att nu ta upp denna fråga, hänvisar styrelsen till att förlusterna är låga på denna lånegarantigivning.

Under beaktande av vad som framkommit i förevarande ärende har revisorerna hemställt att Kungl. Maj:t måtte besluta om införande av de i utredningen föreslagna förlusttäckningsavgifterna, om redovisning av influtna förlusttäckningsavgifter på respektive anslag samt om samma redovisningsmetod för eventuellt kommande förluster på lokaliseringsslån som nu tillämpas för förluster på industrilånegarantier.

Mot beslutet har anmälts reservation av herrar *Hansson* och *Svenningsson* samt fröken *Wetterström* och herr *Jacobsson*, vilka ansett att revisorerna med hänsyn till vad lantbruksstyrelsen anfört i ämnet inte hade bort föreslå införande av förlusttäckningsavgift vid lånegarantigivningen inom jordbrukets och trädgårdsnäringens områden.

Kontroll till förhindrande av missbruk av vissa bidrag till omskolning m. m.

(granskningspromemoria nr 9/1970)

Betydande resurser har ställts till arbetsmarknadsmyndigheternas förfogande på senare år för att underlätta den erforderliga anpassningen på arbetsmarknaden. Bl. a. utgår stöd i form av utbildningsbidrag vid arbetsmarknadsutbildning, flyttningsbidrag och arbetslöshetshjälp.

Som hjälp åt de studerande som ännu ej har inträtt på arbetsmarknaden eller som av andra skäl ej omfattas av de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna utgår studiesociala lån och bidrag. Denna hjälp sammanfaller i viss omfattning till sitt syfte med den arbetsmarknadspolitiska verksamheten, vilket kan vålla komplikationer vid själva bidragsgivningen.

Statens kostnader för den här nämnda verksamheten är betydande. Sålunda uppgick under budgetåret 1968/69 utgifterna för det arbetsmarknadspolitiska stödet till mer än 1 miljard kronor och för de studiesociala bidragen till ca 436 milj. kronor. I studielån och återbetalningspliktiga studiemedel utbetalades samtidigt nära 700 milj. kronor.

Inom riksdagens revisorers kansli har en undersökning gjorts för att bl. a. klarlägga om det hos länsarbetsnämnderna, vilka i huvudsak har att svara för det arbetsmarknadspolitiska stödet, tillämpas något system för kontroll av att de på området föreliggande bidragsmöjligheterna inte missbrukas. Undersökningen har visat att de kontrollrutiner som används i stort sett får anses tillfredsställande men att de i vissa avseenden bör utvidgas och effektiviseras.

I den i ärendet upprättade granskningspromemorian har sålunda bl. a. satts i fråga om inte genom riksrevisionsverkets försorg en undersökning bör göras för att slå fast om den konstaterade bristande kontrollen av de sökandes personuppgifter i ansökan om utbildningsbidrag kan ha medfört ökade kostnader för statsverket i form av felaktigt utbetalade sådana bidrag. Vidare har föreslagits att centrala studiehjälpsnämnden och arbetsmarknadsstyrelsen skall vidta åtgärder för att förhindra att de båda myndigheterna utan föregående samråd beviljar bidrag och lån för en och samma utbildning. Det har dessutom framhållits som önskvärt att centrala studiehjälpsnämnden tillsammans med riksrevisionsverket utarbetar rutiner för systematisk tillsyn av de lokala skolmyndigheternas handläggning av studiehjälpsärendena samt att riksrevisionsverket verkställer en särskild granskning av länsstyrelsernas förskottsutbetalningar av medel för statlig studiehjälp. Sistnämnda granskning bör enligt granskningspromemorian i första hand syfta till kontroll av att förskottsmedel inte rekvireras för tidigt eller med i förhållande till behovet för stora belopp.

Av de avgivna remissvaren har framgått att vederbörande ansvariga myndigheter är beredda att utan dröjsmål vidta de åtgärder som erfordras för att så långt möjligt komma till rätta med de i granskningspromemorian påtalade förhållandena. Bl. a. avser centrala studiehjälpsnämnden att i fortsättningen utöka sin tillsynsverksamhet samt revidera de nuvarande anvisningarna för rekvisition av medel för statlig studiehjälp. Vidare kommer riksrevisionsverket att föranstalta om en undersökning, huruvida kontrollen av ansökningar om arbetsmarknadsutbildning fungerar tillfredsställande, samt arbetsmarknadsstyrelsen att medverka till att en intimare kontakt etableras mellan länsarbetsnämnderna och övriga bidragsbeviljande statliga och kommunala myndigheter.

Då det sålunda kan förväntas att de i granskningspromemorian behandlade problemen genom berörda myndigheters försorg kommer att få en godtagbar lösning, har revisorerna beslutat att promemorian inte skall föranleda annan åtgärd än att en i ärendet upprättad tilläggspromemoria för kännedom skall tillställas centrala studiehjälpsnämnden, statskontoret, riksrevisionsverket och arbetsmarknadsstyrelsen.

Civildepartementet

Avslutade ärenden

Arbetsbalansen på statens planverks planbyrå

(granskningspromemoria nr 13/1969)

I verksamhetsberättelsen för år 1969 anmäldes att i en granskningspromemoria behandlats vissa frågor rörande arbetsbalansen hos planverket med särskild inriktning på förhållandena vid verkets planbyrå. Yttrande över promemorian har inhämtats från planverket, vilket instämt i de synpunkter på förevarande spörsmål som utvecklats i granskningspromemorian. Ärendet har slutförts under år 1970.

Vid inrättandet den 1 juli 1967 övertog statens planverk en betydande arbetsbalans från byggnadsstyrelsen, och antalet balanserade ärenden ökade ytterligare under de två första verksamhetsåren. På planbyrån steg arbetsbalansen under angivna tid från 410 till 495 ärenden, till huvudsaklig del utgörande besvärärenden rörande tillåtligheten av byggnadsföretag. Vissa åtgärder hade vidtagits av planverket i syfte bl. a. att förstärka personalen och meddela allmänna anvisningar för kommuner och länsorgan.

Vid sin slutliga prövning av ärendet har revisorerna beslutat tillställa chefen för civildepartementet en skrivelse med vissa synpunkter på de sålunda aktualiserade frågorna. I skrivelsen har erinrats om de olägenheter som kunde förorsakas byggnadsverksamheten genom att besvärärenden och andra med samhällsutbyggnaden sammanhängande ärenden under längre tid blev liggande hos remissmyndigheter i väntan på behandling och avgörande. Den genomsnittliga handläggningstiden per ärende uppgick på grund av arbetsbalansen till omkring sju månader, men även den av planverket beräknade normala handläggningstiden, tre månader, syntes vara alltför lång. Det kunde sättas i fråga om remittering av besvärärenden till planverket behövde förekomma i så stor omfattning som för närvarande tillämpades. Planverkets inställning till vissa principiella frågor torde utan remissförfarande vara tillgänglig för beaktande i ett flertal ärenden, och en viss olikformighet i tillämpningen av detaljplanebestämmelser torde även kunna tolereras. Sammanfattningsvis anfördes att den företagna granskningen gett anledning framhålla att den omfattande arbetsbalansen på planverkets planbyrå syntes kunna motverkas genom en större restriktivitet i remissförfarandet. Därigenom skulle planbyrån beredas ökade möjligheter att inrikta tillgängliga resurser på granskningen av övriga planärenden, särskilt de större och väsentligare frågor som krävde medverkan av den centrala planmyndigheten.

Kronofogdemyndigheten i Stockholm

(granskningspromemoria nr 4/1970)

Riksdagens revisorer har åren 1966—1968 företagit undersökningar av arbetsförhållandena vid kronofogdemyndigheten i Stockholm. Undersökningarna har inte föranlett revisorerna att föreslå några mera vittsyftande åtgärder. Den i stort sett avvaktande hållning revisorerna intagit har varit betingad av framför allt två omständigheter, nämligen dels att initialsvårigheterna, inte minst i form av personalbrist, i samband med omorganisationen av exekutionsväsendet vid verksamhetens förstatligande har varit större än som förutsetts, dels att övergången till ADB-system vid kronofogdemyndigheten har skett vid en tidpunkt då förberedelserna härför uppenbarligen var helt otillräckliga. De med sistnämnda förhållande förknippade olägenheterna har f. ö. varit så betydande, att lämpligheten av att över huvud taget använda ett sådant system i här ifrågavarande verksamhet har synts kunna sättas i fråga.

Revisorerna har funnit lämpligt med en förnyad undersökning av förevarande fråga och har i detta syfte från kronofogdemyndigheten låtit införskaffa en redogörelse beträffande arbetsläget år 1969 och utvecklingen av arbetssituationen under de senaste åren. Undersökningen har redovisats i en granskningspromemoria, i vilken anförts i stort sett följande.

Sedan tidigare undersökningar hade betydande förändringar inträtt. Arbetsläget var visserligen inte i alla avseenden helt tillfredsställande, men påtagliga förbättringar hade genomförts på vissa viktiga punkter. I detta hänseende kunde särskilt framhållas att ADB-systemet nu syntes fungera utan anmärkning och att de svårigheter som tidigare förelegat att samordna kronofogdemyndighetens och länsstyrelsens ADB-material hade övervunnits. Härigenom torde goda förutsättningar ha skapats för en utveckling mot större effektivitet i handhavandet av kronofogdemyndighetens olika arbetsuppgifter.

Det anfördes vidare att det i rådande läge inte torde finnas anledning att föreslå några mera genomgripande åtgärder. Det syntes dock liksom tidigare böra understrykas att den fortsatta utvecklingen av arbetsförhållandena inom kronofogdemyndigheten borde följas med uppmärksamhet. Det borde kunna förutsättas att så kommer att ske genom exekutionsväsendets organisationsnämnd eller det organ som kunde komma att överta nämndens funktioner. Det erinrades om att nämnden i slutet av år 1969 avgett ett principförslag rörande automatisk databehandling inom exekutionsväsendet. Förslaget var under remissbehandling. Vidare hade, likaledes i slutet av år 1969, särskilda sakkunniga tillkallats för att utreda frågan om ett centralorgan inom exekutionsväsendet. Vid prövningen av nämnda frågor torde bl. a. de spe-

ciella spörsmålen om en ändamålsenlig organisation av den exekutiva verksamheten i Stockholm kunna förutsättas bli beaktade.

Med hänsyn till vad som förekommit i ärendet har revisorerna inte funnit anledning till annan åtgärd än att granskningspromemorian för kännedom överlämnats till länsstyrelsen i Stockholms län, kronofogdemyndigheten i Stockholm, exekutionsväsendets organisationsnämnd, statskontoret och riksrevisionsverket.

Ej avslutade ärenden

Planfrågornas ställning i den departementala organisationen

(granskningspromemoria nr 16/1970)

Den statliga verksamheten på samhällsplaneringens område handläggs av ett flertal olika myndigheter under skilda departement. I en efter verkställd undersökning upprättad granskningspromemoria har uttalats att en ökad samordning av verksamheten bör eftersträvas, vilket motiverats med det starka funktionella samband som råder både i sak och i administrativt avseende mellan samhällsplaneringens olika grenar. En särskild utredning av planväsendets organisation och departementala ställning har därför ansetts påkallad. Promemorian har utsänts på remiss till berörda myndigheter.

Industridepartementet

Avslutade ärenden

Personalfrågor hos styrelsen för teknisk utveckling

(granskningspromemoria nr 9/1969)

I verksamhetsberättelsen för år 1969 anmäldes att i en granskningspromemoria behandlats vissa personalfrågor hos styrelsen för teknisk utveckling. Därvid hade bl. a. berörts frågan om personalökningar och lönesättningen i olika anställningsformer, främst mot bakgrunden av att styrelsen deltog i pågående försöksverksamhet med programbudgetering. Ärendet har slutförts under år 1970.

I granskningspromemorian har uttalats tveksamhet rörande lämpligheten av att tillämpa programbudgetering hos en myndighet av styrelsens karaktär, vars uppgifter väsentligen bestod i bidrags- och låneärenden beträffande vilka en prestationsmätning var förenad med åtskilliga problem.

Vidare har i promemorian framhållits att den personalorganisation som efter företagen utredning hade redovisats i samband med statsmakternas beslut om bildandet av ämbetsverket redan under det första

verksamhetsåret hade frångåtts i betydande grad. Ett avsevärt antal arvodesbefattningar hade inrättats och ytterligare behov av personal hade anmälts. Det fanns därför anledning att understryka vikten av att de rationaliseringsvinster som var avsedda att åstadkommas genom programbudgeteringen och den nya redovisningsorganisationen inte konsumerades av ökade administrationskostnader.

I fråga om den vid styrelsen tillämpade lönepolitiken anfördes i granskningspromemorian dels att de löneuppgörelser som träffats vid förhandlingar mellan statens avtalsverk och vederbörande personalorganisationer i vissa fall hade frångåtts utan förnyat samråd med avtalsverket, dels att styrelsen även i andra fall syntes ha tillämpat en viss generositet i lönesättningen, dels ock att ersättningsbelopp som hade fastställts av Kungl. Maj:t efter hörande av den s. k. kontraktsdelegationen senare hade höjts utan att ärendet undergått förnyad prövning eller anmälan. Det framhölls bl. a. att försöksverksamheten rörande programbudgetering inte kunde tas till intäkt för fria avvåganden av nämnd karaktär.

Med hänsyn till att frågan om samordning av viss statlig forskningsverksamhet för närvarande var föremål för särskild utredning, vid vilken även styrelsens verksamhetsområde skulle komma att beröras, borde försiktighet iaktas då det gällde utbyggnaden av styrelsens resurser. I avvaktan på resultatet av nämnda utredning borde uppdras åt statskontoret och riksrevisionsverket att kartlägga styrelsens arbetsuppgifter och bedöma dess personalbehov.

Yttranden över granskningspromemorian har inhämtats från statskontoret, riksrevisionsverket, styrelsen för teknisk utveckling och statens avtalsverk.

De tre förstnämnda remissmyndigheterna har alla gett uttryck åt den uppfattningen, att vissa skäl talade för att försöksverksamhet rörande tillämpning av programbudget borde bedrivas även vid en myndighet av styrelsens karaktär. Även om prestationsmätning av verksamheten var svårgenomförbar, kunde programbudgetekniken skapa bättre beslutsunderlag och möjligheter att bedöma produktivets- och effektivitetsutvecklingen samt främja ett ekonomiskt tänkande på alla nivåer. Riksrevisionsverket har i detta sammanhang även erinrat om att Kungl. Maj:t genom beslut den 28 juni 1968 uppdragit åt ämbetsverket att verkställa utredning rörande mätning av produktivitet och effektivitet inom statlig verksamhet. Denna utredning bedrevs inom ramen för den pågående försöksverksamheten med programbudgetering. Riksrevisionsverket har även anmält att verket numera satt i gång ett förvaltningsrevisionellt projekt avseende styrelsen för teknisk utveckling. Vissa av de frågor som tagits upp i granskningspromemorian kunde i samband därmed bli belysta ytterligare. Beträffande de behandlade personal- och lönefrågorna har såväl statskontoret som riksrevisionsverket för-

klarat sig dela den i promemorian framförda meningen att ändringar av villkor för kontraktsanställning borde vidtas endast efter kontraktsdelegationens hörande. Avtalsverket har anmält sin avsikt att genom cirkulär till myndigheterna framhålla, att den pågående försöksverksamheten med programbudgetering inte medförde att myndigheterna hade större frihet vid lönesättningen än som följde av det av avtalsverket utfärdade s. k. handläggningscirkuläret.

Vid ärendets slutbehandling hos revisorerna har i en tilläggspromemoria konstaterats, att i regleringsbrev för budgetåret 1969/70 för styrelsen för teknisk utveckling myndighetens lönekostnader maximerats till visst belopp och att därigenom ökade möjligheter förelåg för statsmakterna att reglera utvecklingen hos styrelsen. Med hänsyn härtill och till vad som i övrigt upplysts av remissmyndigheterna, särskilt rörande den av riksrevisionsverket numera igångsatta speciella utredningen, har ärendet inte ansetts påkalla annan åtgärd från revisorernas sida än att materialet i ärendet för kännedom tillställts riksrevisionsverket och styrelsen för teknisk utveckling.

Avskrivning av vissa lån hos styrelsen för teknisk utveckling

(granskningspromemoria nr 11/1969)

I verksamhetsberättelsen för år 1969 anmäldes att i en granskningspromemoria redovisats en utredning rörande avskrivning av vissa lån som utlämnats av INFOR och av styrelsen för teknisk utveckling. Ärendet har slutförts under år 1970.

I den nämnda granskningspromemorian har framhållits att de låne-medel som stått till förfogande för INFOR och styrelsen för teknisk utveckling har avsett att möjliggöra finansiellt stöd för att föra fram forskningsresultat och uppfinningar till industriell produktion, främst sådana projekt beträffande vilka intresset från industrins sida var ringa eller resurserna för enskild ekonomisk satsning var begränsade. Med dessa förutsättningar var det naturligt att långivningen skulle vara förenad med risk för förluster.

Vid granskningen av ifrågavarande låneverksamhet hade uppmärksamats att de långivande myndigheterna företagit avskrivning av utlånade belopp i sådana fall, då uppkomna förluster betraktats som definitiva eller då utsikterna att återfå någon del av medlen bedömts som ringa. En redogörelse har lämnats för tre sådana fall, av vilka ett förenats med efterskänkande av kronans fordran. Vidare hade uppmärksamats att styrelsen för teknisk utveckling i kontrakt med lånesökande i förväg överenskommit om avskrivning av utestående skuldbelopp mot att styrelsen i gengäld betingat sig rätt att realisera patenträtter som ställts som säkerhet för lån. De företagna åtgärderna syntes inte inrymmas i de befogenheter som tillkom vederbörande myndighet. Det syntes

angeläget att styrelsen uppmärksammade ifrågavarande problem och sökte klarlägga den kamerala rutin som författningsenligt skulle tillämpas.

Yttranden i ärendet har inhämtats från statskontoret, riksrevisionsverket och styrelsen för teknisk utveckling. Remissmyndigheterna har anslutit sig till promemorians påpekande att de företagna avskrivningarna inte inrymdes i vederbörande myndigheters befogenheter och att reglerande bestämmelser var påkallade. Problemen skulle också komma att uppmärksammas vid pågående utredningar inom industridepartementet och riksrevisionsverket.

Då syftet med granskningen således kunde väntas bli tillgodosett, har vid slutbehandlingen någon ytterligare åtgärd från revisorernas sida inte ansetts erforderlig.

Försäljning av kasserad och övertalig materiel m. m. inom statsförvaltningen

(granskningspromemoria nr 10/1969)

I verksamhetsberättelsen för år 1969 anmäldes att en undersökning verkställdts rörande de organisationsformer m. m. som tillämpas vid försäljning av dels i den statliga verksamheten uppkommen kasserad och övertalig materiel, s. k. överskottsmateriel, dels produkter från vissa verkstäder lydande under kriminalvårdsstyrelsen, socialstyrelsen och arbetsmarknadsstyrelsen. Efter remissbehandlingen av den i ärendet upprättade granskningspromemorian har granskningen slutförts under år 1970.

I granskningspromemorian har inledningsvis redogjorts för utvecklingen av den enhet inom förenade fabriksverken som under benämningen överskottsförsäljningen startade sin verksamhet år 1960. Nämda enhet, vars huvuduppgift är att på den allmänna marknaden saluföra statlig överskottsmateriel, har under senare år undergått en mycket kraftig expansion; omsättningen har sedan starten mer än femdubblats. Orsaken till expansionen har främst varit att överskottsförsäljningen, som ursprungligen ägnade sig uteslutande åt försäljning av krigsmakten tillhörig överskottsmateriel, efter hand utvidgat sin verksamhet till att omfatta saluföring av sådan materiel jämväl åt civila statliga myndigheter samt åt av staten hel- eller delägda bolag. Därutöver har överskottsförsäljningen på senaste tid i sitt försäljningsprogram tagit upp nyttillverkade produkter från i första hand verkstäder lydande under kriminalvårdsstyrelsen, socialstyrelsen och arbetsmarknadsstyrelsen. Huvuddelen av nämnda verkstäders produktion har emellertid avyttrats av myndigheterna själva genom särskilda för ändamålet uppbyggda försäljningsorgan.

I granskningspromemorian har upplysts att såväl förenade fabriks-

verken som kriminalvårdsstyrelsen och arbetsmarknadsstyrelsen på förfrågan meddelat att de anser nuvarande försäljningsresurser otillräckliga och i behov av förstärkning. Även socialstyrelsen har förklarat sig missnöjd med sin försäljningsorganisation, vilken betecknats som mindre rationell. Samtliga berörda myndigheter har framhållit att de anser behov föreligga av en ökad samordning på förevarande område.

Under återopande av nu anförda omständigheter har i granskningspromemorian satts i fråga om inte ekonomiska och andra fördelar skulle stå att vinna, därest den ifrågavarande försäljningsverksamheten sammanfördes till en enda för myndigheterna gemensam organisation, förslagsvis knuten till förenade fabriksverken. I sammanhanget har emellertid framhållits att man vid bedömandet av hithörande problem inte får bortse från att de förenämnda sociala verkstädernas huvuduppgift inte är av ekonomisk natur utan i första hand inriktad på att anskaffa lämpliga sysselsättningsobjekt åt den speciella arbetskraft varom här är fråga. I promemorian har därför understrukits angelägenheten av att en intim kontakt även i fortsättningen upprätthålls mellan produktions- och försäljningsled.

I granskningspromemorian har föreslagits att ovan behandlade spörsmål blir föremål för närmare utredning. I samband därmed bör enligt promemorian prövas frågan om lämpligheten av att även kommunala myndigheter och enskilda företag bereds möjlighet att ansluta sig till den ifrågasatta gemensamma försäljningsorganisationen.

Granskningspromemorian har av revisorerna för yttrande tillställts kriminalvårdsstyrelsen, socialstyrelsen, statskontoret, riksrevisionsverket, arbetsmarknadsstyrelsen och förenade fabriksverken. Samtliga hörda myndigheter har i princip tillstyrkt att en utredning kommer till stånd rörande de spörsmål som behandlats i granskningspromemorian.

Revisorerna har vid sina överväganden i fråga kommit till den uppfattningen, att betydande fördelar skulle vinnas om de samordningsproblem som berörts i granskningspromemorian kunde ges en tillfredsställande lösning. Revisorerna har därför i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställt att Kungl. Maj:t måtte föranstalta om att en närmare utredning verkställs i ärendet.

Riksdagen och dess verk

Avslutade ärenden

Representationskostnader inom riksdagsförvaltningen

(granskningspromemoria nr 12/1970)

Med stöd av 4 § bestämmelser om revision av riksdagsförvaltningen har chefen för riksgäldskontorets revisionsavdelning i skrivelse till revisorerna underställt dem frågan om representationskostnader inom riks-

dagsförvaltningen. Med anledning härav har revisorerna genom sitt kansli låtit verkställa en närmare undersökning i ämnet. Resultatet av undersökningen, vilken omfattat budgetåren 1967/68—1969/70, har redovisats i en granskningspromemoria.

Av undersökningen har framgått att inom riksdagsförvaltningen en mer omfattande representation utövas endast av riksdagen själv samt av nordiska rådets svenska delegation och riksbanken. Sammanlagt har under de tre undersökta budgetåren representationskostnaderna uppgått till ca 495 000 kronor för riksdagen, ca 179 000 kronor för delegationen och ca 340 000 kronor för riksbanken, motsvarande en genomsnittlig medelförbrukning per år av respektive 165 000 kronor, 60 000 kronor och 113 000 kronor. Anmärkas må att i representationskostnaderna för riksbanken ingått ett belopp på ca 263 000 kronor, motsvarande de utgifter av engångskaraktär vilka föranletts av bankens jubileumsfirande under budgetåret 1968/69.

Några bestämmelser som reglerar förutsättningarna för och omfattningen av representation i riksdagens regi finns inte utfärdade. Såvitt framgått av undersökningen har avsaknaden av sådana bestämmelser inte varit till men för representationsverksamheten. Enligt granskningspromemorian har denna tvärtom utövats på ett både ändamålsenligt och ekonomiskt försvarbart sätt.

Revisorerna har med anledning av vad vid undersökningen framkommit beslutat, att ärendet från revisorernas sida inte skall föranleda vidare åtgärd.

Vissa administrativa problem avseende nordiska rådets svenska delegation

(granskningspromemoria nr 14/1970)

Sedan några år tillbaka har inom kansliet vid nordiska rådets svenska delegation tidvis förekommit betydande eftersläpningar i vissa delar av det kamerala arbetet. Framför allt har detta gällt bestyret med upprättandet av reseräkningar samt framtagandet av underlag för fördelning av vissa kostnader mellan rådets olika medlemsstater. Hithörande arbetsuppgifter har åvilat och åligger alltjämt den vid delegationen anställda bokhållaren.

För att undersöka anledningen till de ovan nämnda mindre tillfredsställande förhållandena har revisorerna låtit verkställa en särskild undersökning i ärendet. Av undersökningen har framgått att en väsentlig orsak till att eftersläpningar av nyssnämnt slag inträffat varit att bokhållaren tvingats ägna alltför mycken tid åt de med delegationens resetjänst förknäda göromålen. Det har därför föreslagits att bokhållaren i fortsättningen ges viss lättnad i sin arbetsbörda. En sådan lättnad skulle kunna åstadkommas genom dels en omfördelning av bokhållarens hit-

tillsvarande arbetsuppgifter, dels en förenkling av de nu tillämpade arbetsrutinerna. I sistnämnda avseende har i första hand åsyftats det bokföringssystem som använts inom kansliet.

Över resultatet av den nyssnämnda undersökningen har revisorerna inhämtat yttrande från nordiska rådets svenska delegation, riksdagens förvaltningskontor och riksgäldskontoret. Av särskilt intresse i förevarande sammanhang har varit det av delegationen avgivna remissvaret. Delegationen har vidgått att den arbetsmängd som lagts på bokhållaren varit alltför betungande och har i princip förordat att en uppdelning görs av dennes arbetsuppgifter på två befattningshavare. Delegationen har emellertid samtidigt förklarat att en sådan omläggning av arbetet inte bör göras nu. Förslag föreligger nämligen om inrättande av en för nordiska rådet gemensam presidiesekreterartjänst. Enligt förslaget skall presidiesekreteraren och hans kansli ha sin stationering i Stockholm i anslutning till svenska delegationens lokaler. Avsikten är att ett flertal av de arbetsuppgifter som för närvarande åvilar den svenska delegationens kansli skall flyttas över på presidiesekreteraren, bl. a. en hel del av den förenämnde bokhållarens göromål. Beslut om inrättande av presidiesekreterartjänsten väntas bli fattat av de nordiska regeringarna under första halvåret 1971.

Ärendet har sammanfattats i en granskningspromemoria, vari föreslagits att en närmare utredning görs om det svenska kansliets framtida organisation men att denna utredning, i överensstämmelse med den svenska delegationens önskemål, verkställs först sedan beslut föreligger i presidiesekreterarfrågan.

Då av den svenska delegationens remissyttrande framgått att delegationen inte motsatt sig ett genomförande av de i granskningspromemorian föreslagna rationaliseringsåtgärderna, har revisorerna beslutat att ärendet från revisorernas sida inte skall föranleda annan åtgärd än att granskningspromemorian, vilken godkänts av revisorerna, skall tillställas delegationen för kännedom.

Avskrivna ärenden

Såsom nämnts i det föregående har några granskningsärenden avskrivits, sedan det vid förberedande undersökningar konstaterats att ytterligare granskning hos revisorerna inte kunde anses motiverad. Bland dessa ärenden märks frågan om *viss specialundervisning i fysik för gymnasieingenjörer*, vilken har överlämnats till riksrevisionsverket för fortsatt utredning. Övriga ärenden avser *tjänstebrevsrätten vid statens järnvägars resebyrå*, *databokningen av biljetter hos statens järnvägar*, *de frivilliga försvarsorganisationernas administrativa system samt torrläggningsföretaget Ellingshems och Bäckes myrar på Gotland*. I samtliga dessa ärenden har upprättats s. k. granskningsrapporter.

Särskilda berättelser

Berättelse över verkställd granskning av riksbankens tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1969 har avlämnats.

Berättelse över verkställd granskning av riksgäldskontorets tillstånd, styrelse och förvaltning under budgetåret 1968/69 har avlämnats.

Berättelse över verkställd granskning av stiftelsen riksbankens jubileumsfonds verksamhet och förvaltning under år 1969 har avlämnats.

Beträffande den närmare innebörden av den sålunda verkställda granskningen och därvid gjorda iakttagelser torde få hänvisas till bankokskottets utlåtande nr 18 år 1970 och bankokskottets memorial nr 45 år 1970.

UNDER ÅR 1969 TILL KUNGL. MAJ:T AVLÅTNA SKRIVELSER

Av verksamhetsberättelsen för år 1969 framgår att riksdagens revisorer under detta år har avlåtit sex skrivelser till Kungl. Maj:t med anhållan om vissa åtgärder. I det följande lämnas en kortfattad redogörelse för resultatet av de sålunda gjorda framställningarna.

Beträffande frågan om *lokaler för häktningsförhandling* har revisorerna föreslagit att den hos dem gjorda undersökningen i ämnet måtte överlämnas till förpassningsutredningen. Kungl. Maj:t har förordnat att revisorernas skrivelse med därvid fogade handlingar skall överlämnas till den nämnda utredningen att beaktas vid fullgörandet av dess uppdrag.

Beträffande frågan om *nedläggning av allmänna flottleder* har revisorerna föreslagit åtgärder i syfte att, när fråga uppstår om nedläggning av allmän flottled, på ett tidigt stadium få till stånd en utredningsverksamhet i kontakt med vederbörande statliga myndigheter och övriga intressenter. I enlighet med förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 1969: 104 har genom lagen om ändring i lagen den 19 juni 1919 om flottning i allmän flottled införts en ny bestämmelse, 81 §, som får anses i huvudsak tillgodose syftet med revisorernas framställning. Med hänsyn härtill har skrivelsen inte föranlett någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

Beträffande frågan om *riksstatens uppställning* har revisorerna föreslagit att de synpunkter och förslag som har kommit fram i samband med den hos dem gjorda undersökningen i ämnet måtte beaktas vid den i 1969 års statsverksproposition förutskickade översynen av gällande budgetprinciper. I direktiven för 1969 års budgetutredning har en hänvisning gjorts till revisorernas skrivelse.

Beträffande frågan om *förläggning av myndigheters arbete utom stationeringsorten* har revisorerna föreslagit att Kungl. Maj:t måtte meddela statsmyndigheterna närmare riktlinjer för deras handlande i berört avseende. Frågan är föremål för Kungl. Maj:ts prövning, och ställning däri torde komma att tas under första halvåret 1971.

Beträffande frågan om *vissa administrativa ADB-applikationer inom den allmänna civila statsförvaltningen* har revisorerna föreslagit åtgärder för en förbättring av lönsamhetskalkyleringen vid införandet av administrativ databehandling. Kungl. Maj:t har förordnat att den i ärendet avlåtna skrivelsen skall läggas till handlingarna.

Beträffande frågan om *landshövdingarnas tjänstebostäder* har revisorerna föreslagit att Kungl. Maj:t genom uppdrag till byggnadsstyrelsen eller på annat sätt måtte ombesörja att hithörande spörsmål blir ingående prövade i syfte att nedbringa statsverkets kostnader för länsresidensen. Kungl. Maj:t har förordnat att skrivelsen skall överlämnas till byggnadsstyrelsen. I anslutning därtill har chefen för finansdepartementet uttalat följande.

Mot bakgrund av en bedömning av länsresidensbyggnadernas karaktär och byggnadstekniska beskaffenhet samt deras möjligheter att inrymma bostäder med årskostnader och innehåll i enlighet med vedertagen nivå, bör byggnadsstyrelsen vid den årliga underhållsplaneringen eller eljest — t. ex. vid skifte av innehavare av landshövdingebefattning — förutsättningslöst pröva om befintliga bostäder skall vidmakthållas eller om andra bostäder bör anskaffas genom förhyrning eller köp. Härvid skall särskilt prövas om bostadslokalerna kan utnyttjas för förvaltningsändamål.

Sakregister till granskningsärendena åren 1968—1970

ADB-applikationer, administrativa	69: 104
Affärsverken se Publikationsverksamhet	
Alkoholmissbrukare, vårdanstalter se Gudhem	
Allmänna arvsfonden, försäljning av fast egendom	68: 105
Allmänna flottleder, nedläggning	68: 112 69: 95
Ambassader se Beskickningen i Paris	
Arbete utom stationeringsorten se Myndigheters arbete	
Arbetsvård, organisation	68: 112
Arkivalier se Utgallring av	
Arvsfonden se Allmänna arvsfonden	
Avgiftsbelagda ärenden vid länsstyrelser se Expeditions- avgifter	
Beredskapskostnader se Försvarets fabriksverk	
Beskickningen i Paris	69: 94
Diarieföring och registrering	69: 103
Drottningholms kungsgård	68: 84 69: 86
Eldistribution se Statens vattenfallsverk	
Exekutionsväsen se Kronofogdemyndigheten i Stockholm	
Expeditionsavgifter	68: 96
Fackskolor se Gymnasier och fackskolor	
Fast egendom, försäljning se Allmänna arvsfonden	
Fiskerilån	69: 114
Fiskeristatistik	68: 106
Flottleder se Allmänna flottleder	
Fonden för låneunderstöd	68: 101
Se även Internationella utvecklingsfonden	
Förhyrning av motorfordon inom försvaret	70: 87
Förluster på vissa statliga lånegarantier	70: 105
Förrådsfrågor se Militärförråd	
Försvarets fabriksverk	68: 84
Gudhem, vårdanstalt för alkoholmissbrukare	68: 87
Gymnasier och fackskolor, teknisk utrustning	69: 114 70: 98
Heraldisk verksamhet se Statens heraldiska verksamhet	
Häkttningsförhandling, lokaler	69: 91
Institutet för rikskonserter	70: 100
Internationella utvecklingsfonden	68: 116 69: 126
Jordbrukets strukturrationalisering se Ryds skifteslag	
Kasserad materiel se Materiel	
Kommittéväsendet	70: 96
Kommunsammanläggning	68: 89
Kontroll av vissa omskolningsbidrag m. m.	70: 108
Kronofogdemyndigheten i Stockholm	68: 94 70: 111
Kungliga slott	68: 84 69: 86
Kungsgårdar se Drottningholms kungsgård	
Landshövdingresidens	68: 98 69: 115
Lånegarantier se Förluster	
Låneunderstöd se Fonden för låneunderstöd	

Länsstyrelser se Expeditionsavgifter		
Lärarfortbildning se Studiedagar		
Materiel, försäljning av kasserad och övertalig	69: 95	70: 115
Militärförråd	68: 87	69: 94
Motorfordon se Förhyrning av inom försvaret		
Myndigheters arbete, förläggning utom stationeringsorten	69: 99	
Nordiska rådets svenska delegation, administrativa problem	70: 117	
Normalränta se Statens normalränta		
Omskolningsbidrag se Kontroll		
Planfrågorna i den departementala organisationen	70: 112	
Planverk, statens se Statens planverk		
Publikationsverksamhet, affärsverkens	70: 91	
Registrering se Diarieföring och registrering		
Representationskostnader inom riksdagsförvaltningen	70: 116	
Riksbanken, avdelningskontor	68: 116	69: 122
Riksbanken, delfond för låneunderstöd se Internationella utvecklingsfonden		
Riksdagsbiblioteket	68: 116	69: 124
Rikskonserter se Institutet för		
Riksstaten, uppställning	68: 106	69: 97
Ryds skifteslag, strukturrationalisering	68: 107	
Skatteadministrationen se Statens kostnader		
Statens heraldiska verksamhet	70: 101	
Statens kostnader för skatteadministrationen	70: 96	
Statens normalränta	68: 98	
Statens planverk, arbetsbalans	69: 119	70: 110
Statens vattenfallsverk, förvärv av eldistributionsföretag	68: 106	69: 119
Statlig vaccintillverkning	70: 90	
Studiedagar	68: 107	69: 112
Styrelsen för teknisk utveckling, avskrivning av lån	69: 122	70: 114
Styrelsen för teknisk utveckling, personalfrågor	69: 122	70: 112
Svenskt biografiskt lexikon	69: 114	70: 96
Teknisk utrustning se Gymnasier och fackskolor		
Tjänstebostäder för landshövdingar se Landshövdingresidens		
Tjänstemannaförmåner utöver löneavtal	69: 107	
Universitets- och högskoleutbildningen i Örebro, ökad samordning	70: 103	
Utgallring av arkivalier	70: 105	
Utlåningsverksamhet, statens	69: 112	
Se även Fiskerilån, Fonden för låneunderstöd, Internationella utvecklingsfonden, Statens normalränta, Styrelsen för teknisk utveckling		
Vaccintillverkning, statens se Statlig vaccintillverkning		
Varbergs fästning	70: 89	
Vattenfallsverk, statens se Statens vattenfallsverk		
Vårdanstalter för alkoholmissbrukare se Gudhem		
Övertalig materiel se Materiel		